

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2021-02-03
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 1074-17

PARTER (Antal tilltalade: 6)

Tilltalad

Lars MIKAEL Alexander Sackleen, 19560807-2533
Granvägen 11
669 32 Deje

Offentlig försvarare:

Advokat Conny Cedermark
ASTRA ADVOKATER KB
Drottninggatan 98
111 60 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Martin Bresman och kammaråklagare Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

Målsägande

Statens fastighetsverk, 202100-4474
Box 2263
103 16 Stockholm

Företrädd av åklagaren

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Olovligt förfogande, 10 kap 4 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2016-10-01 -- 2017-01-23
2. Trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse
före 1 juli 2016
2011-12-31 -- 2014-06-30 (18 tillfällen)
3. Grovt tagande av muta, 10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken
2011-11-11 -- 2018-10-31 (19 tillfällen)
4. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2012-05-01 -- 2016-04-30 (4 tillfällen)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Scheelegatan 7

Telefon

08-561 652 10

Öppettider

måndag - fredag

08:00-16:00

Postadress

Box 8307

104 20 Stockholm

E-post

stockholms.tingsratt.avdelning2@dom.se

Webbplats

www.stockholmstingsratt.se

Åtal som den tilltalade frikänns från

Trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016
2012-01-01 -- 2015-08-31 (6 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 4 år

Näringsförbud

Mikael Sackleen meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av fem år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft.

Skadestånd

1. Mikael Sackleen ska solidariskt med Lennart Rylander betala skadestånd till Statens fastighetsverk med 966 652 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på beloppet 840 000 kr från den 30 november 2013 och på beloppet 126 652 kr från den 31 juli 2013, allt till dess betalning sker.
2. Mikael Sackleen ska solidariskt med Ingemar Bodin betala skadestånd till Statens fastighetsverk med 141 216 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på beloppet 64 850 kr från den 31 december 2012 och på beloppet 76 366 kr från den 30 juni 2014, allt till dess betalning sker.
3. Mikael Sackleen ska betala skadestånd till Statens fastighetsverk med 130 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 23 januari 2017 till dess betalning sker.
4. Statens fastighetsverks skadeståndsyrkanden avseende åtalspunkt 5 och 8 ogillas.

Förverkande och beslag

1. Mikael Sackleen ska till staten betala 7 558 574 kr såsom förverkat utbyte av brott.
2. Beslag av bokföringshandlingar m.m. ska bestå till dess att domen vunnit laga kraft (Polisen, Nationella Operativa Avdelningen; 2017-5000-BG7993 p. 1-6).

Sekretess

Sekretessen enligt 35 kap 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara fortsatt tillämplig på uppgifter om Mikael Sackleens hälsotillstånd i yttrande enligt lagen (1991:2041) om personutredning i brottmål, m.m. (aktbil. 317) och som lagts fram vid huvudförhandlingen inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Conny Cedermark får ersättning av staten med 1 411 674 kr. Av beloppet avser 1 089 504 kr arbete, 39 835 kr tidsspillan och 282 335 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Tilltalad

Nils GÖRAN Löfgren, 19601114-0214
Västra Skogsvägen 6
149 92 Nynäshamn

Offentlig försvarare:
Advokat Göran Hjalmarsson
Advokatfirman GUIDE AB
Högbergsgatan 27, 2 tr
116 20 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Martin Bresman och kammaråklagare Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

Målsägande

Statens fastighetsverk, 202100-4474
Box 2263
103 16 Stockholm

Företrädd av åklagaren

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grovt givande av muta, 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken
2012-12-31 -- 2018-10-31 (2 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken
2013-05-01 -- 2013-12-31

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 160 om 370 kr

Näringsförbud

Göran Löfgren meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av tre år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft.

Skadestånd

Statens fastighetsverks skadeståndsyrkande ogillas.

Förverkande och beslag

1. Yrkandet om förverkande av i beslag tagen motorbåt och släpvagn avslås. Beslaget hävs (Polisen, Nationella Operativa Avdelningen; 2018-5000-BG104624 p. 3-5).
2. Beslaget av bokföringshandlingar m.m. ska bestå till dess att domen vunnit laga kraft (Polisen, Nationella Operativa Avdelningen; 2016-5000-BG118228 p. 2; 2017-0201-BG62139 p. 1; 2017-5000-BG14427 p. 1-11; 2017-5000-BG14428 p. 1-2; 2017-5000-BG14435 p. 1-11; 2017-5000-BG14456 p. 1-5; 2017-5000-BG14466 p. 1-10; 2017-5000-BG14482 p. 2-3; 2017-5000-BG14488 p. 1-4; 2017-5000-BG14492 p. 1-13; 2017-5000-BG14510 p. 1-2; 2017-5000-BG14517 p. 1-3; 2017-5000-BG14524 p. 1; 2017-5000-BG14531 p. 1-12; 2017-5000-BG14548 p. 1-11; 2017-5000-BG14564 p. 1; 2017-5000-BG14571 p. 1-12 och 2017-5000-BG53301 p. 2-19).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Göran Hjalmarsson får ersättning av staten med 1 026 084 kr. Av beloppet avser 790 452 kr arbete, 26 985 kr tidsspillan, 3 430 kr utlägg och 205 217 kr mervärdesskatt. Göran Löfgren ska betala 200 000 kr av denna kostnad till staten.

Tilltalad

Henry LENNART Rylander, 19560822-7137
Matjesgatan 2
784 37 Borlänge

Offentlig försvarare:

Advokat Per Branting
Advokatfirman Bastling & Partners AB
Sankt Eriksgatan 63 B
112 34 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Martin Bresman och kammaråklagare Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

Målsägande

Statens fastighetsverk, 202100-4474
Box 2263
103 16 Stockholm

Företrädd av åklagaren

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken 2011-12-31 -- 2013-10-24 (13 tillfällen)
2. Grovt givande av muta, 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken 2011-11-11 -- 2013-07-19 (2 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken 2013-03-18 -- 2013-07-31 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 1 år 3 månader

Näringsförbud

Lennart Rylander meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av tre år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft.

Skadestånd

Lennart Rylander ska solidariskt med Mikael Sackleen betala skadestånd till Statens fastighetsverk med 966 652 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på beloppet 840 000 kr från den 30 november 2013 och på beloppet 126 652 kr från den 31 juli 2013, allt till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

Beslag av bokföringshandlingar m.m. ska bestå till dess att domen vunnit laga kraft (Polisen, Nationella Operativa Avdelningen; 2018-5000-BG106624 p. 1-3; 2018-5000-BG132071 p. 2-21 och 2019-5000-BG13416 p. 1-11).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Per Branting får ersättning av staten med 1 089 646 kr. Av beloppet avser 839 592 kr arbete, 32 125 kr tidsspillan och 217 929 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Tilltalad

Bror INGEMAR Bodin, 19570622-1016
Snickargatan 6
783 31 Säter

Offentlig försvarare:

Advokat Thomas Bodström
Advokatbyrån Thomas Bodström AB
Box 3431
103 68 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Martin Bresman och kammaråklagare Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

Målsägande

Statens fastighetsverk, 202100-4474
Box 2263
103 16 Stockholm

Företrädd av åklagaren

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken 2012-06-26 -- 2014-06-30 (5 tillfällen)
2. Grovt givande av muta, 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken 2012-01-01 -- 2015-08-13 (16 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken 2012-01-01 -- 2015-08-31 (3 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 2 år 6 månader

Näringsförbud

Ingemar Bodin meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av fem år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft.

Skadestånd

1. Ingemar Bodin ska solidariskt med Mikael Sackleen betala skadestånd till Statens fastighetsverk med 141 216 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på beloppet 64 850 kr från den 31 december 2012 och på beloppet 76 366 kr från den 30 juni 2014, allt till dess betalning sker.
2. Statens fastighetsverks skadeståndsyrkande avseende åtalspunkt 8 ogillas.

Förverkande och beslag

Beslag av bokföringshandlingar m.m. ska bestå till dess att domen vunnit laga kraft (Polisen, Nationella Operativa Avdelningen; 2017-2000-BG19127 p. 1-4; 2017-5000-BG10938 p. 1 och 2018-5000-BG47750 p.1-3).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Thomas Bodström får ersättning av staten med 1 297 691 kr. Av beloppet avser 965 952 kr arbete, 69 390 kr tidspillan, 2 811 kr utlägg och 259 538 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Tilltalad

LENA Margareta Lindqvist, 19631026-1307
Strandbacken 18
761 13 Riala

Offentlig försvarare:

Advokat Staffan Bergqvist
Advokatgruppen i Stockholm AB
Box 5153
102 44 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Martin Bresman och kammaråklagare Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

Målsägande

Statens fastighetsverk, 202100-4474
Box 2263
103 16 Stockholm

Företrädd av åklagaren

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken
2011-11-01 -- 2013-11-30
2. Grovt tagande av muta, 10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken
2013-05-01 -- 2013-07-31

Skadestånd

Statens fastighetsverks skadeståndsyrkande ogillas.

Förverkande och beslag

Yrkandet om förverkande av utbyte av brott avslås.

Ersättning

1. Staffan Bergqvist får ersättning av staten med 1 032 727 kr. Av beloppet avser 797 472 kr arbete, 25 700 kr tidspillan, 3 010 kr utlägg och 206 545 kr mervärdesskatt.

2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Tilltalad

BJÖRN Håkan Anderson, 19581120-0137
Sickla Kanalgata 35 Lgh 1302
120 67 Stockholm

Offentlig försvarare:
Advokat Frida Wallin
Block Advokater AB
Kungsholmsgatan 10
112 27 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Martin Bresman och kammaråklagare Mats Jansson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot korruption
Box 57
101 21 Stockholm

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken
2015-10-01 -- 2016-10-26

Ersättning

1. Frida Wallin får ersättning av staten med 784 291 kr. Av beloppet avser 621 972 kr arbete, 5 461 kr tidsspillan och 156 858 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	13
YRKANDEN	15
INSTÄLLNINGAR M.M.	32
UTREDNINGEN	51
DOMSKÄL	52
SKULDFRÅGAN	52
Bakgrund åtalspunkt 1–10	52
Rättsliga utgångspunkter åtalspunkt 1–10	55
Övergripande frågor för åtalspunkt 1–8	59
Åtalspunkt 1	86
Åtalspunkt 2	103
Åtalspunkt 3	107
Åtalspunkt 4	115
Åtalspunkt 5	123
Åtalspunkt 6	130
Åtalspunkt 7	140
Åtalspunkt 8	144
Åtalspunkt 9	156
Åtalspunkt 10	161
Åtalspunkt 11	166
PÅFÖLJD	187
Mikael Sackleen	187
Göran Löfgren	189
Lennart Rylander	190
Ingemar Bodin	191
NÄRINGSFÖRBUD	192
FÖRVERKANDE	195
SKADESTÅND	197
KOSTNADER FÖR OFFENTLIGA FÖRSVARARE	201
ÖVRIGA FRÅGOR	203
HUR MAN ÖVERKLAGAR	203

SAMMANFATTNING

Målet rör åtal med koppling till Statens fastighetsverk (SFV) om bland annat omfattande korruptionsbrottslighet och tjänstefel. Tre tilltalade i målet har tidigare varit anställda på SFV. Övriga tre tilltalade har varit företrädare för bolag som med SFV haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att åklagaren gällande mutbrottslighet till största delen har styrkt åtalet. Mutorna till Mikael Sackleen, dåvarande fastighetschef för SFV förvaltningsområde Rosersberg, har främst avsett byggnation på hans privata fastigheter samt betalningar. Beträffande åtalet om trolöshet mot huvudman är huvudfrågan i målet om SFV oriktigt har fakturerats för kostnader för nämnda mutor. Utredningen om sådan fakturering har delvis utgjorts av s.k. indiciebevisning. Tingsrätten finner att åklagaren har bevisat dessa brottspåståenden i vissa delar.

Tingsrätten dömer Mikael Sackleen för *grovt tagande av muta* i flera fall, avseende ett sammanlagt värde om cirka 7,6 miljoner kr. Han döms även för flera fall av dels *trolöshet mot huvudman*, *grovt brott*, dels *grovt bokföringsbrott* samt för *olovligt förfogande*. Straffet bestäms till fängelse i fyra år. Utbytet av brotten ska förverkas.

Göran Löfgren döms för *grovt givande av muta* i två fall samt frikänns från åtalet om medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Påföljden bestäms till villkorlig dom och böter.

Tingsrätten dömer även Lennart Rylander för *grovt givande av muta* i två fall samt för *medhjälp till trolöshet mot huvudman*, *grovt brott* i flera fall. Straffet bestäms till fängelse i ett år och tre månader.

Vidare döms även Ingemar Bodin för *grovt givande av muta* i flera fall, avseende ett sammanlagt värde om cirka 5,8 miljoner kr, samt för *medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott* i flera fall. Straffet bestäms till fängelse i två år och sex månader.

De fyra tilltalade som döms enligt ovan meddelas näringsförbud. Mikael Sackleen, Lennart Rylander och Ingemar Bodin ska också betala skadestånd till SFV.

Tingsrätten frikänner Lena Lindqvist, f.d. anställd på SFV förvaltningsområde Rosersberg, från åtalet om medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Hon frikänns även från åtalet om grovt tagande av muta. Tingsrätten anser att det brottet inte ska bedömas som grovt, varför det är preskriberat.

Tingsrätten frikänner även Björn Anderson, dåvarande generaldirektör för SFV. Åtalet om tjänstefel ogillas av följande skäl. Tingsrätten finner att Björn Andersons uppgift som generaldirektör inte har innefattat skyldighet att göra åtalsanmälan enligt lagen om offentlig anställning. Åtalsanmälan har i stället varit en uppgift för personalansvarsnämnden vid SFV. Dessutom finner tingsrätten att de misstankar om brott som funnits på SFV inte varit så starka att någon skyldighet att göra åtalsanmälan har åsidosatts.

YRKANDEN

Åklagaren har framställt yrkanden i enlighet med vad som, efter åklagarens justeringar, framgår nedan och av bilaga 1–7 till gärningspåståendena (se doms-bilaga 1–7).

Åtalspunkt 1

Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen), medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Lena Lindqvist och Lennart Rylander), trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och bestickning, grovt brott och grovt givande av muta (Lennart Rylander)

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet.

Gylle Byggnadsvård AB, 556426-7424, med säte i Borlänge, har från 2009 fram till januari 2013 haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV och även därefter fortsatt att utföra byggnationer för SFV.

Mikael Sackleen har i Sigtuna kommun under perioden november 2011–november 2013 tagit emot mutor eller otillbörliga förmåner/belöningar för utövningen av anställningen/tjänsten från Gylle Byggnadsvård AB om sammanlagt cirka 1 050 000 kronor (se bilaga 1), genom att Gylle Byggnadsvård AB, eller dess underentreprenör, utan ersättning från Mikael Sackleen utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland.

Vidare har Mikael Sackleen samtidigt i Sigtuna kommun missbrukat sin förtroendeställning på SFV genom att han felaktigt har attesterat, eller låtit attesterat, fakturor om sammanlagt cirka 1 050 000 kronor från Gylle Byggnadsvård AB som betalats av SFV, och därigenom skadat SFV med i vart fall 840 000 kronor, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland.

Lennart Rylander har samtidigt i Borlänge kommun eller Sigtuna kommun som företrädare för Gylle Byggnadsvård AB lämnat mutor eller otillbörliga förmåner/belöningar till Mikael Sackleen för utövningen av dennes anställning/tjänst om sammanlagt cirka 1 050 000 kronor, genom att Gylle Byggnadsvård AB, eller dess underentreprenör, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Lennart Rylander samtidigt i Borlänge kommun genom att som företrädare för Gylle Byggnadsvård AB fakturera, eller låta fakturera, SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland, främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Lena Lindqvist har 2011–2013 varit anställd som förvaltningsassistent/teknisk förvaltare vid SFV Förvaltningsområde Rosersberg. Mikael Sackleen har varit hennes chef. Lena Lindqvist har härvid haft viss egen attestbehörighet, sådan behörighet som delegerats till henne från Mikael Sackleen samt därtill haft till uppgift att bistå Mikael Sackleen med att attestera fakturor.

Även Lena Lindqvist har under tiden november 2011–november 2013 i Sigtuna kommun genom att hon felaktigt attesterat eller bistått Mikael Sackleen med att attestera fakturor, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland, främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Mikael Sackleen, Lennart Rylander och Lena Lindqvist har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrum

10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap. 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap. 4 § brottsbalken

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016

10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken och 17 kap. 7 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen, Lena Lindqvist och Lennart Rylander solidariskt ska förpliktas utge skadestånd med 840 000 kronor till myndigheten enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 30 november 2013 fram till dess betalning sker enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att 1 050 000 kronor ska förverkas från Mikael Sackleen, såsom utbyte av brott enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.

Åtalspunkt 2**Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Göran Löfgren)**

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet.

Göran Löfgren har 2015 varit företrädare för ETD Entreprenad Göran Löfgren AB, 556625-6466, med säte i Nynäshamn. ETD Entreprenad Göran Löfgren AB har haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV.

Mikael Sackleen har under perioden 2012–oktober 2018, i Sigtuna kommun eller på annan plats i riket, tagit emot en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen från ETD Entreprenad Göran Löfgren AB och Göran Löfgren genom att Göran Löfgren utan kostnad låtit Mikael Sackleen disponera en motorbåt av modell Sandström S-Cruiser 570 samt en båtsläpvagn (FAE446) värda sammanlagt cirka 130 000 kronor.

Göran Löfgren har samtidigt, i Nynäshamns kommun eller på annan plats i riket, personligen och som företrädare för ETD Entreprenad Göran Löfgren AB, lämnat en otillbörlig förmån till Mikael Sackleen för utövningen av anställningen genom att han utan ersättning låtit Mikael Sackleen disponera motorbåten och släpvagnen.

Mikael Sackleen och Göran Löfgren har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrum

10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken

10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken

Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att i beslag tagna en motorbåt och en släpvagn ska förverkas från Göran Löfgren, enligt 36 kap. 2 § brottsbalken (2018-5000-BG104624 p. 3–5)

Åtalspunkt 3

Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen), medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin), trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och bestickning, grovt brott och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet.

RCB Entreprenad AB, 556861-8572, med säte i Upplands Väsby kommun, har haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV och har därvid som underentreprenör anlitat Ingemar Bodin, m u f Ingemar Bodin Bygg o måleri.

Mikael Sackleen har under perioden januari–december 2012 i Sigtuna kommun, tagit emot mutor eller otillbörliga förmåner/belöningar för utövningen av anställningen/tjänsten från Ingemar Bodin om sammanlagt cirka 1 300 000 kronor (se bilaga 2), genom att Ingemar Bodin utfört, eller låtit utföra, byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Mikael Sackleen samtidigt i Sigtuna kommun missbrukat sin förtroendeställning på SFV genom att han felaktigt har attesterat, eller låtit attestera, fakturor om sammanlagt cirka 1 300 000 kronor från RCB Entreprenad AB som betalats av SFV, och därigenom skadat SFV med i vart fall 1 040 000 kronor, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland.

Ingemar Bodin har samtidigt i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun lämnat mutor eller otillbörliga förmåner/belöningar till Mikael Sackleen för utövningen av anställningen/tjänsten om sammanlagt cirka 1 300 000 kronor, genom att Ingemar Bodin utfört, eller låtit utföra, byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Ingemar Bodin samtidigt i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun genom att fakturera RCB Entreprenad AB och sedan fakturera från RCB Entreprenad AB till SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland, främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrum

10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap. 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap. 4 § brottsbalken

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016

10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken och 17 kap. 7 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen och Ingemar Bodin solidariskt ska förpliktas utge skadestånd med 1 040 000 kronor till myndigheten, enligt

2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 31 december 2012 fram till dess betalning sker, enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att 1 300 000 kronor ska förverkas från Mikael Sackleen, såsom utbyte av brott enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.

Åtalspunkt 4

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen), grovt tagande av muta (Mikael Sackleen), medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Lennart Rylander) och grovt givande av muta (Lennart Rylander)

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet.

Gylle Byggnadsvård AB, 556426-7424, med säte i Borlänge, har från 2009 fram till januari 2013 haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV och även därefter fortsatt att utföra byggnationer för SFV.

Mikael Sackleen har under perioden februari 2013–juli 2013 i Sigtuna kommun tagit emot otillbörliga förmåner för utövningen av anställningen från Gylle Byggnadsvård AB om sammanlagt cirka 280 000 kronor (se bilaga 3), genom att Gylle Byggnadsvård AB, eller dess underentreprenör, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje kommun utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Mikael Sackleen samtidigt i Sigtuna kommun missbrukat sin förtroendeställning på SFV genom att han felaktigt har attesterat, eller låtit attesterat, fakturor om sammanlagt cirka 240 000 kronor från Gylle Byggnadsvård AB som betalats av SFV, och därigenom skadat SFV med i vart fall 190 000 kronor, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje kommun.

Lennart Rylander har samtidigt i Borlänge kommun eller Sigtuna kommun, som företrädare för Gylle Byggnadsvård AB, lämnat otillbörliga förmåner till Mikael Sackleen för utövningen av dennes anställning om sammanlagt cirka 280 000 kronor genom att Gylle Byggnadsvård AB, eller dess underentreprenör, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje kommun utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Lennart Rylander samtidigt i Borlänge kommun som företrädare för Gylle Byggnadsvård AB genom att fakturera, eller låta fakturera, SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun, främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Mikael Sackleen och Lennart Rylander har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrum

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016
10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken
10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt
23 kap. 4 § brottsbalken
10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen och Lennart Rylander solidariskt ska förpliktas utge skadestånd med 190 000 kronor till myndigheten, enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 31 juli 2013 fram till dess betalning sker, enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Särskilt yrkande

1. Åklagaren har yrkat att 280 000 kronor ska förverkas från Mikael Sackleen såsom utbyte av brott, enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.
2. Åklagaren har yrkat att Lennart Rylander ska meddelas näringsförbud för viss tid,

enligt 4 § lagen (2014:836) om näringsförbud, eftersom han grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, enligt åtalspunkt 1 och 4. Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet varit systematiskt och syftat till betydande vinning, samt Lennart Rylander har gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är sex månaders fängelse.

Åtalspunkt 5

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Göran Löfgren), grovt tagande av muta (Mikael Sackleen), grovt givande av muta (Göran Löfgren) och trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen)

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet.

ETD Entreprenad Göran Löfgren AB, 556625-6466, med säte i Nynäshamn, har haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV.

Mikael Sackleen har under perioden maj–december 2013 i Sigtuna kommun tagit emot otillbörliga förmåner för utövningen av anställningen från ETD Entreprenad Göran Löfgren AB om sammanlagt cirka 530 000 kronor (se bilaga 4), genom att ETD Entreprenad Göran Löfgren AB, eller dess underentreprenör, utan ersättning av Mikael Sackleen utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje kommun.

Vidare har Mikael Sackleen samtidigt i Sigtuna kommun missbrukat sin förtroendeställning på SFV genom att han felaktigt har attesterat, eller låtit attestera, fakturor om sammanlagt cirka 530 000 kronor som betalats av SFV, och därigenom skadat SFV med i vart fall 420 000 kronor, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje kommun.

Göran Löfgren har samtidigt i Nynäshamns kommun eller Sigtuna kommun, som företrädare för ETD Entreprenad Göran Löfgren AB, 556625-6466, lämnat otillbörliga förmåner till Mikael Sackleen för utövningen av anställningen om sammanlagt cirka 530 000 kronor,

genom att ETD Göran Löfgren AB, eller dess underentreprenör, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje kommun utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Göran Löfgren samtidigt i Nynäshamns kommun eller Sigtuna kommun genom att som företrädare för ETD Göran Löfgren AB fakturera, eller låta fakturera, SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun, främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Mikael Sackleen och Göran Löfgren har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrum

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt
23 kap. 4 § brottsbalken
10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken
10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken
10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen och Göran Löfgren solidariskt ska förpliktas utge skadestånd med 420 000 kronor till myndigheten, enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 31 oktober 2013 fram till dess betalning sker, enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Särskilt yrkande

1. Åklagaren har yrkat att 530 000 kronor ska förverkas från Mikael Sackleen, såsom utbyte av brott enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.
2. Åklagaren har yrkat att Göran Löfgren ska meddelas näringsförbud för viss tid, enligt 4 § lagen (2014:836) om näringsförbud, eftersom han grovt åsidosatt sina

skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, enligt åtalpunkt 2 och 5. Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet varit systematiskt och syftat till betydande vinning, samt Göran Löfgren har gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är sex månaders fängelse.

Åtalpunkt 6

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin), bestickning, grovt brott och grovt givande av muta (Ingemar Bodin), mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen)

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet.

RCB Entreprenad AB, 556861-8572, med säte i Upplands Väsby kommun, har haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV.

Mikael Sackleen har under perioden januari 2012–juni 2014 i Sigtuna kommun tagit emot mutor eller otillbörliga förmåner/belöningar för utövningen av anställningen/tjänsten från RCB Entreprenad AB om sammanlagt cirka 690 000 kronor (se bilaga 5), genom att RCB Entreprenad AB, eller dess underentreprenörer, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun utan ersättning från Mikael Sackleen.

Vidare har Mikael Sackleen samtidigt i Sigtuna kommun missbrukat sin förtroendeställning på SFV genom att han felaktigt har attesterat, eller låtit attestera, fakturor om sammanlagt cirka 690 000 kronor från RCB Entreprenad AB som betalats av SFV, och därigenom skadat SFV med i vart fall 550 000 kronor, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun.

Ingemar Bodin, som varit uppdragstagare och/eller företrädare för RCB Entreprenad AB, har samtidigt i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun lämnat mutor eller otillbörliga förmåner/belöningar

till Mikael Sackleen för utövningen av dennes anställning/tjänst om sammanlagt 690 000 kronor, genom att RCB Entreprenad AB, eller dess underentreprenörer, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun utan ersättning av Mikael Sackleen.

Vidare har Ingemar Bodin samtidigt i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun genom att från RCB Entreprenad AB fakturera, eller låta fakturera, SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun, främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrum

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap. 4 § brottsbalken

10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken och 17 kap. 7 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012

10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap. 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen och Ingemar Bodin solidariskt ska förpliktas utge skadestånd med 550 000 kronor till myndigheten, enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 30 juni 2014 fram till dess betalning sker, enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att 690 000 kronor ska förverkas från Mikael Sackleen, såsom utbyte av brott enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.

Åtalspunkt 7**Grovt tagande av muta (Lena Lindqvist) och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)**

Lena Lindqvist har 2013 varit anställd som förvaltningsassistent/teknisk förvaltare vid Statens fastighetsverk (SFV) förvaltningsområde Rosersberg. Lena Lindqvist har därvid haft viss egen attestbehörighet och sådan behörighet som delegerats till henne från hennes chef Mikael Sackleen, samt därtill haft till uppgift att bistå Mikael Sackleen med att attestera fakturor.

Ingemar Bodin har under 2013 varit verkställande direktör och företrädare för RCB Entreprenad AB, 556861-8572, med säte i Upplands Väsby, som haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV.

Lena Lindqvist har under tiden maj–juli 2013 i Upplands Väsby kommun eller annan plats i riket, för sina barn, tagit emot otillbörliga förmåner för utövningen av anställningen från RCB Entreprenad AB om sammanlagt cirka 35 000 kronor (se bilaga 6) genom att RCB Entreprenad AB med underentreprenörer, utan ersättning från Lena Lindqvist, utfört byggnation på Lena Lindqvists barns bostadsrättslägenhet på Husarvägen 19 i Upplands Väsby.

Ingemar Bodin har samtidigt som verkställande direktör och företrädare för RCB Entreprenad AB i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun lämnat otillbörliga förmåner till Lena Lindqvist för utövningen av anställningen om sammanlagt cirka 35 000 kronor, genom att RCB Entreprenad AB med underentreprenörer utfört byggnation på Lena Lindqvists barns privata bostadsrättslägenhet på Husarvägen 19 i Upplands Väsby utan ersättning från Lena Lindqvist.

Ingemar Bodin och Lena Lindqvist har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art.

Lagrums

10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken

10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken

Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att 35 000 kronor förverkas från Lena Lindqvist såsom utbyte av brott, enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.

Åtalspunkt 8

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin), grovt givande av muta (Ingemar Bodin), trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen)

Mikael Sackleen har under åren 2007–2015 varit anställd som fastighets- och/eller förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och har därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet. Vid sidan om sin anställning har Mikael Sackleen varit ledamot, VD och aktieägare i KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB, 556618-2373, (KBF) med säte i Upplands Väsby kommun.

Mikael Sackleen har som företrädare för KBF under perioden juli 2012–maj 2015 i Sigtuna kommun ställt ut 20 fakturor till Ingemar Bodin, m u f Ingemar Bodin Måleri o Bygg, om sammanlagt cirka 3 770 000 kronor, som haft uppdrag som underentreprenör åt RCB Entreprenad AB, 556861-8572, i olika projekt som beställts av SFV med stöd av ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling.

Mikael Sackleen har under perioden juli 2012–augusti 2015, i Sigtuna och/eller Upplands Väsby kommun, för sig själv eller annan tagit emot otillbörliga förmåner för utövningen av anställningen från Ingemar Bodin, genom att hans bolag KBF erhållit betalning enligt fakturor ovan med sammanlagt cirka 3 770 000 kronor (se bilaga 7) för arbete som aldrig utförts.

Vidare har Mikael Sackleen samtidigt i Sigtuna kommun missbrukat sin förtroendeställning genom att enligt ovan fakturera sammanlagt cirka 3 770 000 kronor, för arbete som aldrig utförts, via Ingemar Bodin och RCB Entreprenad AB till SFV där Mikael Sackleen felaktigt har attesterat, eller låtit attestera, fakturorna från RCB Entreprenad AB som betalats av SFV, och därigenom skadat SFV med i vart fall 3 010 000 kronor, enligt en brottsplan.

Ingemar Bodin har samtidigt i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun lämnat otillbörliga förmåner till Mikael Sackleen, för denne

själv eller annan, för utövningen av anställningen, genom att han betalat sammanlagt cirka 3 770 000 kronor till Mikael Sackleens bolag KBF enligt utställda fakturor för arbete som aldrig utförts.

Vidare har Ingemar Bodin samtidigt i Sigtuna kommun eller Upplands Väsby kommun genom att via RCB Entreprenad AB fakturera, eller låta fakturera, SFV, enligt en brottsplan främjat Mikael Sackleens gärning enligt fjärde stycket ovan.

Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har begått gärningarna med uppsåt.

Brotten är att bedöma som grova eftersom de avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art, samt gärningsmännen använt vilseledande bokföring.

Lagrum

10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt
23 kap. 4 § brottsbalken
10 kap. 5 b § och 5 c § brottsbalken
10 kap. 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016
10 kap. 5 a § och 5 c § brottsbalken

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen och Ingemar Bodin solidariskt ska förpliktas utge skadestånd med 3 010 000 kronor till myndigheten, enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 13 augusti 2015 fram till dess betalning sker, enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Särskilt yrkande

1. Åklagaren har yrkat att 3 770 000 kronor ska förverkas från Mikael Sackleen, såsom utbyte av brott enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.
2. Åklagaren har yrkat att Ingemar Bodin ska meddelas näringsförbud för viss tid, enligt 4 § lagen (2014:836) om näringsförbud, eftersom han grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, enligt åtalpunkt 3 och 6–8. Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet varit systematiskt och syftat till betydande

vinning, samt Ingemar Bodin har gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är sex månaders fängelse.

Åtalspunkt 9

Grovt bokföringsbrott (Mikael Sackleen)

Mikael Sackleen har varit styrelseledamot och företrädare för KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB, 556618-2373, (nedan bolaget) med säte i Upplands Väsby kommun.

Mikael Sackleen har uppsåtligt under perioden maj 2012–april 2016 åsidosatt bolagets bokföringsskyldighet genom att låta bokföra osanna kundfakturer, enligt tabell nedan.

Räkenskapsår	Verifikationsnummer	Belopp i kronor inklusive moms	Sammanlagt belopp kronor inklusive moms per RÅ
RÅ 2012/13	34	142 812	
	71	341 856	
	100	187 688	
	118	132 175	
	119	208 875	
	128	409 675	1 423 081
RÅ 2013/14	16	83 662	
	17	104 275	
	18	93 362	
	19	153 894	
	24	72 144	
	50	260 687	
	74	492 552	1 260 576
RÅ 2014/15	2	17 325	
	34	81 250	
	34	81 250	
	34	243 425	423 250
RÅ 2015/16	4	190 000	
	5	185 000	
	6	205 000	
	7	109 125	689 125

Till följd härav har rörelsens förlopp inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen.

Brotten är att bedöma som grova eftersom gärningarna ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt och Mikael Sackleen använt osanna handlingar.

Lagrum

11 kap. 5 § 2 st brottsbalken (rätteligen, tingsrättens anm.)

Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att Mikael Sackleen ska meddelas näringsförbud för viss tid, enligt 4 § lagen (2014:836) om näringsförbud, eftersom han grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, enligt åtalspunkt 8–9. Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet varit systematiskt och syftat till betydande vinning, samt Mikael Sackleen har gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är sex månaders fängelse.

Bevisbeslag (avseende åtalspunkt 1–9)Särskilt yrkande

Åklagaren har yrkat att nedan angivna beslag av bokföringshandlingar m.m. ska bestå till dess domen vunnit laga kraft och därefter lämnas ut till den som anges efter respektive punkt.

1. 2016-5000-BG118228 p 2; Göran Löfgren
2. 2017-0201-BG62139 p 1; Göran Löfgren
3. 2017-2000-BG19127 p 1–4; Ingemar Bodin
4. 2017-5000-BG10938 p 1; Ingemar Bodin
5. 2017-5000-BG14427 p 1–11; Göran Löfgren
6. 2017-5000-BG14428 p 1–2; Göran Löfgren
7. 2017-5000-BG14435 p 1–11; Göran Löfgren
8. 2017-5000-BG14456 p 1–5; Göran Löfgren
9. 2017-5000-BG14466 p 1–10; Göran Löfgren
10. 2017-5000-BG14482 p 2–3; Göran Löfgren
11. 2017-5000-BG14488 p 1–4; Göran Löfgren
12. 2017-5000-BG14492 p 1–13; Göran Löfgren
13. 2017-5000-BG14510 p 1–2; Göran Löfgren
14. 2017-5000-BG14517 p 1–3; Göran Löfgren
15. 2017-5000-BG14524 p 1; Göran Löfgren
16. 2017-5000-BG14531 p 1–12; Göran Löfgren
17. 2017-5000-BG14548 p 1–11; Göran Löfgren
18. 2017-5000-BG14564 p 1; Göran Löfgren
19. 2017-5000-BG14571 p 1–12; Göran Löfgren
20. 2017-5000-BG53301 p 2–19; Göran Löfgren
21. 2017-5000-BG7993 p 1–6; Mikael Sackleen

- 22. 2018-5000-BG106624 p 1–3; Lennart Rylander
- 23. 2018-5000-BG132071 p 2–21; Lennart Rylander
- 24. 2018-5000-BG47750 p 1–3; Ingemar Bodin
- 25. 2019-5000-BG13416 p 1–11; Lennart Rylander

Åtalspunkt 10**Olovligt förfogande (Mikael Sackleen)**

Mikael Sackleen har någon gång under tiden oktober 2016–23 januari 2017 i Sigtuna kommun tagit eller på annat sätt tillägnat sig en matta tillverkad av Märta Måås-Fjetterström AB (MMF) värd ca 130 000 kronor som han haft i sin besittning i sin dåvarande bostad i Köksflygeln på Rosersbergs slott. Statens fastighetsverk/staten, som ägde mattan, har genom Mikael Sackleens åtgärd fränhånts denna.

Mikael Sackleen har begått gärningen med uppsåt.

Lagrum

10 kap. 4 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

Enskilt anspråk

Statens fastighetsverk har yrkat att Mikael Sackleen ska förpliktas utge skadestånd med 130 000 kronor till myndigheten, enligt 2 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207), jämte ränta på beloppet från den 23 januari 2017 fram till dess betalning sker, enligt 4 § 5 st räntelagen (1975:635).

Åtalspunkt 11**Tjänstefel (Björn Anderson)**

Björn Anderson har under perioden juli 2014–januari 2017 varit generaldirektör för Statens fastighetsverk (SFV), med säte i Stockholm, och har lett och ansvarat för verksamheten i myndigheten under styrelsen med skyldighet att informera densamma om verksamheten.

Första gången i december 2014 och sedan vidare under våren 2015 har Björn Anderson genom anställda i SFV informerats om misstankar om allvarlig brottslig verksamhet avseende SFV:s förvaltningsområde Rosersbergs slott och i synnerhet fastighetschefen Mikael Sackleen. I april/maj 2015 har Björn Anderson fått information om oklarheter i faktureringen från bolag som haft ramavtal med förvaltningsområdet

och uppmanats att granska aktuella fakturor. Mot slutet av september 2015 har Björn Anderson muntligen informerat Mikael Sackleen om de brottsmisstankar som riktats mot honom, varpå Mikael Sackleen den 30 september 2015 sagt upp sig från SFV med begäran om sista tjänstgöringsdag två månader senare. Björn Anderson har först i maj 2016 informerat verkets styrelse om misstankarna och i samma månad låtit tillsätta en extern utredning med uppdrag att ta fram underlag för en eventuell åtalsanmälan, vilket lett fram till att SFV gjort en sådan den 27 oktober 2016, som föranlett åtalsbeslut i aktuellt mål.

Björn Anderson har, enligt ovan, uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning i vart fall 1 oktober 2015–26 oktober 2016 i Stockholm åsidosatt vad som gällt för uppgiften som generaldirektör genom underlåtenhet att göra en åtalsanmälan avseende skälig misstanke om brott enligt 22 § lagen om offentlig anställning (1994:260).

Gärningen är inte att anse som ringa.

Lagrum

20 kap. 1 § 1 st brottsbalken

INSTÄLLNINGAR M.M.

Mikael Sackleen

Mikael Sackleen har förnekat brott under åtalpunkt 1–6 och 8–10. Han har bestritt de särskilda yrkandena om förverkande och näringsförbud samt bestritt skadeståndsyrkandena. Inget belopp har vitsordats såsom skäligt i och för sig. Han har inte haft någon erinran mot yrkandet om bevisbeslag.

Mikael Sackleen har inte invänt mot de formaliapåståenden som lämnats avseende hans position. Han har vidgått att han under åren 2007–2015 varit anställd som förvaltningsområdeschef på Statens fastighetsverk (SFV) och därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta ekonomisk angelägenhet. Han har heller inte invänt mot att han varit styrelseledamot och verkställande direktör i

KBF under relevanta perioder i *åtalpunkt 9*. Han har vidare vidgått det fastighetsinnehav i Finland och Norrtälje som åklagaren påstått.

Mikael Sackleen har heller inte invänt mot att Gylle Byggnadsvård AB, RCB Entreprenad AB och ETD Entreprenad Göran Löfgren AB var för sig har haft ramavtal med SFV och själva eller genom underentreprenör utfört arbete på hans privata fastigheter i Bjurs Inkoo i Finland och i Älmsta i Norrtälje kommun i enlighet med åtalet (andra stycket i *åtalpunkt 1–6 och 8*).

Mikael Sackleen har förnekat att han för sin tjänsteutövning skulle ha mottagit påstådda otillbörliga förmåner, att han skulle ha missbrukat sin förtroendeställning och att SFV skulle ha skadats (*åtalpunkt 1-6 och 8*). Mikael Sackleen har inte deltagit i ett brottsupplägg som åklagaren påstått.

Mikael Sackleen har förnekat att osanna fakturor förekommit i KBF:s bokföring (*åtalpunkt 8 och 9*). Dessa kostnader har heller inte vidareförmedlats till SFV. Åklagaren saknar stöd för vidarefakturerings till RCB respektive SFV. Mikael Sackleen har under fyra år fakturerat för konsultarbeten och fönsterrenoveringsarbeten till ett belopp om cirka 3,7 miljoner kr. Arbetet har utförts av honom själv och två underentreprenörer som han har engagerat. Det vitsordas att fakturorna innehållit vissa felaktiga uppgifter, men kostnaderna som sådana är korrekta.

När det gäller förutsättningarna för Mikael Sackleens position och det agerande som läggs honom till last har följande anförts. Han har i och för sig varit delaktig i de *upphandlingar av ramavtal* som skett inom ramen för SFV. Mikael Sackleen har varit en av flera fastighetsområdeschefer inom SFV. Han har således enbart haft ansvar inom sitt eget fastighetsområde. Detta område inbegrep Rosersberg, men även t.ex. Gripsholms slott. Upphandlingarna har lagts ut på entreprenad till företaget Projektledarbyrån. Uppdraget har innefattat bland annat att ta fram beslutsunderlag och att peka på vilka entreprenörer som är lämpliga att tilldela offentliga

uppdrag. Projektledarbyrån har anlitats såsom expert på upphandling. Syftet har varit att upphandling hos SFV ska ske med hjälp av en opartisk expertaktör. Projektledarbyrån har tagit emot och samlat anbud på ett hemligt sätt. Anbuden har skickats in i förslutna försändelser som öppnats samtidigt för att upphandlingen ska ske på korrekt sätt och ingen ska kunna få någon otillbörlig fördel. Därefter har resultatet av Projektledarbyråns arbete med anbuderna vidarebefordrats till SFV för formellt beslut. Projektledarbyrån har inte beslutat för SFV:s räkning. Själva beslutet om ramavtal den 9 januari 2013 har fattats av fastighetsdirektören Johan Zetterberg. Mikael Sackleen har visserligen varit föredragande inför beslutet, men själva förslagen har framtagits av Projektledarbyrån. Åklagarens implicita påstående om att mutor har lämnats i syfte att entreprenörer skulle få offentliga uppdrag har bestritts. Mikael Sackleen har inte tagit en sådan aktiv del i beslutsprocessen att han har kunnat påverka på det sätt som åklagaren gjort gällande.

Mikael Sackleen har i sin tjänst som fastighetsförvaltare och fastighetsområdeschef skött den praktiska hanteringen av entreprenader. Han har beslutat i fråga om underhåll avseende ett stort antal fastigheter, bland annat Rosersbergs slott och Gripsholms slott. Därtill kommer ett stort antal byggnader. Mikael Sackleen har följaktligen attesterat ett stort antal fakturor årligen. SFV förvaltar cirka 2 300 fastigheter och 300 byggnader. Alla dessa byggnader har inte legat hos Mikael Sackleen, men han har haft ett stort antal byggnader inom ramen för hans ansvarsområde att hantera.

Mikael Sackleens *attestering av fakturor* har inte inbegripit någon närmare granskning, utan omfattat att attestera, dvs. godkänna. Granskning av fakturor är något annat och har inte genomförts av Mikael Sackleen. Granskning har innefattat att kontrollera underlag och har inte gjorts av Mikael Sackleen. Han har bara attesterat, dvs. godkänt kostnaden som sådan, vilket gjorts efter den granskning som skett. Attestering har skett på endast ett mycket begränsat underlag. Däremot har det vid

granskningen förekommit ett stort antal handlingar. Mikael Sackleen har inte gjort gällande att någon avsiktligt har gjort fel vid granskning.

I fråga om båten (*åtalpunkt 2*) har Mikael Sackleen vitsordat att han haft möjlighet att disponera den. Den möjligheten har dock inte utgjort någon otillbörlig förmån för hans tjänsteutövning. Mikael Sackleen har vidare köpt den aktuella båten av Göran Löfgren och registrerat sig som ägare.

Mikael Sackleen har anlitat i målet aktuella entreprenörer för *arbete på sina fastigheter*. Det är, såsom Mikael Sackleen slutligen angett sin inställning, ostridigt att han låtit utföra samtliga de arbeten som är aktuella i målet på sina två fastigheter. Dock har vare sig tids- eller materialåtgången för arbetena förekommit i den omfattning och till de värden som åklagaren påstår. Det har också bestritts att kostnaderna vidareförts till SFV och att Mikael Sackleen haft uppsåt till sådan skada.

Oavsett övriga invändningar från Mikael Sackleen har han gjort gällande att de *värderingar* som gjorts i åtalet saknar förankring i verkligheten. Mikael Sackleen har närmare bestritt att fakturabeloppen i åtalets bilagor (domsbilaga 1–5 och 7) skulle motsvara värden som tillförts hans fastigheter och att beloppen skulle ha vidarefakturerats till SFV. Det går inte att följa den av åklagaren påstådda vidarefaktureringen till SFV av fakturorna i bilagorna till åtalet. Anledningen till det är att de arbeten som omfattas av fakturorna inte är hänförliga till Mikael Sackleens fastigheter, dock med vissa undantag. De värden som faktiskt tillförts hans fastigheter har motsvarat väsentligt lägre belopp. Eventuellt vidarefakturerade kostnader till SFV har inte uppsåtligen godkänts av honom.

Mikael Sackleen har vidare gjort gällande att betalning för arbetet delvis resterar – vilket framgår av ett mejl från Göran Löfgren till Mikael Sackleen den 16 november 2016 – och delvis har skett dels kontant, dels genom kvittning mot lån och dels

genom betalning via bank. Mikael Sackleen har således inte erlagt betalning i alla delar, men det har aldrig funnits någon avsikt att han inte själv skulle betala detta, dvs. inte någon avsikt om betalning via SFV.

De cirkabelopp som återgivits i respektive åtalspunkt har inte vitsordats som skäligen i och för sig. Tvärtom har Mikael Sackleen invänt mot att de angivna beloppen skulle ha motsvarat värden som tillförts hans egendom.

Beträffande *fastigheten i Norrtälje* har Mikael Sackleen anfört att fastigheten såldes 2014 för 2 400 000 kr, vilket kan jämföras med inköpspriset 2011 om 1 573 250 kr, och således till en prisdifferens om 826 750 kr. Mikael Sackleen skulle aldrig ha sålt fastigheten för en sådan köpeskillning som skedde om fastigheten skulle ha tillförts de värden som åklagaren påstår. Förbättringsutgifter enligt Mikael Sackleens inkomstdeklaration har uppgått till 715 000 kr, vilket motsvarar de värden som tillförts fastigheten genom de i målet aktuella arbeten som Mikael Sackleen låtit entreprenörerna utföra. Dessa arbeten, tillsammans med viss allmän värdestegring, motsvarar differensen. Sammantaget har han bestritt att förbättringsutgifter enligt gärningsbeskrivningen om 1 513 763 kr har tillförts fastigheten, motsvarande cirka 120 procent över det förbättringsvärde han själv angett.

Såvitt avser *fastigheten i Finland* har han anfört att antalet nedlagda arbetstimmar enligt åklagarens relaterade fakturering överstiger 3 300 timmar, trots att det avsett ett prefabricerat hus. Det har endast varit fråga om att sätta ihop byggnadselement. Kostnaden för inköp och uppförande av huset i Finland har uppgått till väsentligt lägre belopp. Det sammanlagda värdet för inköp och montage har uppgått till 850 000 kr, varav kostnaden för huset från Dreamhouse har uppgått till 475 000 kr. Det saknas förutsättningar för att närmare specificera hur det vitsordade beloppet om 850 000 kr fördelas på de i målet aktuella kostnaderna. Kostnaden för rimlig tidsåtgång från leverans till det att huset är färdigt att flytta in i har enligt husleverantören Dreamhouse motsvarat högst tre veckors arbete för fyra personer. Utöver

detta tillkommer i och för sig kostnad för bastu och altan, vilket ostridigt har utförts, men dessa kostnader är relativt begränsade. Därtill kommer också betalningar om sammanlagt cirka 400 000 kr för övrigt som Mikael Sackleen har upphandlat själv och erlagt betalning för, t.ex. kök samt installationer av VVS och el. Mikael Sackleen har till Ingå El betalat cirka 120 000 kr. De nämnda betalningarna om 400 000 kr ligger dock utanför de i målet omstridda kostnaderna. Sammantaget har Mikael Sackleen bestritt att det värde om 2 358 802 kr som påstås enligt gärningsbeskrivningen har tillförts fastigheten.

Betalningar för arbeten har erlagts av Mikael Sackleen enligt följande.

- Kontant betalning om 35 000 kr till ETD, avseende fastigheten i Norrtälje.
- Kontanta betalningar till RCB avseende fastigheten i Norrtälje om dels 167 000 kr för en värmepump från Buneco, dels 120 000 kr för måleriarbeten, totalt 287 000 kr.
- Kontanta betalningar till RCB avseende huset i Finland om 250 000 kr respektive 400 000 kr, sammanlagt 650 000 kr.

Mikael Sackleen har vidare kvittat motsvarande 15 000 kr gentemot Gylle Byggnadsvård AB avseende kostnad för golvläggning i Norrtälje. Kvittningen har avsett motfordran för Mikael Sackleen avseende dels en resa till Berlin, dels en resa till Estland (*åtalpunkt 4*).

Därtill kommer att betalning resterar för skuld till ETD avseende el- och markarbeten (*åtalpunkt 5*).

Mikael Sackleen har vidare förnekat att han tagit mattan från Rosersbergs slott eller olovligt förfogat över den. Han har vitsordat att mattan haft ett värde av 130 000 kr (*åtalpunkt 10*).

Mikael Sackleen har bestritt att påstådda gärningar täckts av uppsåt.

Mikael Sackleen har vidare invänt mot åklagarens rubricering av gärningarna såsom grova brott. De påstådda brotten vore i stället att bedöma som brott av normalgraden, och i konsekvens med det har Mikael Sackleen gjort preskriptionsinvändning.

Göran Löfgren

Göran Löfgren har förnekat brott under åtalpunkt 2 och 5. Han har bestritt de särskilda yrkandena om förverkande och näringsförbud samt bestritt skadeståndsyrkandet. Han har inte haft någon erinran mot yrkandet om bevisbeslag.

Beträffande Göran Löfgrens position i företaget ETD har han anfört följande. Han är utbildad elektriker men saknar ekonomisk utbildning. ETD startades 1989. Göran Löfgren har varit ensam firmatecknare. Jill Pettersson satt i bolagets lokaler och skötte bokföring och fakturering. Hon var konsult, men inte anställd. Bolaget har haft cirka tolv anställda samt anlitat ett stort antal underentreprenörer. Ramavtal har ingåtts med SFV, avseende förvaltningsområde Rosersberg. Bolaget försattes i konkurs 2017, efter den massmediala uppmärksamheten i nu aktuella frågor.

Beträffande *åtalpunkt 2* har Göran Löfgren bestritt att han givit Mikael Sackleen någon otillbörlig förmån. Värdet om cirka 130 000 kr avseende båt och släpvagn har vitsordats. Han har gjort gällande att gärningen under inga förhållanden ska rubriceras som grovt brott. Göran Löfgren har bestritt uppsåt till den åtalade gärningen.

Båten köptes av ETD 2010 och kom att användas vid de uppdrag som bolaget hade vid Rosersberg, bland annat vid arbete på bryggor och sjökabel. Bolaget behövde då hitta en båtplats. Efter samtal om detta med Mikael Sackleen erbjöds en plats, utan krav på ersättning. Mikael Sackleen kom att använda båten vid ett antal tillfällen,

dock inte i någon större utsträckning. Vid dessa lån fick Mikael Sackleen själv bekosta underhåll och bensin. Mikael Sackleen uttryckte önskemål om att själv köpa båten. Båten förflyttades senare från Rosersbergs slottsbygga till en fastighet i Norrtälje. Någon gång, oklart vid vilken tidpunkt, åkte Göran Löfgren och Mikael Sackleen till den senares sommarstuga i Finland. Avsikten var att Mikael Sackleen skulle köpa båten. Köpet kom dock aldrig att genomföras. Efter ETD:s konkurs 2017 köpte Göran Löfgren ut båten ur konkursboet och betalade, i enlighet med värderingsintyg, 120 000 kr. Båtsläpvagnen köptes privat av Göran Löfgren 2015. Vagnen lånades vid ett tillfälle av Mikael Sackleen. Samtidigt fick Göran Löfgren låna en vagn från Mikael Sackleen. Vagnen blev kvar i Finland, men avsikten var att den skulle återföras till Sverige. Det saknas koppling till ramavtalet eller den affärsrelation som ETD haft med SFV.

Beträffande *åtalspunkt 5* har Göran Löfgren bestritt att han lämnat otillbörliga förmåner till Mikael Sackleen. Han har heller inte fakturerat eller låtit fakturera enligt en brottsplan. Under inga förhållanden kan gärningarna rubriceras som grova. Göran Löfgren har inga invändningar mot beloppet 530 000 kr.

Göran Löfgren hade inte kännedom om vem som var den rättmätige ägaren av fastigheten vid tidpunkten för utförandet av arbetet. När arbetet på fastigheten i Norrtälje var utfört fick han av sin projektledare Knut Nyblom ett underlag. Göran Löfgren gjorde, som vanligt, en sammanställning av hela projektet och informerade Mikael Sackleen om de totala kostnaderna för det arbete som utförts. Efter en tid, den 20 juni 2013, mottog ETD ett mejl från SFV (Mikael Sackleen) med instruktioner från SFV om hur faktureringen skulle utformas. ETD fakturerade, några timmar senare samma dag, i enlighet med de instruktioner som bolaget fått. Vid den tidpunkten var Göran Löfgren inte på plats. Först senare har Göran Löfgren sett mejlet. Göran Löfgren har utgått ifrån att SFV genom Mikael Sackleen haft full behörighet och befogenhet att ge instruktionerna om hur fakturering ska ske. Det saknades skäl för Göran Löfgren att ifrågasätta instruktionerna. Vid det andra

polisförhöret med Göran Löfgren har han frivilligt medverkat till utredningen genom att ha medtagit det aktuella mejlet från SFV.

Fakturerings har inte skett enligt någon given brottsplan för att bekosta byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet. Som framgått av åklagarens sakframställning har projekt benämnt "Norrtälje" förekommit vid ett flertal tillfällen öppet i bolagets dokumentation och bokföring, vilket motsäger att det funnits någon brottsplan. Vidare har arbetet från underentreprenörer betalats av ETD. Vinsten för ETD har varit ytterst blygsam.

Såväl det enskilda anspråket som det särskilda yrkandet om förverkande har bestritts i första hand i enlighet med inställningen i ansvarsdelen. I andra hand har Göran Löfgren gjort gällande att eventuell skadeståndsskyldighet ska jämkas, i första hand till noll kr. När det gäller grunden för jämkning har han hänvisat till 6 kap. 1 och 2 §§ skadeståndslagen. Han har ifrågasatt om SFV:s rutiner avseende faktureringskontroller m.m. varit bristfälliga och gjort gällande medvållande. Göran Löfgren och hans bolag har bibringats uppfattningen att det var i sin ordning att fakturera på sätt som skett. Vidare vore det oskäligt betungande för Göran Löfgren, med hänsyn till dennes begränsade ekonomiska möjligheter, att åläggas att betala yrkat skadestånd. Vid denna bedömning ska även den skadelidandes behov av skadeståndet samt övriga omständigheter beaktas.

När det gäller frågan om näringsförbud har Göran Löfgren gjort gällande att det under alla förhållanden saknas grund för det.

Lennart Rylander

Lennart Rylander har förnekat brott under åtalpunkt 1 och 4. Han har bestritt det särskilda yrkandet om näringsförbud samt bestritt skadeståndsyrkandet. Han har inte haft någon erinran mot yrkandet om bevisbeslag.

Beträffande *åtalpunkt 1* har Lennart Rylander vitsordat att Gylle Byggnadsvård AB haft ramavtal med SFV under den i andra stycket angivna tiden; därefter har inget ramavtal erhållits. Viss byggnation har slutförts efter den tiden och vissa arbeten som krävt specialkunskap, som inte funnits hos ramavtalsparterna, har också utförts.

Lennart Rylander har bestritt att han i något fall lämnat mutor eller otillbörliga förmåner till Mikael Sackleen. Han har inte heller deltagit i någon brottsplan för att låta SFV täcka kostnader för Mikael Sackleens fastighet i Finland.

Lennart Rylander har vitsordat att han fakturerat eller låtit fakturera SFV den angivna summan om 1 050 000 kr. Detta har skett på direkt instruktion från SFV – Mikael Sackleen – och utan någon som helst vinning för honom själv. Hans uppfattning om Mikael Sackleens position inom SFV var att denne hade fullt mandat och befogenhet att styra över detta. Lennart Rylander har inte någon gång haft anledning att ifrågasätta Mikael Sackleens behörighet och rättighet i dessa frågor.

Lennart Rylander har bestritt att han haft uppsåt till de påstådda gärningarna.

Under alla förhållanden har Lennart Rylander bestritt att det i hans fall kan bli fråga om grovt brott.

Beträffande *åtalpunkt 4* har han haft motsvarande inställning som under åtalpunkt 1, med den skillnaden att det råder oklarhet om huruvida betalning erhållits eller ej för den del av arbetet som Lennart Rylander utfört själv (utöver kostnader för underentreprenörer och material). Förutsättningen som gavs för detta arbete var att åtgärda en vattenskada. Lennart Rylander har inte vitsordat att hela beloppet om 280 000 kr avser arbete eller kostnader som lagts ned på fastigheten i Älmsta.

Lennart Rylander har bestritt delaktighet i någon brottsplan och att han haft uppsåt.

Lennart Rylander har bestritt skadeståndsyrkandena och under alla förhållanden gjort gällande att eventuell skadeståndsskyldighet skall jämkas, i första hand till noll kr. Som grund för jämkning har han åberopat 6 kap. 1 och 2 §§ skadeståndslagen. Det föreligger skäl för jämkning på grund av medvållande från SFV:s sida. Fakturahanteringen har skötts av flera personer på SFV:s ekonomiavdelning. Det kan ifrågasättas om inte SFV:s rutiner i fråga om fakturagranskning varit bristfälliga. Detta har i sin tur medfört att aktörer och avtalskontrahenter – inkluderat Lennart Rylander – fått intrycket av att allt varit i sin ordning vid fakturering på det sätt som skett. Sålunda har gjorts gällande att SFV:s brister i fakturahantering och uppföljning kan ha bidragit till den påstådda skadan. Vidare vore det oskäligt betungande för Lennart Rylander att åläggas betalningsskyldighet i enlighet med yrkandet. Hur skuldfrågan än bedöms har han inte tillgodogjorts något värde för egen del. Han har mycket begränsade ekonomiska möjligheter att betala ett belopp i den yrkade storleksordningen. Härvid ska även den skadelidandes, dvs. SFV:s, behov av skadeståndet och övriga omständigheter beaktas.

Beträffande näringsförbud har han gjort gällande att det under alla förhållanden saknas grund för det.

I sak har försvaret anfört följande. Lennart Rylander aktualiserades i förundersökningen först 2018. Hans dagbok har varit tillgänglig för polisen så sent som 2018, och han har inte försökt undanskaffa bevis eftersom han betraktat sig som oskyldig. Firman Gylle Byggnadsvård startades 1996. Lennart Rylander har ett starkt intresse för byggnadsvård. Han träffade Mikael Sackleen första gången 1998 i samband med en kurs om fönsterrenovering. Han kontaktades sedermera om arbeten. Mellan 1999 och 2009 har Lennart Rylander och firman till 90 procent arbetat för åt SFV. Firman fick ramavtal 2009 och hamnade då på andra plats vid upphandlingen avseende fackområde Bygg. Lennart Rylander känner inte till om Mikael

Sackleen var delaktig vid beslutet om ramavtal. Thomas Plahn på Projektledarbyrån har varit central beträffande tilldelning och fakturering av arbeten, i vart fall i kontakterna med Lennart Rylander. Ramavtalet gick i stort ut på att utföra anvisade arbeten på Rosersbergs slott, Strömsholms slott och Gripsholms slott, med tillhörande sidobyggnader och småhus. Praktiskt sett var Lennart Rylander och hans företag som vore de anställda av SFV, och utan egen bestämmanderätt. SFV detaljstyrde, nästan dagligen, vilka arbeten som skulle utföras och hur detta skulle faktureras. Detta skedde främst genom kontakter med Thomas Plahn och Mikael Sackleen. Lennart Rylander fick också instruktioner om hur fakturering skulle ske kring projekten. Det fanns en viss budget för exempelvis Rosersbergs slott som inte fick överskridas. Det kunde dock finnas budget "kvar" för annan enhet, exempelvis Strömsholms slott. Till följd härav kunde visst arbete som utförts på en viss enhet vars budget var uttömd, faktureras på en annan enhet. Således var fakturor i någon mån oriktiga, men ändå acceptabla för SFV. Detta förfarande var sanktionerat rakt igenom och ibland ett krav för att få betalt. Flera personer var involverade i detta. Petra Sandberg var involverad i kontakterna mellan Lennart Rylanders bolag och SFV. Ibland fick fakturorna skrivas om. Lennart Rylander är byggare och saknar ekonomiutbildning. Han har ingen kunskap om fakturering. Dessa frågor har lämnats till andra. Sammanfattningsvis har Lennart Rylander fakturerat i enlighet med SFV:s instruktioner, och han har uppfattat att det var i sin ordning.

Beträffande *åtalpunkt 1* har mejlet med inbjudan om bygglov mottagits för tio år sedan. Lennart Rylander kan i dag inte minnas någon sådan resa. I Finland har Lennart Rylander lagt ett råsponttak på huset under cirka en helg. Det förhållandet att han har satt upp en firmaskylt tyder på att han inte varit där inkognito, utan gjort reklam för sin firma. Detta var ett väldigt begränsat arbete. Sedan har Lennart Rylander fått vidare direktiv om att de fakturor som fanns från Kaj-Erik Wessman skulle faktureras på visst sätt. Detta har han inte bestämt själv och han har inte fått några förmåner av det. Det har bara lämnats instruktioner om fakturering, liksom skett tidigare. Huruvida detta kommit Mikael Sackleen till del känner inte Lennart

Rylander till. Anledningen till att fakturorna skulle gå via Lennart Rylander har han uppfattat hade att göra med att han hade ramavtal, och att det kanske skulle ha att göra med momsregler eller liknande. Lennart Rylander har dock inte vunnit något på detta.

När det gäller *åtalpunkt 4* blev Lennart Rylander anmodad att hjälpa till med anledning av en vattenskada. Han trodde att arbetet skulle regleras genom något slags försäkring, inte att SFV skulle stå för kostnaderna. Sedan kom ett visst antal timmar att faktureras, dock inte den mängd som åklagaren hävdade. Några timmar har dock hamnat på faktura till SFV, men hur det har reglerats känner han inte till. Lennart Rylander har bara gjort som han blivit instruerad. Lennart Rylander har inte haft ett brottsligt uppsåt. Lennart Rylander har sedan ramavtalets utgång under 2013 inte fått något nytt eller förlängt ramavtal. Lennart Rylander har inte förväntat sig, eller erhållit, några fördelar av faktureringen.

Ingemar Bodin

Ingemar Bodin har förnekat brott under åtalpunkt 3 och 6–8. Han har bestritt det särskilda yrkandet om näringsförbud samt bestritt skadeståndsyrkandena. Han har inte haft någon erinran mot yrkandet om bevisbeslag.

Beträffande *åtalpunkt 3* har Ingemar Bodin anfört följande. Han har vidgått att RCB Entreprenad AB har haft ramavtal med SFV och att byggnation utförts på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland.

Ingemar Bodin har förnekat att han lämnat otillbörliga förmåner till Mikael Sackleens för utövningen av dennes anställning genom att han utan ersättning utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland. Vidare har Ingemar Bodin motsatt sig att han har ingått i, eller agerat i enlighet med, en

brottsplan med syfte att täcka kostnaderna för byggnation på Mikael Sackleens fastighet i Finland och att han främjat Mikael Sackleens gärning.

Under alla förhållanden har Ingemar Bodin inte agerat med uppsåt avseende den påstådda brottsligheten.

Ingemar Bodin blev delägare av RCB Entreprenad AB den 12 februari 2013. Före dess ägde Rolf Bergström företaget. Ingemar Bodin tog inte över RCB Entreprenad AB förrän i september 2015. Före den 12 februari 2013 arbetade Ingemar Bodin som underentreprenör till RCB Entreprenad AB. Han har utfört vissa administrativa uppgifter, men han har inte varit någon faktisk företrädare för bolaget. Allt arbete som Ingemar Bodin utfört i egenskap av underentreprenör, har han utfört på order av RCB Entreprenad AB och Rolf Bergström. Det är korrekt att Ingemar Bodin befunnit sig på plats vid Mickael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland och utfört arbete, då i egenskap av underentreprenör till RCB Entreprenad AB och på uppdrag från företagets dåvarande ägare Rolf Bergström.

Beträffande *åtalspunkt 6* har Ingemar Bodin vidgått att RCB Entreprenad AB har haft ramavtal med SFV och att RCB Entreprenad AB har utfört arbete på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun.

Ingemar Bodin har motsatt sig att han har lämnat otillbörliga förmåner till Mikael Sackleen för utövningen av dennes anställning genom att RCB Entreprenad AB, eller dess underentreprenörer, utfört byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet utan ersättning. Han har motsatt sig att han har ingått i, eller agerat i enlighet med, en brottsplan med syfte att täcka kostnaderna för byggnation på Mikael Sackleens fastighet i Älmsta och att han främjat Mikael Sackleens gärning.

Under alla förhållanden har Ingemar Bodin inte agerat med uppsåt avseende den påstådda brottsligheten.

Det är korrekt att Ingemar Bodin befunnit sig på plats vid Mickael Sackleens privata fastighet i Älmsta, Norrtälje kommun, i egenskap av underentreprenör till RCB Entreprenad AB och på uppdrag från företagets ägare Rolf Bergström. Ingemar Bodin har endast varit på platsen och bytt fönsterlistor under hösten 2012, vilket fakturerats RCB Entreprenad AB.

Beträffande *åtalpunkt 7* har Ingemar Bodin vidgått att han varit extern verkställande direktör för RCB Entreprenad AB under 2013 och att RCB Entreprenad AB har haft ramavtal med SFV. Det är riktigt att Lena Lindqvist var anställd vid SFV. Ingemar Bodin har dock motsatt sig att han lämnat otillbörliga förmåner till Lena Lindqvist för utövningen av hennes anställning genom att RCB Entreprenad AB med underentreprenör utfört byggnation på Lena Lindqvists barns privata bostadsrättslägenhet på Husarvägen 19, Upplands Väsby, utan ersättning från Lena Lindqvist.

Under alla förhållanden har Ingemar Bodin inte agerat med uppsåt avseende den påstådda brottsligheten.

Det är riktigt att arbete utförts på den aktuella bostadsrätten, genom underentreprenör. Arbetet har beställts av Lena Lindqvist, och Ingemar Bodin har med hjälp av underentreprenör utfört arbetet och fakturerat detsamma. Arbetet har beställts från underentreprenör, antingen av RCB Entreprenad AB eller Ingemar Bodin Bygg o Måleri.

Beträffande *åtalpunkt 8* har Ingemar Bodin vidgått att KBF har fakturerat hans enskilda firma Ingemar Bodin Bygg o Måleri och att firman har fakturerat RCB Entreprenad AB. Ingemar Bodin har motsatt sig att den betalning som erlagts enligt utställda fakturor avsett arbete som aldrig utförts. Det är i vart fall inte något som han känner till. Han har motsatt sig att han har lämnat otillbörliga förmåner till

Mikael Sackleen för utövningen av hans anställning. Liksom anförts beträffande åtalspunkt 3 och 6 har han motsatt sig att han har ingått i, eller agerat i enlighet med, en brottsplan och att han främjat Mikael Sackleens gärning.

Under alla förhållanden har Ingemar Bodin inte agerat med uppsåt avseende den påstådda brottsligheten.

Det har vitsordats att Ingemar Bodin har arbetat i sitt företag, Ingemar Bodin Bygg o Måleri, och att det arbetet har fakturerats till RCB Entreprenad AB. Huruvida RCB Entreprenad AB i sin tur därefter har fakturerat SFV kan inte Bodin svara på. Det borde i stället Rolf Bergström kunna svara på.

Ett eventuellt skadestånd ska jämkas på grund av medvållande från den skadelidandes sida samt då skyldigheten att utge skadestånd vore alltför betungande.

Lena Lindqvist

Lena Lindqvist har förnekat brott under åtalspunkt 1 och 7. Hon har bestritt det särskilda yrkandet om förverkande men inte haft någon invändning mot beloppet i och för sig. Hon har bestritt skadeståndsyrkandet men vitsordat beloppets skälighet och sättet att beräkna ränta.

Beträffande *åtalspunkt 1* har Lena Lindqvist vidgått att Mikael Sackleen varit anställd som chef vid SFV, men vilken titel denne under de av åklagaren påstådda åren har haft saknar Lena Lindqvist kunskap om, liksom om han i rättslig mening har haft en förtroendeställning. Lena Lindqvist har vidgått att Gylle Byggnadsvård AB under tiden 2011–2013 innehaft ramavtal med SFV. Lena Lindqvist har vidgått att hon under åren 2011–2013 har varit anställd vid SFV som teknisk förvaltare och att Mikael Sackleen har varit hennes chef. Beträffande attesträtt har Lena Lindqvist haft viss egen attestbehörighet. Vidare har Mikael Sackleen ad hoc delegerat sin

attestbehörighet till Lena Lindqvist, vilket skett i enlighet med vad som framgår nedan. Slutligen har Lena Lindqvist även haft egen s.k. bestyrkandebehörighet.

Beträffande attesträtten har Lena Lindqvist under 2011–2013 under viss tid haft eget ansvar för vissa mindre drifts- och underhållsarbeten. Hon har också haft egen attesträtt för det, dock ej av intresse såvitt nu är i fråga.

En bestyrkandeattest måste göras före godkännandeattest. Bestyrkaren har därvid kontrollerat fakturan mot ramavtalet, så att entreprenören inte begärt ersättning som inte omfattats av ramavtalet, samt kontrollerat att fakturan innehållit samtliga de underlag som behövts till grund för det beslut som skulle fattas. Vidare skulle en matematisk kontroll ske. I korthet har bestyrkandet utgjort en beredning inför det beslut som sedan skulle fattas. Ansvaret för bestyrkandet har alltså inte innefattat någon materiell prövning annat än i förhållande till ramavtalet. Själva attesten har varit kopplad till beställaren, eftersom denne haft kunskapen om objekten och arbetet. Ofta har det funnits särskilda behov för objekten. Beställaren har varit den som besuttit kunskap om bland annat vilket material som skulle användas, mängden arbete som behövts, samt den omsorg som behövt ges av entreprenören. Det har varit Lena Lindqvists yrkesplikt att bereda beslutet, men arbetet har alltså inte innefattat någon materiell prövning annat än i förhållande till ramavtalet. Det som åklagaren lägger henne till last är att hon inte har larmat. Lena Lindqvist har dock inte haft någon garantställning. Bestyrkanderätten har tillkommit inte bara Lena Lindqvist utan även andra, bland andra Petra Lorenzby.

Lena Lindqvist har attesterat fyra fakturor under sommartid under perioden juni–augusti (2012–2013), då Mikael Sackleen haft semester. Därvid har Mikael Sackleen delegerat sin attesträtt till Lena Lindqvist.

Lena Lindqvist har vidgått att hon har attesterat Gylles fakturor till SFV som innefattar Wessmans fakturor 1301(2), 1317, 1394 samt Gylles faktura – såsom det får

förstås – 20120051. Lena Lindqvist har vidgått att hon har bestyrkt övriga ifrågasatta fakturor.

Lena Lindqvist har bestritt att hon har attesterat och bestyrkt de ifrågasatta fakturorna som ett led i en brottsplan. I stället har hon attesterat respektive bestyrkt fakturorna i enlighet med henne ålagd tjänsteplikt. Lena Lindqvist har inte ifrågasatt de belopp som framgår av fakturorna. Lena Lindqvist har inte insett att de ifrågasatta fakturorna har avsett material och arbete på Mikael Sackleens fastighet i Finland. Hon har under alla förhållanden inte varit likgiltig inför konsekvenserna av detta.

Beträffande *åtalpunkt 7* har Lena Lindqvist vidgått att Ingemar Bodin under 2013 företrätt RCB. Lena Lindqvist har ingen uppfattning om hans formella behörighet att företräda bolaget. Lena Lindqvist har vidgått att bolaget vid tidpunkten hade ramavtal med SFV. Beträffande Lena Lindqvists anställningsförhållanden och attestbehörighet gäller detsamma som hon angett beträffande *åtalpunkt 1*. Lena Lindqvist har vidgått att lägenheten på Husarvägen vid tidpunkten tillhörde hennes döttrar och att visst arbete utförts i enlighet med en överenskommelse med Ingemar Bodin. För det arbete som Ingemar Bodin låtit utföra, delvis genom underentreprenörer och delvis med anställda i RCB, har Lena Lindqvist utgett kontant ersättning till Ingemar Bodin med 60 000 kr. Lena Lindqvist har således förnekat att arbetet har utförts utan ersättning från henne. Hon har vidgått att hon attesterat – såsom det får uppfattas – *RCB:s* faktura till SFV, som omfattat arbete som hon inte själv varit beställare av.

Björn Anderson

Björn Anderson har förnekat brott under *åtalpunkt 11*.

Björn Anderson har varken uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften som generaldirektör. Han har, så

snart en konkret skälig misstanke som ska anmälas till åtal förelegat, gjort en åtalsanmälan.

De uppgifter eller signaler som Björn Anderson tagit del av i tiden från kontakt med en visselblåsare omkring årsskiftet 2014/2015 fram till dess att KPMG redovisat sin rapport i mitten av oktober 2016 utgjorde *påståenden* som det var tveksamt om det fanns konkreta belägg för. Först när KPMG i sin skriftliga rapport lade fram sina slutsatser, kunde det konstateras att det troligen förelåg en skälig misstanke om brott. Åtalsanmälan kom att inges kort därefter.

När Mikael Sackleen den 30 september 2015 sade upp sig från sin anställning, var Björn Anderson av uppfattningen att Mikael Sackleens val att göra detta berodde på att denne uppfattat det som att han inte längre hade Björn Andersons och Johan Zetterbergs förtroende, inte att Mikael Sackleen påtog sig ansvar för framförda beskyllningar om oegentligheter.

Björn Anderson har ifrågasatt om ett beslut om åtalsanmälan omfattats av begreppet/rekvisitet ”vid myndighetsutövning” och kan föranleda straffansvar för tjänstefel.

Björn Anderson har vidare ifrågasatt att han i egenskap av generaldirektör för SFV skulle ha haft en skyldighet att göra en åtalsanmälan. Han har i stället gjort gällande att det har varit myndighetens personalansvarsnämnd som ansvarat för att göra en åtalsanmälan. Av en uttrycklig bestämmelse i 25 § första stycket 3 myndighetsförordningen (2007:515) följer att om en personalansvarsnämnd finns, är det nämnden som ska pröva åtalsanmälan.

UTREDNINGEN**Bevisning**

Förhör med de sex tilltalade i målet har hållits.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Kaj-Erik Wessman, Petra Sandberg, Ronnie Hesselgren, Jens Björkman, Knut Nyblom, Jill Pettersson (svägerska till Göran Löfgren), Rolf Bergström, Benny Bergström, Mattias Vässblad, Johnny Backlund, Markku Nurmela, Jan Levén, Anders Bengtsson, Per-Erik Bergman, Jonny Blomberg, Mikael Karlsson, Jan Sidmalm, Andreas Olofsson, Daniel Westlin Bengtsson, Patrick Sundin, Hans Sundström, Inger Edholm, Eva Göransson, Mikael Gustafsson, Richard Lindvall, Peter Granevi, Ingegerd Linde, Johan Zetterberg, Mattias Berlin, Tomas Gustavsson, Annika Flygare, Johan Bergner och Sten Olsson.

Åklagaren har vidare åberopat omfattande skriftlig bevisning. Den består bland annat av handlingar rörande anbudsförfrågningar och ramavtal vid SFV:s upphandling, promemorior och fotografier rörande Mikael Sackleens fastighet i Bjurs Inkoo i Finland, sammanställning av arbetsresor till Finland, promemoria rörande Mikael Sackleens fastighet i Älmsta i Norrtälje, ett stort antal fakturor, faktura-underlag innefattande bland annat tidssedlar, e-postmeddelanden, kontoutdrag, utdrag ur SFV:s fakturahanteringssystem, fotografier från husrannsakan av båt och båtsläpvagn, kontosammanställningar, sammanställning av aktieköp rörande RCB Entreprenad AB, offert och köpeavtal för timmerhus, sammanställning av banköverföringar, sammanställning över tidssedlar, sammanställning av RCB Entreprenad AB:s kundfakturor till SFV, finansiell utredning rörande KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB, finansiell utredning avseende Mikael Sackleen, promemoria rörande bokföringsgranskning avseende KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB,

promemoria rörande matta, arbetsordningar för SFV, sammanställning över miss-tankar rörande Rosersberg, KPMG:s förslag till anmälan, samt SFV:s åtalsanmälan.

Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har åberopat viss skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Disposition av tingsrättens domskäl

Målet kan sägas bestå i två huvudsakliga delar, dock med gemensamma beröringspunkter. Den första delen avser åtalpunkter om framför allt brott rörande muta och trolöshet mot huvudman, gällande Mikael Sackleen, Göran Löfgren, Lennart Rylander, Ingemar Bodin och Lena Lindqvist (åtalpunkt 1–10). Den andra delen avser åtal om tjänstefel gällande Björn Anderson (åtalpunkt 11).

Tingsrätten kommer inledningsvis att ge en allmän bakgrund till främst den första delen av målet, samt redogöra för vissa rättsliga utgångspunkter. Därefter bedöms vissa frågor av övergripande betydelse för åtalpunkt 1–8, varefter åtalpunkt 1–10 behandlas närmare var för sig. Efter det behandlas den andra delen av målet, åtalpunkt 11, i dess helhet. Slutligen tas ställning i frågor om påföljd, skadestånd, förverkande, näringsförbud, kostnader för offentliga försvarare samt i övriga frågor.

SKULDFRÅGAN

Bakgrund åtalpunkt 1–10

Inledningsvis är följande utrett och ostridigt i målet.

Kort om Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk (SFV) bildades 1993 och har till uppgift att förvalta en del av det statliga fastighetsbeståndet. SFV har ansvaret för merparten av de kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer som staten äger samt vissa andra fastigheter. SFV förvaltar cirka 2 300 fastigheter med ungefär 3 000 byggnader i Sverige. Dessa inkluderar bland annat de kungliga slotten med tillhörande parker och residens. Inom ramen för sitt förvaltande uppdrag agerar SFV också som byggherre vid underhåll, ombyggnad, restaurering och nybyggnad. År 2016 fanns uppemot 400 anställda i SFV. Verksamheten finansieras av skattemedel med ett anslag om cirka 200 miljoner kr. SFV har även intäkter om 2,3 miljarder kr från hyresavtal och arrendeavgifter.

SFV är en styrelsemyndighet, vilket innebär att styrelsen har det formella ansvaret för verksamheten inför regeringen, medan generaldirektören leder och ansvarar för verksamheten inom myndigheten. I SFV:s myndighetsledning har förutom generaldirektören Björn Anderson ingått bland andra direktören för fastighetsavdelningen, Johan Zetterberg. Avdelningen har ansvarat för den operativa verksamheten inom SFV där fastighetsförvaltning bedrivits. Avdelningen har letts av fastighetsdirektören och har under aktuell period varit uppdelad i fjorton fastighetsområden som i sin tur letts av fastighetschefer, däribland Mikael Sackleen.

SFV:s förvaltningsområde Rosersberg har innefattat bland annat Rosersbergs slott, Strömsholms slott och Gripsholms slott. Rosersbergs slott är beläget i Sigtuna kommun norr om Stockholm. På slottsområdet finns ett stort antal byggnader. Bland dessa byggnader och av betydelse i målet kan nämnas bland annat Slottsbyggnaden, Köksflygeln, Teaterflygeln, Slottsstallet samt Tre Rosor. Den årliga underhållsbudgeten för förvaltningsområde Rosersberg har varierat från 15–40 miljoner kr. Driftsbudgeten har varit cirka 10 miljoner kr. Därtill kommer olika slags bidrag och hyresintäkter.

De tilltalades anställningar och företrädarskap

Mikael Sackleen började arbeta inom SFV 1999 och var från omkring 2004 verksam inom SFV:s förvaltningsområde Rosersberg. Från 2007 t.o.m. den 30 november 2015, då hans anställning upphört, har han haft befattning som förvaltningsområdeschef respektive fastighetschef för SFV:s förvaltningsområde Rosersberg. Det är ostridigt att han därigenom på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för SFV sköta en ekonomisk angelägenhet. Hans attesträtt har varierat mellan som lägst 250 000 kr och som högst, sedan han 2015 blivit fastighetschef, 1 000 000 kr.

Vid sidan om sin anställning på SFV har Mikael Sackleen varit ledamot, VD och aktieägare i KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB, 556618-2373, (KBF) med säte i Upplands Väsby kommun. (Tingsrätten återkommer till aktieägarskapet vid behandlingen av åtalspunkt 8.)

Mikael Sackleen och hans hustru Maria Sackleen har under perioden 2008 fram till omkring årsskiftet 2016/2017 varit bosatta i byggnaden Köksflygeln på Rosersbergs slottsområde.

Lena Lindqvist anställdes inom SFV i Uppsala i mitten av 1990-talet och började några år senare arbeta i Rosersberg. Hon har under i vart fall 2011–2013 varit anställd som teknisk förvaltare vid SFV förvaltningsområde Rosersberg. Mikael Sackleen har då varit hennes chef. Lena Lindqvist har därvid haft viss egen attestbehörighet och sådan behörighet som delegerats till henne från Mikael Sackleen, samt därtill haft till uppgift att bistå Mikael Sackleen med att attestera fakturor.

ETD Entreprenad Göran Löfgren AB, 556625-6466, (ETD) med säte i Nynäshamn, har under aktuell period haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV. Göran Löfgren har under aktuell tid varit företrädare för ETD.

Gylle Byggnadsvård AB, 556426-7424, (Gylle) med säte i Borlänge, har från 2009 fram till januari 2013 haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV, och även därefter fortsatt att utföra byggnationer för SFV. Lennart Rylander har under aktuell tid varit företrädare för Gylle.

RCB Entreprenad AB, 556861-8572, (RCB) med säte i Upplands Väsby kommun, har under aktuell period haft ramavtal enligt lagen om offentlig upphandling med SFV och har därvid som underentreprenör anlitat Ingemar Bodin, m.u.f. Ingemar Bodin Bygg o måleri (ibland benämnt IB Bygg). Ingemar Bodin har från den 31 oktober 2012 varit extern verkställande direktör och företrädare för RCB Entreprenad AB. Tingsrätten återkommer längre fram till frågan om vilken roll Ingemar Bodin under olika perioder haft i RCB.

Rättsliga utgångspunkter åtalpunkt 1–10

Allmänt om beviskravet i brottmål

Beviskravet i brottmål innebär att det för fällande dom krävs att den tilltalades skuld är ställd utom rimligt tvivel. Detta krav gäller såväl i fråga om de objektiva som de subjektiva rekvisiten. Beviskravet kan även uttryckas såsom att det för fällande dom krävs att det praktiskt sett ska framstå som uteslutet att den åtalade är oskyldig. I brottmål ankommer det på åklagaren att bevisa samtliga de omständigheter vilka måste föreligga för att en tilltalad ska kunna fällas till ansvar. Bevisbördan åvilar alltså åklagaren.

Tillämpliga lagrum i målet för brott rörande muta och trolöshet mot huvudman

Enligt gärningspåståendena avseende brott rörande muta har vissa av brottstiderna för de brott som aktualiseras i målet varit sådana att de sträcker sig över tid såväl före som efter vissa lagändringar av de aktuella straffbestämmelserna. Beträffande brott om trolöshet mot huvudman har vissa lagändringar skett i tiden efter de påstådda brottstiderna. Fråga blir då vilka lagrum och lydelser som är tillämpliga i målet. Enligt 5 § första stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken (BrP) får ingen dömas för gärning, för vilken ej var stadgat straff när den begicks. Enligt paragrafens andra stycke gäller att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs. Gäller annan lag när dom meddelas, ska den lagen tillämpas, om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff.

Det kan konstateras att de lagändringar som skett av betydelse för de aktuella brotten inte har inneburit någon nykriminalisering av gärningstypen. Lagändringarna har inte heller inneburit strafffrihet eller lindrigare straff. Beträffande frågan när en gärning ska anses begången är den avgörande tidpunkten när gärningsmannen avslutade den verksamhet som kan sägas innefatta brottets utförande. Att en från själva handlingen i tiden skild effekt inträffat först efter lagändringens ikraftträdande är således utan betydelse. Kommer ett brott till stånd genom successivt handlande, får det i princip anses att om någon del av handlandet infaller under den nya lagens tid, så ska denna lag bli tillämplig på allt.

Beträffande aktuella brott rörande muta föranleder tingsrättens bedömningar i fråga om brottsenhet – enligt vad som framgår nedan i domen – att samtliga gärningar ska bedömas utifrån straffbestämmelsernas lydelse från den 1 juli 2012, dvs. enligt nu gällande lydelse av 10 kap. 5 a–c §§ brottsbalken. En följd av detta blir att brotts-

beteckningarna följer av dessa bestämmelser, varför de äldre beteckningarna mutbrott respektive bestickning (som i delar angetts i gärningspåståendena) inte aktualiseras.

Beträffande brott om trolöshet mot huvudman är samtliga brottstider hänförliga till tiden före lagändringarna den 1 juli 2016 respektive den 1 juli 2017. Gärningarna ska därför bedömas utifrån straffbestämmelserna i 10 kap. 5 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2016.

Straffbestämmelserna om trolöshet mot huvudman

Straffbestämmelserna om trolöshet mot huvudman i 10 kap. 5 § brottsbalken (i dess lydelse före den 1 juli 2016) lyder – i de nu tillämpliga första två styckena – enligt följande.

Om någon, som på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för någon annan sköta ekonomisk angelägenhet eller självständigt handha kvalificerad teknisk uppgift eller övervaka skötseln av sådan angelägenhet eller uppgift, missbrukar sin förtroendeställning och därigenom skadar huvudmannen, döms han för *trolöshet mot huvudman* till böter eller fängelse i högst två år. Vad som har sagts nu gäller inte, om gärningen är belagd med straff enligt 1–3 §§.

Är brottet grovt, skall dömas till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om gärningsmannen begagnat falsk handling eller vilseledande bokföring eller tillfogat huvudmannen betydande eller synnerligen kännbar skada.

Straffbestämmelserna om muta

De nu tillämpliga straffbestämmelserna rörande brott om muta finns, som angetts, i 10 kap. 5 a–c §§ brottsbalken.

I 10 kap. 5 a § straffbeläggs *tagande av muta* enligt följande:

Den som är arbetstagare eller utövar uppdrag och tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen eller uppdraget döms för *tagande av muta* till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller den som är deltagare eller funktionär i en tävling som är föremål för allmänt anordnad vadhållning och det är fråga om en otillbörlig förmån för hans eller hennes fullgörande av uppgifter vid tävlingen.

Första stycket gäller även om gärningen har begåtts innan gärningsmannen fått en sådan ställning som avses där eller efter det att den upphört.

För tagande av muta enligt första och andra styckena döms också den som tar emot, godtar ett löfte om eller begär förmånen för någon annan än sig själv.

I 10 kap. 5 b § straffbeläggs *givande av muta* enligt följande:

Den som lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån i fall som avses i 5 a § döms för *givande av muta* till böter eller fängelse i högst två år.

I 10 kap. 5 c § straffbeläggs grova brott rörande muta enligt följande:

Är brott som avses i 5 a eller 5 b § att anse som grovt, döms för *grovt tagande av muta* eller *grovt givande av muta* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömande av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen innefattat missbruk av eller angrepp på särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde eller ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Konkurrens

Med hänsyn till att kriminaliseringen av brott rörande muta respektive trolöshet mot huvudman har skilda skyddsintressen, ska det i förekommande fall dömas för båda brotten i konkurrens, oaktat det förhållandet att brotten ingått som olika led i de övergripande brottsplanerna. (Se Svea hovrätts dom den 18 april 2011 i mål nr B 5329-10.)

Övergripande frågor för åtalpunkt 1–8

Tingsrätten behandlar i detta avsnitt vissa frågor av mer övergripande betydelse för flera åtalpunkter.

Var har brott rörande muta och trolöshet mot huvudman begåtts?

Åklagaren har gjort gällande att de påstådda brotten i åtalpunkt 1–8 rörande tagande av muta ska anses ha begåtts där mottagaren av förmåner bor och vistas till vardags, respektive i fråga om givande av muta där förmångivaren normalt har bedrivit sin verksamhet. Åklagaren har utvecklat att förmånerna har påverkat mottagarens allmänna förmögenhetsställning samt att en förmögenhetsöverföring skett från givaren, oavsett var någonstans själva arbetena som utgjort förmånerna har utförts. Försvaret för respektive tilltalad har inte haft någon invändning mot åklagarens bedömning i denna fråga. Tingsrätten delar åklagarens bedömning. Brott rörande muta ska följaktligen – i förekommande fall – anses begångna på de platser som angetts i gärningspåståendena. Det kan därvid framhållas att även mutbrott som haft viss koppling till Finland (åtalpunkt 1–3) ska anses begångna i Sverige.

Beträffande brott om trolöshet mot huvudman har de platser som åklagaren angett i gärningspåståendena inte ifrågasatts i målet. Tingsrätten anser att riktigheten av uppgifterna får anses utredd och att de kan läggas till grund för bedömningen.

Har förhållandena mellan de berörda personerna varit sådana att det förelegat ett tjänstesamband?

En av förutsättningarna för att ansvar för brott rörande muta ska aktualiseras enligt straffbestämmelserna i 10 kap. 5 a och b §§ brottsbalken är att givande och tagande av en förmån skett för mottagarens utförande av sin anställning eller uppdrag. Det

finns alltså ett krav på s.k. tjänstesamband. Av betydelse för bedömningen av om sådant tjänstesamband förelegat är vilket slags relation som funnits mellan å ena sidan Mikael Sackleen respektive Lena Lindqvist, och å andra sidan Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin.

I sammanhanget har åklagaren framhållit bland annat att SFV förvaltningsområde Rosersberg under de i målet relevanta perioderna har haft ramavtal med Gylle, ETD och RCB. Detta är också ostridigt i målet.

Ramavtalet med Gylle, inom fackområdet Bygg, har löpt från mars 2009 till januari 2013, utan att därefter ha förlängts. Även ETD har, till att börja med, haft ramavtal med SFV för fackområde El från 2009. Vid SFV:s beslut om tilldelning av ramavtalen 2009 har Mikael Sackleen varit föredragande.

I slutet av oktober 2012 påbörjade SFV en offentlig upphandling av entreprenad- arbeten för SFV förvaltningsområde Rosersberg. Förfarandet avsåg ramavtal inom de fem fackområdena Bygg, Mark, Rör, El och Måleri. Ett konsultföretag, Projektledarbyrå i Sverige AB, var anlitat av SFV för det inledande arbetet med upphandlingen och bland annat framtagande av förslag på vilka bolag som skulle tilldelas ramavtal. Beslut om tilldelning av ramavtalen fattades inom SFV den 9 januari 2013. Beslutsfattare var fastighetsdirektören Johan Zetterberg och föredragande var Mikael Sackleen. Resultatet blev att ETD tilldelades förstaplacering avseende ramavtal för El och Mark samt att RCB tilldelades förstaplacering avseende Måleri och andraplacering för Bygg. Gylle, som i förfarandet ansökt om ett nytt ramavtal för Bygg, tilldelades dock inte något avtal. Den 27 januari 2015 avtalades om förlängning av ETD:s och RCB:s ramavtal med två år, t.o.m. den 31 januari 2017. Beslutsfattare på SFV för förlängningen var, såvitt framkommit i målet, fastighetsdirektören Johan Zetterberg, efter inrådan från Mikael Sackleen som även undertecknat förlängningsavtalen med bolagen.

Tingsrätten noterar att beslutet om ramavtalsstilldelningen i januari 2013 inte har fattats av Mikael Sackleen. Han har dock varit så involverad i upphandlingsförfarandet, bland annat som föredragande inför beslutet, att det inte kan anses råda någon tvekan om att hans roll i sammanhanget har inneburit att han haft möjligheter att påverka beslutet. Därtill kommer att han varit delaktig i SFV:s beslutsprocess vid förlängningarna av avtalen 2015. Mikael Sackleen har också vad gäller beställningar och tilldelning av avropsarbeten, dvs. olika slags arbeten om exempelvis byggnations- och underhållsarbeten för SFV, i egenskap av fastighetschef på SFV Rosersberg haft en mycket framträdande och ledande roll och i hög utsträckning då bestämt vilka entreprenörer som skulle erbjudas arbeten. Tingsrätten anser att det mot denna bakgrund kan slås fast att samtliga nu aktuella medtilltalade entreprenörer har stått i en klar beroendeställning gentemot Mikael Sackleen.

I sammanhanget kan också konstateras att Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin samtliga har gett uttryck för att deras relation till Mikael Sackleen har varit av främst yrkesmässig karaktär, vilket också bekräftats av Mikael Sackleen. Tingsrätten noterar att det i målet visserligen har framkommit att det även funnits en del privata inslag i relationerna till Mikael Sackleen, bland annat sporadiskt socialt umgänge och gemensamma nöjesresor. Vidare har åklagaren, dock främst i samband med behandlingen av åtalpunkt 11, ansett att relationerna med företrädarna för RCB och ETD jämväl haft inslag av privat karaktär.

Sammantaget konstaterar tingsrätten att förhållandet mellan Mikael Sackleen och entreprenörerna i allt väsentligt har varit av yrkesmässigt slag. Tingsrätten anser därför att det är klarlagt att Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin stått i sådant förhållande till Mikael Sackleen att – i förekommande fall – givande respektive tagande av förmåner måste anses ha skett för utövningen av Mikael Sackleens anställning. Tingsrätten gör motsvarande bedömning även i fråga om entreprenörernas förhållande till Lena Lindqvist, som i egenskap av teknisk förval-

tare på SFV förvaltningsområde Rosersberg haft en central och viktig roll i samband med bestyrkande eller attest av fakturor från ramavtalsleverantörerna, liksom i samband med beställningar av vissa mindre arbeten. I Lena Lindqvists fall har det heller inte framkommit omständigheter av privat karaktär i hennes förhållande till entreprenörerna.

Beträffande åtalspunkt 2, som avser även tid efter det att Mikael Sackleens anställning på SFV upphört, gäller motsvarande bedömning (se 10 kap. 5 a § andra stycket brottsbalken).

Har förmånerna varit otillbörliga?

En annan förutsättning för att ansvar för brott rörande muta ska aktualiseras enligt straffbestämmelserna i 10 kap. 5 a och b §§ brottsbalken är att den förmån som lämnats eller mottagits har varit otillbörlig. En helhetsbedömning ska göras på grundval av samtliga omständigheter, framför allt tjänstens beskaffenhet samt arten och värdet på förmånen, för vidare bedömning av om förmånen varit ägnad att påverka tjänsteutövningen i pliktstridig riktning, alternativt varit ägnad att uppfattas som en belöning (se SOU 1974: 37 s. 143). I de fall som aktualiseras i målet har det varit fråga om förmåner till personer i anslutning till området för offentlig upphandling. Tingsrätten delar åklagarens uppfattning att skyddsintresset i förevarande fall därför är starkt. Utrymmet för att legitimt kunna lämna eller ta emot förmåner är då mycket begränsat. Av stor betydelse är därvidlag att förtroendet för SFV:s upphandlingsverksamhet har kunnat påverkas negativt, inte minst eftersom förutsättningarna för en väl fungerande marknad annars riskerar att sättas ur spel. Vidare har värdena av de förmåner som aktualiserats i målet i samtliga fall – i enlighet med vad tingsrätten utvecklar senare – varit förhållandevis stora och i flera fall uppgått till betydande belopp. Tingsrätten finner mot bakgrund av det anförda att samtliga förmåner – i förekommande fall – är att bedöma som otillbörliga.

Brottsplaner och fakturering till SFV

Åklagaren har för gärningspåståendena i de delar som avsett trolöshet mot huvudman respektive medhjälp därtill (åtalpunkt 1, 3–6 och 8) gjort gällande att brotten utförts ”enligt en brottsplan”, samt utvecklat att denna varit sammanhållen med de påstådda brotten rörande mutor. Åklagaren har alltså påstått att brotten har genomförts efter planering, och att denna varit systematisk och i vissa fall avsett flera år. Tingsrätten konstaterar att det är fråga om påståenden om en särskild brottsplan för varje enskild åtalpunkt (men att de haft i princip samma innebörd), inte en övergripande brottsplan som gällt för brott enligt flera åtalpunkter. Enligt åklagaren har respektive brottsplan, med ett undantag, involverat dels Mikael Sackleen såsom gärningsman, dels en medhjälpare (antingen Göran Löfgren, Lennart Rylander eller Ingemar Bodin). Beträffande åtalpunkt 1 har åklagaren påstått att såväl Lennart Rylander som Lena Lindqvist varit medhjälpare och, såsom tingsrätten uppfattat påståendet, införstådda i samma brottsplan.

Åklagaren har utvecklat brottsplanernas närmare innebörd enligt följande. Mikael Sackleen skulle erhålla förmåner från en entreprenör i form av byggnation på hans privata fastigheter i Finland (åtalpunkt 1 och 3) och Norrtälje (åtalpunkt 4–6), eller utbetalningar till hans bolag KBF (åtalpunkt 8). Brottsplanen har varit att kostnaderna för dessa förmåner i slutändan inte skulle bäras av respektive förmångivare. I stället skulle SFV faktureras från ett bolag med ramavtal med SFV, varefter SFV skulle komma att bära kostnaderna för förmånerna (underentreprenörernas fakturor, eventuella materialkostnader och entreprenörens/ramavtalsbolagets eget arbete). Medhjälpen från entreprenörerna ska ha bestått i att de som företrädare eller uppdragstagare för ramavtalsbolaget har fakturerat eller låtit fakturera SFV. Lena Lindqvists medhjälp enligt åtalpunkt 1 ska ha bestått i att hon felaktigt attesterat eller bistått Mikael Sackleen med att attestera fakturor.

Enligt åklagaren säkerställdes betalning från SFV av ramavtalsbolagens fakturor genom att dessa med utnyttjande av Mikael Sackleens position som fastighetschef, beställare och attesterare på SFV utan problem kunde passera SFV:s fakturakontroller och genom att Mikael Sackleen attesterade eller lät attestera fakturorna.

Enligt åklagaren ska Mikael Sackleen ha tagit initiativ till och varit drivande för genomförandet av brottsplanerna. Han ska ha bestämt vilka arbeten som skulle utföras på hans fastigheter. I kraft av sin ställning och förtroende inom SFV samt genom ett mycket auktoritärt agerande ska han ha utnyttjat medhjälparnas beroendeställning. Medhjälparna ska även ha haft egen vinning i form av att gynnas genom tilldelning eller förlängning av ramavtal, erhållande av beställningsarbeten från SFV Rosersberg och möjlighet till påslag på underentreprenörernas fakturor vid faktureringen till SFV. Medhjälparna ska också ha varit rädda att annars gå miste om sina inkomster från arbete för SFV. När det gäller Lena Lindqvist ska hennes underordnade roll i samband med bestyrkande och attestering ha varit avgörande. Enligt åklagaren har Mikael Sackleen kunnat styra över hur fakturering utformades. Åklagaren har ansett att entreprenörerna varit medhjälpare, men inte medgärningsmän, utifrån att det i samtliga fall varit fråga om ett ojämlikt förhållande till Mikael Sackleen samt att denne använt de medtilltalade som verktyg för att genomföra ”hans” brottsplan.

Åklagaren har till stöd för påståendet om brottsplanerna med fakturering till SFV gjort gällande att entreprenörerna har saknat ekonomiska möjligheter att själva bära kostnaderna, och därför *måste* ha låtit SFV betala i slutändan. Enligt åklagaren kan det därför uteslutas att det gått till på något annat sätt än att ramavtalsbolagen kommit att fakturera SFV för kostnaderna, oavsett om detta har framgått av bokföring, fakturor eller annan dokumentation. Ytterligare stöd ska enligt åklagaren finnas genom de omständigheter som visat att vissa fakturor från underleverantörer till ramavtalsbolagen varit knapphändiga eller haft direkt felaktiga uppgifter och

gett intryck av att ha avsett arbeten på SFV-objekt och inte Mikael Sackleens privata fastigheter. Enligt åklagaren har samtliga (med visst undantag i åtalspunkt 4) kostnader för förmåner till Mikael Sackleen förts vidare i fakturering till SFV.

Samtliga tilltalade har förnekat att de deltagit i någon brottsplan. De har vidare förnekat att de haft uppsåt till att fakturering oriktigt skett till SFV. Lennart Rylander och Göran Löfgren har därvid uppgett att de uppfattat det som att Mikael Sackleen med tillåtelse från SFV haft rätt att styra fakturering rörande arbeten på hans privata egendom till SFV, och att de därför haft anledning tro att sådan fakturering varit i sin ordning. Detta då de gjort gällande att de i andra fakturerings-sammanhang ska ha anvisats av SFV att fakturera vissa arbeten på andra SFV-objekt än de som arbetena faktiskt avsett, t.ex. för att budgetunderskott skulle täckas upp, och att det ibland från SFV begärts samlingsfakturering för flera olika projekt. Mikael Sackleen har för sin del förnekat att han anvisat någon att fakturera kostnader för arbeten på hans privata fastigheter till SFV.

De tilltalade har bestritt åklagarens påstående om att fakturering till SFV skett avseende samtliga kostnader och, i konsekvens med det, förnekat att SFV lidit motsvarande skada. De har i denna del invänt att det inte låter sig göras att utifrån indicier hämtade från utredningen kring åtalspunkt 1 – där fakturering av kostnaderna enligt åklagaren genomgående kunnat följas hela vägen till SFV – även slå fast händelseförloppen för övriga aktuella åtalspunkter (åtalspunkt 3–6 och 8). Vidare har de tilltalade invänt mot påståendet om att entreprenörsbolagen inte haft ekonomisk möjlighet att bära kostnader för förmåner. Enligt försvararen har entreprenörerna haft rätt och möjlighet att fritt disponera över de medel som stått till buds, varför det inte kan dras någon slutsats om att SFV bekostat just förmånerna enbart utifrån förutsättningen att entreprenörernas intäkter till helt övervägande del haft sitt ursprung i betalningar från SFV.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Inledningsvis ska framhållas att utgångspunkten vid bedömningen är att varje åtalspunkt ska bedömas separat. Det har varit fråga om olika konstellationer av aktörer, påstådda tillvägagångssätt och perioder. Tingsrätten återkommer således till frågan om åklagaren har bevisat att brottsplaner rörande brott om trolöshet mot huvudman har förverkligats genom fakturering till SFV vid den närmare behandlingen av respektive åtalspunkt. Oaktat denna utgångspunkt finns det gemensamma faktorer rörande frågan, vilka redan här kan bedömas mer generellt i ett sammanhang.

Tingsrätten finner att det genom den framlagda utredningen i målet, framförallt rörande utformningen av fakturor och fakturaunderlag, är styrkt att det funnits sådana brottsplaner om att täcka kostnaderna för förmåner som åklagaren påstått i de fall tingsrätten, enligt vad som framgår nedan under behandlingen av respektive åtalspunkt, funnit att fakturering till SFV skett avseende de aktuella kostnaderna.

När det gäller påstådd fakturering av kostnaderna till SFV, kan åklagarens talan i vissa delar av åtalet sägas bygga på indicier. Utan att i detalj föregripa de bedömningar som tingsrätten gör under respektive åtalspunkt, kan dock redan här anges att tingsrätten finner att det inte endast i fråga om åtalspunkt 1 har framlagts konkret bevisning om att fakturering av påstådda kostnader avseende förmåner till Mikael Sackleen har skett till SFV. Således finner tingsrätten även beträffande delar av andra åtalspunkter att åklagaren med konkretion bevisat att fakturering av kostnaderna skett till SFV (se tingsrättens närmare behandling under åtalspunkt 3, 4 och 6). Den indiciekedja som åklagaren byggt i målet i stort består således enligt tingsrätten av fler länkar än vad försvaren gjort gällande i sitt resonemang i denna del. Det går vidare att urskilja ett visst mönster av fakturering av aktuella kostnader till SFV.

Som angetts har det enligt åklagaren av nödvändighet skett en övervältring på SFV av kostnaderna. Åklagaren har gjort gällande att ramavtalsbolagens kostnader inte

kunnat finansieras på något annat sätt än genom att SFV i slutändan fakturerats för dessa, varför en uteslutningsmetod kan användas. Till stöd för hypotesen har åklagaren anført ett antal omständigheter. Tingsrätten kan dock konstatera, vilket är ostridigt, att det trots en grundlig och omfattande förundersökning där bland annat bokföringsmaterial, fakturor och fakturaunderlag beslagtagits och undersökts, beträffande en mängd fakturor från underleverantörer och andra kostnader som avsett förmåner till Mikael Sackleen inte har framkommit konkret stöd för att fakturering till SFV har omfattat dessa kostnader. Tingsrätten konstaterar således att det i målet i vissa delar rörande påstådd fakturering till SFV inte har framlagts någon direkt eller konkret bevisning för att så faktiskt skett. Detta föranleder förvisso inte någon säker slutsats om motsatsen, dvs. om att fakturering inte har skett och att skada inte uppkommit; syftet med ett antal åtgärder i samband med de aktuella arbetena har tveklöst varit att dölja kostnadernas verkliga ursprung. Frågan blir då om åklagaren, vid avsaknad av konkreta bevis om fakturering av kostnaderna till SFV, ändå har styrkt sitt påstående om detta och att SFV lidit skada.

Tingsrätten anser att det till grund för fällande dom i dessa delar inte är tillräckligt att påvisa förekomsten av en brottsplan rörande fakturering till SFV och att allmän och otydlig fakturering skett vari kostnaderna kunnat inrymmas. Beviskravet innebär att det måste vara ställt utom rimligt tvivel eller, annorlunda uttryckt, praktiskt taget uteslutet att det gått till på något annat sätt än det som åklagaren påstått. Tingsrätten anser därför att det bör krävas konkret och övertygande bevisning, som utgångspunkt genom specifika fakturor, om att fakturering skett avseende just de kostnader för förmåner som Mikael Sackleen – i förekommande fall – har fått. Det är således inte tillräckligt att det funnits en praktisk möjlighet att fakturera SFV för kostnaderna och att sådan fakturering framstått som det, kanske klart, troligaste händelseförloppet.

Vid bedömningen ska också beaktas att det i målet har framkommit flera omständigheter som talar för att ramavtalsbolagen kan ha kompenserats för sina kostnader

på andra sätt än genom att fakturera SFV för dessa på sätt som åklagaren påstått. Bland dessa omständigheter kan nämnas att ramavtalsbolagen – vilket åklagaren framhållit – har tilldelats värdefulla ramavtal eller fått förlängning av sådana avtal. De kan därigenom ha erhållit fler beställningar av arbeten från SFV än de annars skulle ha fått och därmed större intäkter. Tingsrätten konstaterar att det i vart fall inte är styrkt att sådana alternativa förklaringar därigenom inneburit skada för SFV, och i sådant fall kan trolöshetsbrott inte aktualiseras. Även andra förklaringar, såsom exempelvis överdebitering på annat sätt än det som gjorts gällande, är tänkbara. Enligt tingsrätten är det därför inte möjligt att genom uteslutningsmetoden dra någon säker slutsats om att fakturering till SFV av kostnaderna för Mikael Sackleens förmåner i alla delar av åtalet skett på sådant sätt och inom de tidsperioder under respektive åtalspunkt som åklagaren gjort gällande.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten att det beträffande påstådda brott rörande trolöshet mot huvudman för fällande dom måste krävas att åklagaren med viss konkretion kunnat visa på fakturering till SFV som avsett de aktuella kostnaderna. Vidare kan det enligt tingsrätten inte heller utifrån sådan i förekommande fall bevisad fakturering och skada dras några säkra slutsatser rörande även annan påstådd fakturering av kostnader. Tingsrätten återkommer till frågan om fakturering av aktuella kostnader till SFV vid den närmare behandlingen av respektive åtalspunkt.

I fråga om uppsåt till brottsplanerna gör tingsrätten följande bedömning.

Det är genom Göran Löfgrens egna uppgifter och vittnesmål från underleverantörerna klarlagt att han, liksom samtliga andra tilltalade, redan från början haft vetskap om att det varit fråga om Mikael Sackleens fastigheter. Vad gäller Lennart Rylanders och Göran Löfgrens invändningar om att de har kunnat utgå från att det varit i sin ordning att fakturera SFV för Mikael Sackleens privata fastigheter eftersom detta skett efter anvisning av SFV genom Mikael Sackleen, delar tingsrätten

åklagarens uppfattning att det för dem måste ha stått helt klart att Mikael Sackleen inte haft rätt att göra så. Hänvisningen till att företrädare för SFV i andra sammanhang anvisat att arbeten skulle faktureras på andra SFV-objekt än de faktiska – vilket i och för sig får anses klarlagt i målet – har innefattat en grundläggande och avgörande skillnad i och med att det då har varit fråga om arbeten och fakturering som uteslutande rört SFV-objekt. Därtill kommer att utredningen visat att entreprenörerna i nu aktuella fall på ett antal förslagna sätt försökt dölja vad fakturorna avsett för arbeten och objekt, och att fakturorna i vissa fall varit direkt missvisande. Invändningarna kan alltså lämnas helt utan avseende. Vid en samlad bedömning av samtliga omständigheter finner tingsrätten det styrkt att Mikael Sackleen, Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin haft uppsåt i förhållande till brottsplanerna och den – i förekommande fall bevisade – fakturering av kostnaderna som skett till SFV och den skada som SFV då lidit. Tingsrätten återkommer i dessa delar och beträffande frågan om Lena Lindqvists haft uppsåt rörande påstådd brottsplan.

Bestämmande av brottsenhet avseende muta och trolöshet mot huvudman

En fråga som tingsrätten har att ta ställning till gäller vilket antal brott som den påstådda brottsligheten under åtalpunkt 1 och 3–8 ska anses utgöra. Beträffande åtalpunkt 2 har åklagaren gjort gällande att det är fråga om endast ett brott.

Åklagaren har anfört följande. Som utgångspunkt och som en möjlig lösning för beräkningen av antalet brott görs det gällande att *flera* brott har begåtts under respektive åtalpunkt. Såvitt gäller givande och tagande av muta bör antalet brott, till att börja med, motsvaras av det antal fakturor från underleverantörer som betalats avseende arbeten på Mikael Sackleens fastigheter. Antalet brott framgår på detta sätt av bilagorna 1–7 till gärningspåståendena (se domsbilaga 1–7). Vidare bör det egna arbete som Gylle, ETD och RCB utfört enligt åtalpunkterna 1 och 4–6 i brist på annan utredning räknas som i vart fall ett brott per åtalpunkt. Antalet brott avseende trolöshet mot huvudman bör baseras på antalet fakturor avseende Mikael

Sackleens privata kostnader, respektive uppgivna fönsterrenoveringar enligt åtalspunkt 8, som attesterats och betalats av SFV.

Åklagaren har dock lämnat öppet för att det kan finnas andra, alternativa lösningar för att fastställa antalet brott, och anfört att det är tingsrätten som måste avgöra om gärningsbeskrivningarna innehåller ett eller flera brott samt, i fall det bedöms nödvändigt, exakt hur många brott. För att inte riskera att medverka till att rubriceringen och straffvärdet av den samlade brottsligheten inte bedöms på ett riktigt sätt har åklagarna därför inte närmare preciserat antalet brott mer än vad som framgår av gärningsbeskrivningarna.

Respektive försvar har avstått från att framföra synpunkter på eller invändningar mot åklagarens resonemang i denna fråga. En annan sak är att det gjorts gällande att belopp enligt enskilda fakturor inte varit så betydande att ett visst brott av det skälet vore att bedöma som grovt.

Tingsrätten gör följande bedömning.

I enlighet med vad åklagaren utvecklat går det enligt praxis och doktrin inte att uppställa generella regler för fastställande av en brottsenhet, och bedömningen av vad som är ett brott får ske på olika grunder vid olika brottstyper med beaktande av önskemålet att lösningarna ska vara enkla. (Se t.ex. rättsfallet NJA 2018 s. 378.)

I förevarande fall har det beträffande de påstådda mutbrotten i åtalspunkt 1 och 3–6 varit fråga om förmån som bestått i byggnation utförd under en viss tidsperiod rörande ett visst fastighetsobjekt (i Finland respektive Norrtälje). Förmånen har innefattat dels eget arbete utförd av en entreprenör (antingen Gylle, ETD, RCB eller Ingemar Bodin personligen), dels arbete som utförts av underentreprenörer vars fakturor sedan betalats av entreprenören. Kostnaderna har aldrig fakturerats Mikael Sackleen. I förhållande till Mikael Sackleen kan konstateras att det under respektive

åtalpunkt har varit fråga om en och samma entreprenör som givit förmånen. Upplägget för givandet av förmånen under respektive åtalpunkt har framstått som en sammanhållen brottsplan för samtliga delarbeten som utförts. Det har inte framkommit skäl för antagande att förmånens innehåll i stort skulle ha bestämts allteftersom. Det är också klarlagt, enligt vad tingsrätten återkommer till, att det aldrig funnits någon avsikt att Mikael Sackleen skulle betala någonting. Eftersom de påstådda gärningarna rörande tagande av muta är fullbordade genom att byggnation utförts utan ersättning, anser tingsrätten att själva faktureringen av de utförda arbetena inte är avgörande för bedömningen av brottsenhet. Motsvarande gäller i fråga om brott om givande av muta. Sammantaget anser tingsrätten att det under respektive åtalpunkt varit fråga om *en* förmån, som därför bör bedömas som *en* brottsenhet. Tingsrättens bedömning är således att det i fråga om mutbrott under åtalpunkt 1 och 3–6 har rört sig om *ett* brottstillfälle per åtalpunkt. Vidare finner tingsrätten att brottstiden, i brist på annan utredning, bör bedömas som tiden från den första till den sista fakturan.

Tingsrätten gör beträffande åtalpunkt 7 (Lena Lindqvist och Ingemar Bodin) motsvarande bedömning i fråga om det arbete som RCB med underentreprenörer utfört på Lena Lindqvists barns bostadsrättslägenhet. Det är således även där enligt tingsrätten fråga om *ett* brottstillfälle.

Beträffande tingsrättens bedömning av brottsenhet och antal brott rörande muta under åtalpunkt 8 återkommer tingsrätten i samband med den närmare behandlingen av den åtalpunkten.

När det gäller brott om trolöshet mot huvudman under åtalpunkt 1, 3–6 och 8, är straffbestämmelsens skaderekvisit uppfyllt och brottet fullbordat så snart gärningen har inneburit en omedelbar skada för huvudmannen, vilket är fallet också då beaktansvärd fara för slutlig förlust föreligger redan vid tidpunkten för gärningen. Tings-

rätten anser därför att bedömningen av brottsenhet för brottet trolöshet mot huvudman i förevarande fall bör ske utifrån varje faktureringsstillfälle och därmed att varje enskilt faktureringsstillfälle till SFV är att bedöma som *ett* brott, oavsett om en sådan fakturerings har innefattat en eller flera bakomliggande fakturor från underleverantörer eller eget arbete från entreprenören. Om flera fakturor skickats samma dag anser tingsrätten att det är att bedöma som ett och samma brottstillfälle. Respektive gärning får enligt tingsrätten anses avslutad när betalning av fakturan skett. Vidare anser tingsrätten att övriga kostnader som påstås ha fakturerats SFV, men där åklagaren inte pekat på vissa specifika fakturor, för respektive åtalpunkt får anses avse *ett* och samma påstådda brottstillfälle.

Allmänt om värdet av de förmåner som Mikael Sackleen mottagit

Mikael Sackleen har generellt invänt att värdet av förmånerna under åtalpunkt 1 och 3–6 inte har motsvarats av de nominella belopp som fakturerats från underleverantörer eller i övrigt framgår av åklagarens bilagor till åtalet (domsbilaga 1–5). Han har därvid anført att eventuella tillförda värden ska beräknas utifrån det marknadsvärde som arbetena haft, utan hänsyn till högre belopp enligt fakturerings.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Till att börja med kan det konstateras att de fakturor från underleverantörer som aktualiserats och som hänfört sig till arbeten på Mikael Sackleens fastigheter, faktiskt har betalats av entreprenörerna i enlighet med fakturerade belopp. Det har inte framkommit någonting som talar för att entreprenörerna avsett, eller haft anledning till, att gynna underleverantörerna genom att acceptera överdebitering. Redan dessa omständigheter talar starkt för att det verkliga värdet har motsvarats av fakturerade belopp. Mikael Sackleen har anført att hans egen uppfattning i dag, således ett antal år senare, är att vissa fakturor innefattat oriktig överdebitering.

Beträffande vissa arbeten har han anført att antalet fakturerade timmar inte motsvarats av faktiskt nedlagt arbete eller att arbetet i vart fall tagit alltför mycket tid i anspråk. I allt väsentligt har dock Mikael Sackleen inte varit på plats vid arbetenas utförande och således haft begränsade förutsättningar att bedöma riktigheten i debiteringen. Mikael Sackleens egen personliga uppfattning kan därför inte tillmätas någon särskild vikt. Det har inte heller genom utredningen i övrigt framkommit någonting som talar för att fakturabeloppen varit oriktiga, i de fall de faktiskt bedöms ha avsett arbeten på Mikael Sackleens fastigheter. Vad försvaret för Mikael Sackleen anført rörande generella riktvärden inom branschen för kostnader för fönsterarbeten, föranleder enligt tingsrätten inte någon annan bedömning.

Mikael Sackleen har inte haft någon invändning mot de timkostnader som åklagaren tillämpat beträffande ramavtalsbolagens eller entreprenörens eget arbete.

Sammantaget finner tingsrätten att de värden som framgått av fakturorna är att bedöma som rättvisande, och därför kan läggas till grund för bedömningen av värdet av de förmåner som mottagits av Mikael Sackleen. Tingsrätten kommer under respektive åtalspunkt att närmare bedöma vilka fakturor och kostnader som är klarlagda såsom hänförliga till lämnade förmåner till Mikael Sackleen.

Har Mikael Sackleen bekostat arbete som utförts på hans fastigheter?

En fråga i målet avser huruvida eller i vilken mån Mikael Sackleen har betalat eller på annat sätt kompenserat eller avsett att kompensera entreprenörer för förmåner som aktualiserats. Frågan har betydelse för bedömningar om förmånernas värde under flera åtalspunkter (åtalspunkt 1 och 3–6) och har gemensamma beröringspunkter och bör lämpligen behandlas i ett sammanhang. (Beträffande åtalspunkt 8 behandlas motsvarande fråga särskilt.)

Mikael Sackleen har sålunda gjort gällande att han erlagt betalning för arbeten

enligt följande.

- Kontant betalning om 35 000 kr till ETD, avseende fastigheten i Norrtälje.
- Kontanta betalningar till RCB avseende fastigheten i Norrtälje om dels 167 000 kr för en värmepump, dels 120 000 kr för måleriarbeten, totalt 287 000 kr.
- Kontanta betalningar till RCB avseende huset i Finland om dels 250 000 kr, dels 400 000 kr, totalt 650 000 kr.

Tingsrätten noterar inledningsvis att det beträffande samtliga påstådda avtal rörande byggnation saknas skriftliga avtal. Det har heller inte i någon del framkommit att Mikael Sackleen skulle ha fakturerats. De betalningar som Mikael Sackleen gjort gällande är inte heller på något sätt dokumenterade.

Mikael Sackleen har beträffande de påstådda kontanta betalningarna gjort gällande att de betalats med undanlagda kontanter som han förvarat i en väska i sin bostad. Han har uppgett att värdet av kontanterna i väskan uppgått till i vart fall två miljoner kr. Dessa pengar ska enligt Mikael Sackleen ha intjänats av honom genom bland annat försäljning av dörrkedjor, arbete som ordningsvakt samt arbete som fastighetsmäklare, allt sedan slutet av 1970-talet. Mikael Sackleen har vidare gjort gällande att han, allteftersom sedlarna med tiden kunde bli ogiltiga, i butiker har växlat dessa till nytgivna sedlar. Varför medlen sparats i kontanter har Mikael Sackleen dock inte kunnat svara på. Hans hustru ska inte ha känt till förekomsten av pengarna. Tingsrätten finner sammantaget vid en helhetsbedömning att Mikael Sackleens påstående om att han haft tillgång till sådana kontanter inte är trovärdigt och är så osannolikt att det kan lämnas helt utan avseende.

Vad närmare gäller den påstådda kontanta betalningen till ETD om 35 000 kr (åtalspunkt 5), saknas i allt väsentligt stöd för påståendet i den övriga utredningen. Det mejl rörande slutfakturerings från ETD som Göran Löfgren skickat till Mikael Sackleen i slutet av 2016 kan enligt tingsrätten inte anses utgöra något egentligt stöd för

att viss betalning skett tidigare. Mikael Sackleen har heller inte lämnat några som helst kontrollerbara uppgifter i övrigt rörande den påstådda betalningen. Det framstår vidare som helt osannolikt att Mikael Sackleen i förskott skulle ha betalat ett förhållandevis begränsat belopp om 35 000 kr, men sedan inte fakturerats för återstående belopp om cirka en halv miljon kr. Mikael Sackleen har dessutom i polisförhör lämnat två andra uppgifter om beloppets storlek. Göran Löfgren har heller inte uppgett att någon betalning för arbetena över huvud taget skett av Mikael Sackleen. Inte heller av ETD:s dokumentation i Excel-fil om upparbetade kostnader för arbetena i Norrtälje framgår att arbetena till någon del skulle ha betalats i förskott. Tingsrätten finner sammantaget att Mikael Sackleens invändning om aktuell betalning inte förtjänar tilltro och är vederlagd.

Beträffande påstådda kontanta betalningar till RCB avseende fastigheten i Norrtälje (åtalspunkt 6) om dels 167 000 kr för en värmepump från Buneco, dels 120 000 kr för måleriarbeten, gör tingsrätten följande bedömning. Mikael Sackleen har inte lämnat några som helst kontrollerbara uppgifter rörande de påstådda betalningarna. Han har hänvisat till att pengar för betalningarna tagits från hans uppgivna väska med kontanter, vilket påstående tingsrätten ovan lämnat helt utan avseende. Samtliga i målet hörda personer inom RCB har förnekat att någon betalning skett. Beträffande kostnaden för värmepumpen framgår vidare att Buneco, efter direktiv från Mikael Sackleen, har fakturerat RCB för denna. Att sådant direktiv, såsom Mikael Sackleen gjort gällande, skulle ha lämnats för att RCB men inte Buneco skulle godta kontant betalning från Mikael Sackleen, framstår som helt osannolikt. De två anteckningarna om betalningar på fakturan från Buneco till RCB ger inte stöd för att just Mikael Sackleen skulle ha betalat dessa, särskilt inte med beaktande av att RCB angett i ett mejl till Mikael Karlsson på Buneco att man inväntade betalning från SFV, dvs. inte från Mikael Sackleen. Beträffande betalning för måleriarbeten har Mikael Sackleen i sitt förhör lämnat varierande uppgifter om såväl antalet delbetalningar som delbeloppens storlek, av innebörd att betalning skett med som högst 60 000 kr. Mot bakgrund av det anförda och vid en samlad bedömning av vad

som i övrigt förekommit finner tingsrätten att Mikael Sackleens invändningar om betalningar till RCB för fastigheten i Norrtälje inte förtjänar tilltro och är vederlagda.

När det gäller påstådda kontanta betalningar till RCB avseende huset i Finland om 250 000 kr respektive 400 000 kr (åtalpunkt 3) gör tingsrätten följande bedömning. Mikael Sackleen har inte lämnat några som helst kontrollerbara uppgifter rörande de påstådda betalningarna. Han har inte heller närmare kunnat ange när betalningarna skett. Därtill kommer de omständigheterna att det inte funnits något skriftligt avtal mellan Mikael Sackleen och RCB, och inte till någon del har skett fakturering till Mikael Sackleen för kostnaderna. Något kvitto finns inte heller. Det kan också konstateras att Mikael Sackleen i sitt förhör uppgett att han ingick avtalet rörande huset i Finland med Ingemar Bodin, dvs. inte RCB, och att betalningarna skett till denne. Mikael Sackleen har även i denna del påstått att pengar för betalningarna tagits från väskan med kontanter, vilket påstående tingsrätten ovan avfärdar. Samtliga i målet hörda företrädare för RCB har bestritt att någon betalning skett. Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att Mikael Sackleens invändning om betalningar till RCB för huset i Finland inte förtjänar tilltro och är vederlagd.

Mikael Sackleen har vidare invänt att han gentemot Gylle kvittat motsvarande 15 000 kr (åtalpunkt 4). Kvittningen ska ha avsett en motfordran för Mikael Sackleen avseende dels en resa till Berlin, dels en resa till Estland. Tingsrätten konstaterar att den påstådda kvittningen inte på något sätt har dokumenterats, att den saknar stöd i utredningen samt inte har varit kontrollerbar. Lennart Rylander har uppgett att han inte haft någon skuld gentemot Mikael Sackleen. Varken Mikael Sackleen eller Lennart Rylander har i sina förhör uppgett att Lennart Rylander varit på någon sådan resa till Berlin. På grund av det anförda finner tingsrätten att Mikael Sackleens invändning inte förtjänar tilltro och är vederlagd.

Vidare har försvaret för Mikael Sackleen pläderingsvis invänt att Petra Sandberg i sitt förhör uppgett att hon och Lennart Rylander har diskuterat huruvida Gylles eget arbete i Norrtälje (åtalpunkt 4) över huvud taget har fakturerats. Enligt försvaret skulle Petra Sandbergs uppgifter om Gylles kostnadshantering i projektpärmar för kvarstående obetalda kostnader avseende Norrtälje tyda på att det funnits en återstående skuld för Mikael Sackleen, varför någon förmögenhetsöverföring inte skett. Tingsrätten konstaterar att det inte finns något som helst stöd för att Mikael Sackleen, om så vore fallet att fakturering inte skett, haft för avsikt att betala för Gylles arbete. Mot bakgrund av att övriga kostnader, enligt vad som framgår av tingsrättens närmare behandling av åtalpunkt 4, betalats av andra än Mikael Sackleen, finner tingsrätten det sammantaget styrkt att Mikael Sackleen inte haft någon avsikt att betala för Gylles eget arbete. Tingsrätten finner således att den av åklagaren påstådda förmögenhetsöverföringen har skett.

Mikael Sackleen har även invänt att betalning resterar avseende skuld till ETD för el- och markarbetena under åtalpunkt 5. Han har gjort gällande att han i och för sig noterat att han aldrig har fakturerats för arbetena, men uppgett att han inte funderat mer kring detta. Mikael Sackleen har heller inte besvarat det ovan nämnda mejlet rörande slutfaktura som Göran Löfgren skickat till honom i slutet av 2016. Det kan enligt tingsrätten sammantaget hållas för visst att Mikael Sackleen varken då han mottog förmånerna eller senare haft någon som helst avsikt att själv stå för kostnaderna för arbetena. Invändningen kan därför lämnas utan avseende.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att samtliga Mikael Sackleens invändningar om att han betalat kontant eller på annat sätt kompenserat eller avsett att kompensera för förmåner som han mottagit för arbetena under åtalpunkt 1 och 3–6 är vederlagda. Det kan således redan här konstateras att Mikael Sackleen beträffande förmånerna rörande byggnation i Finland (åtalpunkt 1 och 3) och Norrtälje (åtalpunkt 4–6) inte har bekostat någonting alls. Följaktligen ska värdena av de förmåner han tillförts genom arbetena beräknas utan avräkning med något belopp.

Ingemar Bodins roll inom RCB

En fråga i målet som har betydelse för vissa bedömningar under åtalspunkt 3, 6 och 8 avser vilken ställning och roll som Ingemar Bodin vid olika tidpunkter har haft inom RCB.

Av utredningen framgår inledningsvis följande. RCB bildades i augusti 2011, med Rolf Bergström som verkställande direktör (VD) och ensam aktieägare. Den 31 oktober 2012 avgick Rolf Bergström som VD, samtidigt som Ingemar Bodin tillträdde som extern VD. Den 12 februari 2013 tillträdde Ingemar Bodin som VD och suppleant. Från den 10 december 2013 var Ingemar Bodin VD, ledamot och ordförande. Den 20 oktober 2014 avgick Rolf Bergström ur bolagets styrelse.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Enligt en överenskommelse mellan Ingemar Bodin och Rolf Bergström skulle den förre gradvis förvärva 70 procent av aktierna i bolaget från Rolf Bergström. Det är inte helt klarlagt när överenskommelsen om aktieöverlåtelse träffades – enligt Ingemar Bodin bestämdes det i februari 2013, medan Rolf Bergström har uppgett att det i vart fall från början av 2013 varit bestämt att de skulle dela på sig. Av ett mejl den 14 december 2012 från Ingemar Bodin till Rolf Bergströms bror, Benny Bergström, framgår emellertid att Ingemar Bodin skrivit följande. *”Om vi inte hade ordnat allt med företaget (jag köper ut Roffe me 70%) innan ansökan gällande 3 års avtalet [...]”*. RCB:s ansökan om ramavtal är daterad den 14 november 2012, varför överenskommelsen om aktieöverlåtelsen måste ha varit bestämd senast i mitten av november 2012. Den första delbetalningen av aktierna gjordes den 1 februari 2013, följt i jämna intervall av ytterligare 19 delbetalningar fram till oktober 2014, med en total köpelikvid om 585 000 kr. Genom en ytterligare överenskommelse förvärvade Ingemar Bodin återstående 30 procent av aktierna i bolaget genom betalningar om

dels 150 000 kr den 11 november 2014, dels 50 000 kr den 29 januari 2015, varvid Ingemar Bodin stod som ensam ägare av bolaget och Rolf Bergström inte längre på något sätt var knuten till bolaget. Det framgår sammanfattningsvis att Ingemar Bodin senast i mitten av november 2012 bestämt sig för att köpa majoriteten av aktierna i bolaget från Rolf Bergström.

Av det anförda framgår att Ingemar Bodin haft en formell roll som företrädare för RCB sedan han den 31 oktober 2012 blev bolagets externa VD. Enligt tingsrätten råder det sammantaget inte någon osäkerhet om att han under den period han varit formell företrädare för RCB också varit ansvarig för i målet aktuella åtgärder inom RCB. Den stridiga frågan i målet avser dock främst om Ingemar Bodin dessförinnan under 2012 haft en informell roll i bolaget av sådant slag att han kan hållas ansvarig även för vissa åtgärder som då vidtagits inom RCB.

Rolf Bergström har uppgett att han avsåg att fasa ut sig ur bolaget och att Ingemar Bodin ensam skötte pappersarbetet och faktureringen i bolaget under hela 2012, även om han själv ombesörjde utbetalningar fram till början av 2013. Ingemar Bodin har å sin sida uppgett att han före sitt tillträde som VD endast har hjälpt Rolf Bergström med bolaget och dess ekonomi, men att han inte fått styra bolaget. Han har dock vidgått att han ibland fakturerat på egen hand, bland annat i juli 2012.

Ingemar Bodin har såvitt framkommit aldrig uppburit lön från bolaget, utan har uteslutande såsom konsult fakturerat RCB för sitt arbete. Det är dock genom de uppgifter som lämnats av honom själv, Rolf Bergström och andra personer klarlagt att hans huvudsakliga uppgifter för bolaget redan från 2011 varit att bistå med att sköta bolagets ekonomi och administration. Inledningsvis har detta skett tillsammans med Rolf Bergström, som ensam kontrollerat bolagets bankkonton fram till den 7 december 2012. De har därvid tillsammans bland annat utfärdat fakturor. Ingemar Bodin har också haft tillgång till bolagets e-postkonto. Redan den 25 januari 2012 har Ingemar Bodin själv använt Rolf Bergströms e-postkonto för ett mejl

skrivet i Ingemar Bodins namn. I en faktura från den 4 juli 2012 har Ingemar Bodin angetts som referens, där tidigare Rolf Bergström stått angiven. I en annan faktura, daterad den 8 oktober 2012 och således avseende en period innan han tillträtt som VD, har Ingemar Bodin fakturerat RCB för 615 timmar avseende *”Konsult uppdrag enligt ök, beräkningar mm”*. Enligt åklagaren tyder detta, med hänsyn till dels antalet timmar och dels Ingemar Bodins efterföljande fakturering avseende administrativa uppgifter åt RCB, på att Ingemar Bodins administrativa arbete i bolaget avsett ett stort antal veckor bakåt i tiden under 2012.

Flera hörda personer i målet har uttryckt att det innan Ingemar Bodin blev VD varit oklart vem av Rolf Bergström och Ingemar Bodin som bestämt inom RCB. Samtidigt har flera underentreprenörer vittnat om att de i samband med de utförda aktuella arbetena på Mikael Sackleens fastigheter enbart haft kontakt med Ingemar Bodin, medan de uppfattat Rolf Bergström som en bland andra anställda hantverkare i RCB. I det ovan nämnda mejlet från Ingemar Bodin till Benny Bergström den 14 december 2012 har han även skrivit att *”Vem som styr RCB så det är JAG [...]”, ”Jag är din chef [...]”* och *”Nu är det du och jag som styr skutan och jag tar de avgörande besluten så är det bara [...]”*. Det är också klarlagt att Ingemar Bodin till övervägande del varit verksam inne på kontoret, medan däremot Rolf Bergström mest varit ute och arbetat praktiskt.

En ytterligare omständighet som med styrka talar för Ingemar Bodins väsentliga roll och inflytande över RCB:s verksamhet rör den allmänna utvecklingen av bolaget och dess omsättning. Innan Ingemar Bodin anslöt sig till Rolf Bergströms verksamhet, som sedermera bolagiserades i slutet av 2011, uppgick årsomsättningen till 3–4 miljoner kr. Därefter, under perioden 2012–2015, ökade årsomsättningen kraftigt till 20, 24, 18 respektive 20 miljoner kr. Vidare ökade antalet knutna arbetare och underentreprenörer från några få till som mest ett drygt trettiotal. Såvitt framkommit berodde utvecklingen i huvudsak på Ingemar Bodins förmågor och att RCB erhöll ramavtal för två fackområden med SFV i januari 2013. Ansökan har för övrigt

avfattats av Ingemar Bodin och med honom som angiven referensperson för RCB, även om firmatecknaren Rolf Bergström slutligen undertecknat den.

Försvaret för Ingemar Bodin har i detta sammanhang riktat kritik mot att förundersökningen inte i högre grad än som skett inriktats mot Rolf Bergström, som tidigare varit misstänkt i målet. Enligt försvaret borde fler utredningsåtgärder ha genomförts avseende honom, och avsaknad av dessa åtgärder ska ha inneburit en allvarlig brist i förundersökningen och bevisningens robusthet som riskerar att gå ut över Ingemar Bodin. Försvaret har även ansett att åtal borde ha väckts mot Rolf Bergström och därvid pekat på uppgifter som skulle tala för att Rolf Bergström varit delaktig i brottslig verksamhet med anknytning till RCB och SFV.

Tingsrätten konstaterar att det bland annat genom vittnesförhöret med Benny Bergström i och för sig framkommit omständigheter som är besvärande även för Rolf Bergström, vilka talar för att vissa oegentligheter med koppling till RCB och SFV kan ha ägt rum utan Ingemar Bodins vetskap. Detta innebär dock enligt tingsrätten inte att Ingemar Bodins ansvar enligt åtalet och utifrån det befintliga underlaget i målet inte går att pröva på ett riktigt och rättssäkert sätt. Det kan vidare konstateras att Rolf Bergström har hörts i målet och att samtliga parter och rätten fått tillfälle att ställa frågor till honom. De uppgifter som lämnats av Rolf Bergström under ed måste dock bedömas med stor försiktighet. Det ankommer givetvis inte heller på tingsrätten att anlägga synpunkter på vilka personer som åklagaren väcker åtal mot.

Ingemar Bodin har åberopat viss skriftlig bevisning rörande sitt påstående om att Rolf Bergström fram till februari 2013 styrt RCB ensam samt haft för avsikt att göra det till i vart fall efter sommaren 2013. Tingsrätten finner att den åberopade bevisningen inte föranleder någon annan bedömning än att även Rolf Bergström varit aktiv inom RCB genom bland annat betalning av fakturor, samt att det mellan Ingemar Bodin och Rolf Bergström funnits meningsskiljaktigheter om styrningen

av RCB och under sommaren 2013 en direkt konflikt. Tingsrätten fäster inget särskilt avseende vid att Ingemar Bodin i mejl till Benny Bergström i juli 2013 bland annat skrivit att han tänkte begära Skatteverkets revision av RCB, och i mejl till Mikael Sackleen i november 2013 skrivit att RCB kanske skulle försättas i konkurs så att ”allt” kunde bli utrett. Inte heller vad Ingemar Bodin anförut gällande förekomst av våld och hot mellan personer i RCB föranleder någon avgörande bedömning av hans ansvar eller roll inom RCB. Vad som framkommit rörande detta aktualiserar således inte ansvarsfrihet för Ingemar Bodin.

Sammantaget finner tingsrätten genom det anförda och vad som i övrigt framkommit i målet att det är styrkt att Ingemar Bodin under hela 2012, dvs. även innan han tillträtt som VD den 31 oktober 2012, såsom uppdragstagare för RCB haft full insyn i och fullt ut deltagit i RCB:s verksamhet rörande ekonomiska och administrativa frågor. Slutsatsen blir därför att Ingemar Bodin inte kan undgå ansvar för aktualiserade åtgärder rörande bland annat fakturering som då vidtagits inom RCB. Med hänsyn till detta och till vad tingsrätten ovan angett om Ingemar Bodins ansvar för tid då han varit formell företrädare för bolaget, är Ingemar Bodin sammanfattningsvis ansvarig för samtliga aktuella åtgärder inom RCB under de perioder som omfattas av åtalpunkt 3, 6 och 8. Tingsrätten återkommer närmare till dessa frågor under behandlingen av respektive åtalpunkt.

Rubriceringsfrågor rörande brott om muta och trolöshet mot huvudman

Vid bedömning av om brotten under åtalpunkt 1, 3–6 och 8 är att bedöma som grova har åklagaren enligt gärningspåståendena gjort gällande att brotten avsett betydande värde, ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i en större omfattning och varit av särskilt farlig art. Samma omständigheter har anförts för brott under åtalpunkt 2 och 7, med det undantaget att det därvid inte gjorts gällande att de avsett betydande värde. Beträffande åtalpunkt 8 har åklagaren även gjort gällande att Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har använt vilseledande bokföring.

Åklagaren har för rubriceringsfrågan generellt framhållit det sammanhang som brotten begåtts i och de skyddsintressen som därvid gör sig gällande. Åklagaren har pekat på att det varit fråga om brott i samband med statlig verksamhet och på området för offentlig upphandling samt att konkurrensen har satts ur spel så att konkurrenter till entreprenörerna inte fått uppdrag. Vidare har pekats på de givna förutsättningarna med Mikael Sackleens position som fastighetschef på SFV och att entreprenörernas beroendeställning har utnyttjats. Enligt åklagaren har, såvitt avser Mikael Sackleen, denne begått brotten enkom för egen vinnings skull.

Rörande systematiken har åklagaren särskilt pekat på att likartade åtgärder enligt en brottsplan har vidtagits återkommande och i syfte att SFV skulle få betala för arbeten på Mikael Sackleens privata fastigheter. Därvid har använts fakturor med otillräcklig information och med en sammanblandning av riktiga kostnader och sådana som varit hänförliga till Mikael Sackleen. Vidare har det utnyttjats att Mikael Sackleen kunnat styra faktureringens utformning och att entreprenörerna haft ramavtal med SFV och därigenom kunnat införa kostnader som varit hänförliga till Mikael Sackleen i sina fakturor till SFV.

Beträffande omständigheten att brotten utövats i större omfattning och avsett betydande belopp, har åklagaren gjort gällande att även belopp understigande fem prisbasbelopp i sammanhanget ändå är att bedöma som betydande, med hänsyn till Mikael Sackleens skyddsvärda ställning inom SFV och att det varit fråga om upprepade brott under en längre period.

Enligt åklagaren har brotten varit av särskilt farlig art på grund av att Mikael Sackleens förtroendeställning i statlig verksamhet på området för offentlig upphandling utnyttjats, liksom skett i fråga om entreprenörernas beroendeställning. Det har också varit fråga om särskilt svårupptäckt och svårutredd brottslighet som föregåtts av

planering. Vidare har framhållits brottens skadliga inverkan på allmänhetens förtroende för myndigheter i allmänhet och SFV i synnerhet samt den negativa publicitet och andra verkningar som brotten inneburit för SFV.

Åklagaren har anfört att samtliga tilltalade har varit fullt medvetna om de ovan nämnda omständigheterna och att även entreprenörerna har varit en nödvändig del för genomförande av brottsplanen.

Försvaret för respektive tilltalad har bestritt att de skäl och kvalifikationsgrunder som åklagaren angett är för handen och att brotten – i förekommande fall – vore att bedöma som grova.

Tingsrätten gör följande bedömning.

I fråga om brottslighetens systematik, omfattning och särskilt farliga art delar tingsrätten åklagarens bedömning. Detta innebär att tingsrätten vid en samlad bedömning av vad som förekommit finner att brott – i förekommande fall – rörande såväl muta som trolöshet mot huvudman under åtalpunkt 1–6, 7 (utom såvitt avser Lena Lindqvist) och 8, på dessa av åklagaren anförda skäl är att anse som grova. Det kan härvid tilläggas att tingsrätten anser sig oförhindrad att beakta kvalifikationsgrunden rörande särskilt farlig art, som såvitt avser straffbestämmelsen om trolöshet mot huvudman, grovt brott, infördes först den 1 juli 2016. Vidare kan konstateras att tingsrättens bedömningar ovan i fråga om antal brott inte får någon avgörande betydelse för rubriceringsfrågan, eftersom inget brott av tingsrätten bedöms som grovt uteslutande på den grunden att det avsett ett betydande värde.

Beträffande kvalifikationsgrunden rörande betydande värde gör tingsrätten följande bedömning. Tingsrätten har ovan ansett att respektive gärning rörande mutbrott under åtalpunkt 1 och 3–6 är att anse som *ett* brott. Bedömningen avseende förmanens värde ska därför ske utifrån ett samlat belopp per åtalpunkt i dessa fall.

När det gäller åtalpunkt 8 ska, i linje med vad som framgår senare, bedömningen av värdet i stället ske utifrån respektive faktureringsfall. I de fall aktuellt belopp inte överstigit fem prisbasbelopp är brottet enligt tingsrätten, med hänsyn till rättspraxis och doktrin, inte att bedöma som grovt utifrån att förmånens värde skulle vara betydande. (Jfr NJA 2012 s. 307, vilket rättsfall tingsrätten inte anser ger något entydigt stöd för att belopp rörande förmån som understigit fem prisbasbelopp i förevarande fall utgjort betydande värde.) Beträffande tingsrättens slutsatser hänvisas till den närmare behandlingen av respektive åtalpunkt.

När det gäller brott om trolöshet mot huvudman (åtalpunkt 1, 3–6 och 8) har tingsrätten ovan ansett att varje faktureringsfall till SFV är att anse som *ett* brott. Vid rubricering av sådana brott utifrån kvalifikationsgrunden rörande betydande värde ska därför det belopp som utgjort skada för SFV vid respektive faktureringsfall bedömas separat. För brott av detta slag ska, enligt stadgad praxis, skadebelopp understigande fem prisbasbelopp inte anses utgöra ett betydande värde. Beträffande tingsrättens slutsatser hänvisas till den närmare behandlingen av respektive åtalpunkt.

Beträffande kvalifikationsgrunden rörande vilseledande bokföring i åtalpunkt 8, hänvisas till tingsrättens närmare behandling av den åtalpunkten.

Preskription

Försvaret för de tilltalade har som framgått ovan bestritt att brotten är att bedöma som grova och invänt att de påstådda brotten under åtalpunkt 1 och 3–8 därför är preskriberade.

Som en följd av att tingsrätten funnit att samtliga brott – i förekommande fall – under åtalpunkt 1, 3–6 och 8 är att bedöma som grova, är inte något av dessa brott

preskriberade. Detsamma gäller för åtalpunkt 7 såvitt avser brott begånget av Inge-
mar Bodin; beträffande Lena Lindqvist hänvisas till tingsrättens närmare behand-
ling av den åtalpunkten.

Beträffande Mikael Sackleens preskriptionsinvändning avseende åtalpunkt 9 och
10 hänvisas till behandlingen av dessa åtalpunkter.

Åtalpunkt 1

**Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen),
medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Lena Lindqvist och
Lennart Rylander), trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael
Sackleen) och bestickning, grovt brott och grovt givande av muta
(Lennart Rylander)**

Inledning

Åtalpunkt 1 avser Gylle och byggnation som utförts under 2011–2013 på Mikael
Sackleens fastighet i Bjurs Inkoo i Finland. På fastigheten har arbete utförts i sam-
band med byggande av bland annat ett fritidshus. (Annat arbete på fastigheten
behandlas under åtalpunkt 3.) Av utredningen framgår att Lennart Rylander redan
2010 varit medveten om att fastigheten ägdes av Mikael Sackleen och att ett fritids-
hus skulle byggas på denna. Den aktuella perioden i åtalet, november 2011–novem-
ber 2013, sammanfaller i tiden delvis och med den offentliga upphandling av ram-
avtal för SFV förvaltningsområde Rosersberg som påbörjades hösten 2012, varvid
Gylle dock inte tilldelades något ytterligare ramavtal. Gylle har sedan 2009 haft
ramavtal med SFV som gällt till januari 2013.

Tingsrätten har ovan redovisat sin bedömning i fråga om Mikael Sackleens, Lena
Lindqvists och Lennart Rylanders respektive ställning. Tingsrätten har också funnit

att förmåner i förekommande fall har varit otillbörliga och att det förelegat ett tjänstesamband.

Förmånens värde

Det är ostridigt i målet att Mikael Sackleen har beställt de arbeten som utförts. Den första återstående fråga som tingsrätten har att ta ställning till är värdet på den förmån som lämnats till och mottagits av Mikael Sackleen.

Förmånen rörande byggnation har bestått i dels Gylles eget arbete, dels arbete som utförts av två underentreprenörer (firma Kaj-Erik Wessman respektive Holmberg J-E Oy). Det är utrett och ostridigt att Gylle har betalat entreprenörerna i enlighet med deras fakturerade belopp. Det är också utrett och ostridigt att Mikael Sackleen inte har betalat någonting för byggnationen.

Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 1, vari upptagits ett antal fakturor som enligt åklagaren närmare utvisar förmånens värde.

Gylles eget arbete har avsett takarbete på huset och uppförande av en byggnadsställning. Arbetet har utförts av Lennart Rylander, Anders Englund och Kenneth Åkerlund under perioden den 14–18 juni 2012, vilket framgår av bland annat en bokning av båtresa till Finland, anteckningar i Lennart Rylanders dagbok samt vad han uppgett i sitt förhör. Timkostnaden om 368 kr har inte ifrågasatts i målet. Vidare har Lennart Rylander vitsordat rimligheten i det belopp som åklagaren gjort gällande beträffande värdet av Gylles eget arbete. Tingsrätten finner sammantaget att det är klarlagt att Gylles eget arbete i vart fall har uppgått till det som åklagaren påstått, dvs. 48 arbetstimmar à 368 kr, till ett värde om totalt 17 664 kr.

Även *firma Kaj-Erik Wessman* har utfört arbeten på fastigheten. Kaj-Erik Wessman har enligt Mikael Sackleen varit formellt byggansvarig för uppförandet av timmerhuset samt uppfört husgrunden, snickrat köksinredning och lister samt byggt en bastu och en brygga. Av de åberopade elva fakturorna från Kaj-Erik Wessman framgår att det sammanlagda beloppet för hans arbete har uppgått till 1 034 221 kr. Mikael Sackleen har i målet anfört att de arbeten på fastigheten i Finland som omfattas av åtalspunkt 1 och 3 tillsammans har inneburit en kraftig överdebitering. Mikael Sackleen har dock beträffande Kaj-Erik Wessmans arbete inte anfört någon specifik omständighet för att dennes fakturerade kostnader varit felaktiga. Av Kaj-Erik Wessmans uppgifter framgår att Mikael Sackleen begärt att han skulle upprätta sina sista tio fakturor i två olika versioner; dels en riktig specifikation som utvisat det faktiska arbete som utförts, dels en version som felaktigt angett att kostnaderna avsett ”leverans av specialvirke enligt avtal”. Tingsrätten konstaterar att samtliga fakturor med korrekta specifikationer har underställts Mikael Sackleens granskning genom att han fått del av dessa från Kaj-Erik Wessman, utan att Mikael Sackleen då invänt emot dessa. Som angetts har fakturorna sedan betalats enligt fakturerade belopp. Tingsrätten finner på grund av det anförda att det är styrkt att de belopp som framgått av Kaj-Erik Wessmans fakturor varit riktiga och inte innefattat överdebitering. Värdet av Kaj-Erik Wessmans arbete har således uppgått till det som åklagaren angett.

Slutligen har även *Holmberg J-E Oy* utfört arbete i form av bland annat transport och omlastning av byggmaterial. Det är ostridigt att arbetet har utförts och betalats. Mikael Sackleen har inte invänt något specifikt mot detta belopp. Tingsrätten finner det styrkt att värdet av arbetet motsvarar fakturerat belopp om 3 767 kr.

Sammanfattningsvis är det styrkt att värdet av byggnationen – och därmed förmänen – har uppgått till i vart fall det som angetts i gärningspåståendet, dvs. 1 050 000 kr.

Fakturerings till SFV avseende byggnation i Finland

Nästa fråga för tingsrätten avser efterföljande fakturerings från Gylle till SFV av kostnaderna för förmånen. Lennart Rylander har vidgått att samtliga kostnader har fakturerats till SFV och att dessa fakturor också har betalats av SFV. Dock har Mikael Sackleen även beträffande åtalspunkt 1 förnekat att SFV lidit någon skada.

Av utredningen framgår att *Gylles eget arbete* har fakturerats SFV i två fakturor enligt följande.

Gylles faktura nr 20120051 till SFV har utställts den 8 augusti 2012. Kostnaderna för Gylles arbete i Finland har därvid förtäckt intagits i fakturerings av andra arbeten som i förhållande till SFV varit riktiga. Fakturaunderlaget har därvid inkluderat tidssedlar med osanna uppgifter om att fakturerat arbete uteslutande avsett SFV-objektet Teaterflygeln i Rosersberg. Fakturan har inom SFV Rosersberg bestyrkts av Britt-Mari Mattson och godkänts av Lena Lindqvist. Fakturan har betalats den 7 september 2012.

Gylles faktura nr 20120066 till SFV har utställts den 27 augusti 2012. Fakturan har innehållit osanna uppgifter om att arbetet uteslutande har avsett SFV-objektet Teaterflygeln i Rosersberg. Fakturan har inom SFV bestyrkts av Lena Lindqvist och godkänts av Mikael Sackleen. Fakturan har betalats den 26 september 2012.

Genom Lennart Rylanders uppgifter och vad som i övrigt framkommit är det klarlagt att Gylles eget arbete enligt de två fakturorna betalats av SFV till ett belopp om sammanlagt 17 664 kr. Med beaktande av att mervärdesskatt ostridigt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 14 131 kr.

När det gäller fakturorna från *Kaj-Erik Wessman* och *Holmberg J-E Oy* framgår av Lennart Rylanders uppgifter och övrig utredning att samtliga dessa har fakturerats från Gylle till SFV. Fakturering har skett i flera omgångar enligt följande.

Faktura nr 1270 om 58 136 kr från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20110103) daterad den 31 december 2011, som avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett Strömsholms slott, Vagnslidret personalutrymme. Åklagaren har gjort gällande att en något modifierad version av Kaj-Erik Wessmans riktigt specificerade faktura ska ha tillsänts SFV, där uppgifter om Mikael Sackleen som referens och "Barösund" (en ort nära Bjurs Inkoo) utelämnats. Försvaret för Lena Lindqvist har emellertid framhållit att det i Gylles bokföringsmaterial – varifrån åklagaren beslagtagit de handlingar som åberopats som skriftliga bevisning i denna del – har påträffats två olika uppsättningar av Gylles eget fakturaunderlag och att det därför inte går att avgöra vilken av dessa som tillsänts SFV. Av ett mejl från Lennart Rylander till Petra Sandberg den 5 januari 2012 framgår att Mikael Sackleen anvisat att kostnaden "ska vara på" Strömsholm Vagnslidret. Vidare utvisar en enligt Petra Sandberg av Lennart Rylander gjord anteckning på ett verifikat, att det enligt Mikael Sackleen ska anges att kostnaden avsett byggstängsel. I den uppsättning av Gylles fakturaunderlag som överensstämmer med beloppet för "UE enligt bifogade specifikation" om 995 651 kr, torde Kaj-Erik Wessmans fakturabelopp ha influtit i posten "Byggstängsel" om sammanlagt 174 973 kr. Tingsrätten finner sammantaget att det är klarlagt att kostnaden enligt Kaj-Erik Wessmans faktura har ingått i Gylles faktura till SFV, men inte att Kaj-Erik Wessmans faktura har ingått i fakturaunderlaget. Gylles faktura har inom SFV den 7 februari 2012 bestyrkts av Lena Lindqvist och godkänts av Mikael Sackleen. SFV har den 9 februari 2012 betalat 58 136 kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 46 509 kr.

Faktura nr 1297 om 121 727 kr från Kaj-Erik Wessman har upprättats i två versioner, en korrekt specificerad och en utvisande ”leverans av specialvirke enligt avtal”. I ett mejl från Patricia Wessman till Mikael Sackleen den 28 februari 2012 har bägge versioner bifogats. Mejlet har den 2 mars 2012 vidarebefordrats till Gylle, som således fått del av båda versionerna. Faktura nr 1297 har den 1 maj 2012 fakturerats från Gylle till SFV (faktura nr 20120024) och intagits bland andra, legitima kostnader. Det anges att hela fakturan avser Strömsholm slott, Vagnslidret Personalutrymme. I fakturaunderlaget har inkluderats bägge versioner av Kaj-Erik Wessmans faktura. Gylles faktura har inom SFV den 23 maj 2012 bestyrkts av Lena Lindqvist och godkänts av Mikael Sackleen. SFV har den 24 maj 2012 betalat 121 727 kr.

Samma dag, den 1 maj 2012, har även *faktura nr 1301 (1)* (den första av två med nummer 1301) om 90 986 kr fakturerats från Gylle till SFV (faktura nr 20120023), och intagits bland andra, riktiga kostnader. Det anges att hela fakturan avser Strömsholm slott, Vagnslidret Personalutrymme. I fakturaunderlaget har även i detta fall inkluderats bägge versioner av Kaj-Erik Wessmans faktura. Gylles faktura har inom SFV den 7 maj 2012 bestyrkts av Lena Lindqvist och den 8 maj 2012 godkänts av Mikael Sackleen. SFV har den 16 maj 2012 betalat 90 986 kr.

Mot bakgrund av att de senast två nämnda fakturorna från Gylle (nr 20120024 och 20120023) har fakturerats SFV samma dag (inom loppet av några få minuter), anser tingsrätten att det får anses ha varit fråga om ett och samma faktureringsfall. Det är således styrkt att SFV i samband med detta betalat $(121\,727 + 90\,986 =) 212\,713$ kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att den sammanlagda skadan som SFV lidit i samband med detta faktureringsfall varit 170 170 kr.

Faktura 1301 (2) om 117 493 kr från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20120040) daterad den 11 juni 2012, som

avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett Strömsholms slott, Vagnslidret personalutrymme. I fakturaunderlaget ingår enbart en ”specialvirkes”-version. Av ett mejl från Patricia Wessman den 17 april 2012 framgår att Mikael Sackleen fått del av såväl specialvirkesversionen som en riktig version. Mikael Sackleen har den 19 april 2012 vidarebefordrat mejlet och bägge versionerna till Gylle. Gylles faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen angetts som referens, den 18 juni 2012 bestyrkts av Petra Lorenzby och den 20 juni 2012 godkänts av Lena Lindqvist. SFV har den 11 juli 2012 betalat 117 493 kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 93 994 kr.

Faktura 1317 om 220 332 kr från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20120049) daterad den 6 augusti 2012, som avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett Strömsholms slott, Vagnslidret personalutrymme. I fakturaunderlaget ingår enbart en ”specialvirkes”-version. Av utredningen framgår att Kaj-Erik Wessman har upprättat två versioner av sin faktura, varför det kan hållas för visst att Mikael Sackleen fått del av i vart fall den riktigt specificerade. Gylles faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen angetts som referens, den 10 augusti 2012 bestyrkts av Britt-Mari Mattsson och den 15 augusti 2012 godkänts av Lena Lindqvist. Det är genom bland annat Lennart Rylanders uppgifter klarlagt att SFV har ersatt Gylle enligt fakturerat belopp. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 176 265 kr.

Faktura nr 1330 om 79 225 kr (enligt domsbilaga 1, dock 79 425 kr enligt fakturan) från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20120059) daterad den 22 augusti 2012, som avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett Strömsholms slott, Vagnslidret personalutrymme. I det slutliga fakturaunderlaget ingår Kaj-Erik Wessmans faktura i ”specialvirkes”-version. Av utredningen framgår att Kaj-Erik Wessman har upprättat två versioner

av sin faktura, varför Mikael Sackleen fått del av i vart fall den ena. Gylles faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen angetts som referens, den 31 augusti 2012 bestyrkts av Lena Lindqvist och godkänts av Mikael Sackleen. SFV har den 25 september 2012 betalat i vart fall det av åklagaren påstådda 79 225 kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om i vart fall 63 380 kr.

Faktura nr 1368 om 40 936 kr från Kaj-Erik Wessman samt *faktura nr 1000696* om 3 767 kr från Holmberg J-E Oy, har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20130005) daterad den 17 februari 2013, som avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett Strömsholms slott, Vagnslidret. I fakturaunderlaget ingår beträffande Kaj-Erik Wessmans arbete både en riktig version med angivande av "Byggande Barösund" samt en "specialvirkes"-version. I fakturaunderlaget ingår också Holmberg J-E Oy:s faktura, vari det finns uppgift om Barösund samt på två ställen "Gylle Byggnadsvård, c/o Sacklen" (sic). Gylles faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen angetts som referens, den 26 februari 2013 bestyrkts av Lena Lindqvist och följande dag godkänts av Mikael Sackleen. SFV har den 19 mars 2013 betalat 44 703 kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 35 762 kr.

Faktura nr 1379 om 83 906 kr från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20130011) daterad den 12 april 2013, som avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett GS Mariefred, Hjortladan (som enligt vad som upplysts i målet är ett SFV-objekt). I fakturaunderlaget ingår enbart en "specialvirkes"-version. Av utredningen framgår dock att Kaj-Erik Wessman har upprättat två versioner av sin faktura, varför Mikael Sackleen måste ha fått del av i vart fall den ena. Gylles faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen angetts som referens, den 30 april 2013 bestyrkts av Lena Lindqvist och godkänts av Mikael Sackleen. SFV har den 12 maj 2013 betalat 83 906 kr. Med beaktande av att

mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 67 125 kr.

Faktura nr 1394 om 64 288 kr från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en faktura från Gylle (nr 20130019) enligt ett mejl till SFV den 14 juni 2013. Mejlet har innehållit ytterligare två fakturor från Gylle. Det framgår inte av utredningen om även annat arbete fakturerats samtidigt inom ramen för faktura nr 20130019, men på det bifogade underlaget med Kaj-Erik Wessmans faktura i ”specialvirkes”-version finns en handskriven anteckning om ”Mariefred Hjortladan”. Av utredningen framgår att Kaj-Erik Wessman har upprättat två versioner av sin faktura, varför Mikael Sackleen måste ha fått del av i vart fall den ena. Gylles faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen angetts som referens, den 17 juni 2013 bestyrkts av Petra Lorenzby och den 25 juni 2013 godkänts av Lena Lindqvist. SFV har den 12 juli 2013 betalat 64 288 kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 51 430 kr.

Faktura nr 1405 om 84 758 kr och *faktura nr 1414* om 72 434 kr från Kaj-Erik Wessman har fakturerats SFV genom att ingå i en och samma faktura från Gylle (nr 20130034) daterad den 12 oktober 2013, som avsett även annat arbete. Enligt Gylles faktura har arbetet avsett Gripsholms slott, Hjortladan. I fakturaunderlaget ingår enbart ”specialvirkes”-versionerna, som försetts med handskrivna anteckningar om ”Hjortladan”. Av utredningen framgår att Kaj-Erik Wessman har upprättat två versioner av sin faktura, varför Mikael Sackleen måste ha fått del av båda. Gylles faktura har inom SFV den 24 oktober 2013 bestyrkts av Lena Lindqvist och godkänts av Mikael Sackleen. Tingsrätten finner det styrkt att SFV i samband med detta har betalat $(84\,758 + 72\,434 =) 157\,192$ kr. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 125 754 kr.

Sammanfattningsvis har Gylle vid totalt elva tillfällen fakturerat SFV för kostnader hänförliga till Mikael Sackleens fastighet i Finland. Som tingsrätten angett ovan ska vid bedömning av brott om trolöshet mot huvudman vart och ett av dessa faktureringsstillfällen ses som ett separat tillfälle. Skadebeloppen uppgår till sammanlagt 844 520 kr. Det sammanlagda skadebelopp som anges i gärningspåståendet om i vart fall 840 000 kr, är således styrkt.

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Lennart Rylander)

När det gäller åtalet om grovt tagande av muta respektive grovt givande av muta är det i enlighet med vad som angetts ovan klarlagt att Mikael Sackleen utan ersättning har erhållit byggnation på sin fastighet i Finland till ett värde om sammanlagt 1 050 000 kr, vilka kostnader genom dess företrädare Lennart Rylander betalats av Gylle.

Mikael Sackleen har vidgått att han känt till dels att Gylle betalat Kaj-Erik Wessmans fakturor och dels att Gylle varit på plats i Finland och utfört arbete. Han har således haft uppsåt till kostnaderna för byggnationen. Mikael Sackleen har invänt att han avsett att betala Gylle för samtliga kostnader i efterhand och således stått i skuld till Gylle. Han har vidare uppgett att han, utan att veta varför, aldrig fått någon faktura från Gylle. Något stöd för en sådan uppgörelse om betalning i efterhand saknas helt i utredningen. Mikael Sackleens invändning motsägs av Lennart Rylander, som uppgett att Mikael Sackleen instruerat honom att fakturera SFV för kostnaderna med angivande av att dessa skulle ”läggas på” vissa SFV-objekt. Det kan konstateras att så också faktiskt har skett. Det kan vidare enligt tingsrätten utslutas att Lennart Rylander, som enligt vad som framkommit genom bland annat Petra Sandbergs uppgifter varit helt styrd av Mikael Sackleen rörande Gylles fakturering, i sin beroendeställning gentemot SFV skulle ha vågat göra så utan att det skett på Mikael Sackleens direktiv.

Mikael Sackleen har som förklaring till upplägget med fakturering av kostnaderna för Kaj-Erik Wessmans arbete via Gylle, påstått att det funnits en överenskommelse om detta mellan Kaj-Erik Wessman, Lennart Gylle och honom själv, och att skälen var att Mikael Sackleen skulle åtnjuta leverantörsrabatter som Gylle kunde få, samt att Gylle skulle kunna göra avdrag för mervärdesskatt. Lennart Rylander har dock uppgett att hans kontakter med Kaj-Erik Wessman uteslutande varit genom faktureringen och att han uppfattat att skälet för upplägget var att Gylle hade ramavtal och att Kaj-Erik Wessmans fakturor skulle betalas i euro och enklare kunde hantearas av Gylle än SFV. Vidare har Lennart Rylander uppgett att det var Mikael Sackleen som bestämt att Kaj-Erik Wessmans fakturor skulle faktureras via Gylle till SFV. Kaj-Erik Wessman har uppgett att Mikael Sackleen krävt att han utställde två versioner av fakturorna – en till Gylle och en till Mikael Sackleen – för att över huvud taget få betalt, och att det var oklart för honom av vilket skäl men att det verkade underligt.

Tingsrätten finner att Mikael Sackleens och Lennart Rylanders förklaringar till upplägget med fakturering via Gylle är rena efterhandskonstruktioner som kan lämnas helt utan avseende, detta inte minst med beaktande av att Mikael Sackleen och Lennart Rylander vinnlagt sig om att dölja att fakturorna från Kaj-Erik Wessman avsåg Mikael Sackleens fastighet när kostnaderna fakturerats vidare till SFV. Det är i stället uppenbart att faktureringen styrts via Gylle på grund av dess ramavtal med SFV och för att det därigenom blev möjligt att i slutändan låta SFV bära kostnaden. Genom vad som framkommit är det bevisat att Mikael Sackleen har styrt hur kostnaden skulle anges och faktureras som SFV-objekt samt att Lennart Rylander varit fullt införstådd och delaktig i detta. Även Gylles förtäckta fakturering av sitt eget arbete till SFV, enligt direktiv från Mikael Sackleen, måste ha syftat till att Mikael Sackleen inte skulle betala någonting för det arbetet. Tingsrätten finner att det genom vad som framkommit sammantaget är styrkt att Mikael Sackleens och Lennart Rylanders avsikt varit att Mikael Sackleen inte skulle betala någonting för

byggnationen på fastigheten i Finland. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmånen varit otillbörlig samt givandet och tagandet skett för Mikael Sackleens utförande av sin anställning. Det är uppenbart att Mikael Sackleen begått gärningen med uppsåt. Beträffande Lennart Rylanders uppsåt har tingsrätten ovan avfärdat hans invändning om att han kunnat utgå ifrån att det varit i sin ordning att Mikael Sackleens kostnader skulle faktureras till SFV. Tingsrätten finner det styrkt att även Lennart Rylander begått gärningen med uppsåt. Gärningarna rörande muta är därmed styrkta.

Tagandet respektive givandet av förmånen utgör, enligt vad tingsrätten ovan bedömt, *ett* brott. Båda brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Respektive brott är dessutom att bedöma som grovt med beaktande av att det avsett ett betydande belopp. Åtalet avseende grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) respektive grovt givande av muta (Lennart Rylander) är därmed styrkt.

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen), medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Lennart Rylander och Lena Lindqvist)

När det gäller åtalet rörande trolöshet mot huvudman är det som angetts ovan styrkt att samtliga kostnader om cirka 1 050 000 kr har fakturerats SFV vid sammanlagt elva tillfällen, och att SFV därvid lidit skador om sammanlagt i vart fall 840 000 kr.

Det är genom vad som framkommit även styrkt att Mikael Sackleen genom att felaktigt attestera eller låta attestera Gylles fakturor har missbrukat sin förtroendeställning på SFV. Det är vidare styrkt att Mikael Sackleen enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på sin privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland begått gärningen med uppsåt. Gärningen avseende trolöshet mot huvudman är därmed styrkt beträffande Mikael Sackleen.

Lennart Rylander har vidgått att han fakturerat SFV för de aktuella kostnaderna, men invänt att han saknat uppsåt i fråga om att det var otillåtet och förnekat att han varit delaktig i en brottsplan. Som tingsrätten redan anført i tidigare avsnitt har Lennart Rylander haft uppsåt till att faktureringen inte var tillåten. Av utredningen och Petra Sandbergs uppgifter framgår vidare att Lennart Rylander haft full insikt om och ansvarat för Gylles fakturering som skett enligt Mikael Sackleens instruktioner i syfte att dölja att kostnaderna avsett dennes fastighet, och för att SFV skulle bära kostnaderna. Vid bedömningen av Lennart Rylanders uppsåt får också beaktas att Gylle i sina fakturor har gjort påslag om 8 eller 15 procent på Kaj-Erik Wessmans fakturabelopp och därmed haft egen vinning av förfarandet. Det är sammantaget styrkt att Lennart Rylander haft uppsåt till att Gylles fakturering skulle medföra att SFV fick bära kostnaden för detta. Det är därmed styrkt att Lennart Rylander med uppsåt och enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland, har främjat Mikael Sackleens brott. Den åtalade gärningen om medhjälp till trolöshet mot huvudman är därmed styrkt beträffande Lennart Rylander.

På grund av att det varit fråga om elva faktureringsstillfällen till SFV, ska Mikael Sackleens och Lennart Rylanders respektive gärning bedömas som elva brott. Brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att de ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Med beaktande av att respektive skada inte vid något av de elva brottstillfällena har uppgått till fem prisbasbelopp, finner dock tingsrätten att respektive skada inte varit så betydande att något av brotten även av det skälet varit grovt.

Sammanfattningsvis ska Mikael Sackleen dömas för elva fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt Lennart Rylander dömas för elva fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott.

När det sedan gäller Lena Lindqvist gör tingsrätten följande bedömning.

Åklagaren har gjort gällande att Lena Lindqvist genom att hon felaktigt attesterat eller bistått Mikael Sackleen med att attestera fakturor enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland har främjat Mikael Sackleens brott.

Lena Lindqvist har bestritt att hon har attesterat och bestyrkt fakturorna som ett led i en brottsplan. I stället har hon gjort gällande att hon attesterat respektive bestyrkt fakturorna i enlighet med sin tjänsteplikt, samt att hon inte har insett att fakturorna avsett kostnader för Mikael Sackleens fastighet i Finland. Hon har under alla förhållanden förnekat att hon varit likgiltig inför konsekvenserna av detta.

De frågor som tingsrätten har att ta ställning till blir då huvudsakligen huruvida Lena Lindqvist haft uppsåt till att de fakturor som hon hanterat har avsett Mikael Sackleens privata kostnader och om hennes handlande skett enligt en sådan brottsplan som åklagaren påstått.

Beträffande den närmare innebörden av Lena Lindqvists tjänsteåligganden i samband med bestyrkande eller godkännande av fakturor saknas robust bevisning. Lena Lindqvist har uppgett att hennes roll som bestyrkare innefattade endast en mer formell kontroll av fakturorna såtillvida att siffrorna stämde, att ramavtalen följdes och att alla fakturaunderlag fanns med, men att den materiella kontrollen låg beställaren av de bakomliggande arbetena. Enligt Lena Lindqvist har Mikael Sackleen nästan alltid varit beställare, varför det inte har varit hennes uppgift att närmare undersöka om det fakturerade arbetet varit riktigt. Hon har vidare uppgett att hon dagligen hade ett stort antal fakturor att hantera och att den granskning hon faktiskt gjorde därför kunde innebära att vissa saker inte uppmärksammades. Mot Lena Lindqvists uppgifter står Mikael Sackleens. Han har vidgått att han som attesterare

av fakturor visserligen haft det övergripande ansvaret, men uppgett att hans egen roll då varit att utifrån enbart själva fakturan från Gylle, utan fakturaunderlag, granska helheten och kostnaden som sådan, medan det var Lena Lindqvists uppgift som bestyrkare att utföra den materiella granskningen av bland annat fakturaunderlag. Vidare har han uppgett att endast om bestyrkaren uppmärksammade någon tveksamhet, skulle det ha funnits anledning för honom att närmare granska detta.

Tingsrätten konstaterar att Lena Lindqvists uppgifter om sina åligganden vid bestyrkande av fakturor inte har vederlagts i målet och därför får godtas. De personer i målet som lämnat uppgifter om Lena Lindqvist har dock genomgående uppgett att de generellt uppfattat hennes granskning av fakturor och fakturaunderlag som mycket noggrann. Det finns därför, oavsett vad som faktiskt ålegat Lena Lindqvist i hennes hantering av fakturor, anledning att utgå från att Gylles fakturor inte utan vidare kunnat passera henne obemärkt i den mån de innehållit anmärkningsvärda inslag. Oaktat försvarets invändning om att Lena Lindqvist inte intagit någon garantställning, måste det enligt tingsrätten anses självklart att hennes uppgift som bestyrkare (och i fyra fall attesterare) av fakturor har inneburit en skyldighet att agera ifall hon faktiskt upptäckt felaktigheter eller tveksamheter i fakturorna.

Tingsrätten konstaterar till att börja med att ingen av de två fakturor som avsett Gylles eget arbete i Finland har innehållit uppgifter av sådant slag att det visats att hon borde ha insett att kostnaderna inte avsåg SFV-objekt. Detsamma får anses gälla i fråga om Gylles faktura avseende kostnader för Kaj-Erik Wessmans faktura nr 1270, då det inte har klarlagts vilket fakturaunderlag som tillsänts SFV. Det är därför inte styrkt att Lena Lindqvist insett att någon av dessa tre fakturor från Gylle avsett kostnader som inte varit hänförliga till SFV-objekt.

Som redovisats ovan har bland övriga fakturor från Gylle som Lena Lindqvist hanterat i flera fall objektivt sett funnits anmärkningsvärda omständigheter som varit ägnade att hos Lena Lindqvist väcka frågor om kostnaderna verkligen avsett

SFV-objekt. Detta inte minst med beaktande av att Lena Lindqvist sedan flera år hade arbetat med fakturahantering på SFV och var väl förtrogen med platserna för de SFV-objekt som ingick i SFV förvaltningsområde Rosersberg. Uppgiften i faktura 1368 om ”Byggande Barösund” borde därför ha rest frågor, om det uppmärksammats vid en närmare granskning. I vart fall elva fakturor har också innehållit olika slags uppgifter som utvisat att underleverantören varit finländsk, vilket i någon mån torde ha varit ovanligt i sammanhanget. Det är dock inte klarlagt att Lena Lindqvist vid den aktuella tiden visste var någonstans i Finland som Mikael Sackleens fastighet var belägen. Vidare har det vid tre tillfällen funnits två oförenliga versioner av Kaj-Erik Wessmans fakturor i underlaget. Av utredningen framgår att Lena Lindqvist vid sin hantering av i vart fall faktura 1297 tagit del av underlaget rörande Kaj-Erik Wessmans faktura och därför rimligen borde ha upptäckt att den ingetts i två olika versioner.

Lena Lindqvist har uppgett att hon inte minns om hon reagerat över att det funnits dubbla versioner eller över några anmärkningsvärda uppgifter, eller om hon frågat Mikael Sackleen om sådant. Hon har dock uppgett att det är möjligt att hon frågat Mikael Sackleen och att hon i sådant fall måste ha fått en godtagbar förklaring. Enligt ett polisförhör med Lena Lindqvist ska hon vid ett tillfälle ha frågat Mikael Sackleen om något som stått på finska och denne ska då ha svarat att det avsåg SFV-objektet Vagnslidret. Tingsrätten anser dock att dessa förhörsuppgifter är så vaga att det inte går att dra några säkra slutsatser av dessa. Mikael Sackleen har för sin del uppgett att han inte minns någon fråga från Lena Lindqvist om fakturorna. Sammantaget konstaterar tingsrätten att det inte är klarlagt huruvida Lena Lindqvist frågat Mikael Sackleen om fakturorna, men att det är möjligt att hon gjort det.

Som utgångspunkt vid bedömningen av Lena Lindqvists insikter får beaktas att det i Gylles fakturering genomgående angetts att arbetet avsåg SFV-objekt, och att det allmänt sett inte framkommit skäl för att Lena Lindqvist haft anledning att misstänka att angivandet var oriktigt. Tingsrätten anser att det vid bedömningen inte kan

tillmätas någon avgörande betydelse att Lena Lindqvist, i enlighet med vad som behandlas under åtalpunkt 7, vid annat tillfälle begått liknande brott i anslutning till sin tjänst på SFV, eftersom hanteringen av de i åtalpunkt 1 aktuella fakturorna till övervägande del föregått händelsen under åtalpunkt 7. Sammantaget kan dock konstateras att de omständigheter som framkommit rörande Lena Lindqvists hantering av fakturorna avseende Kaj-Erik Wessmans arbete är besvärande för henne. Hon borde således rimligen ha uppmärksammat och reagerat på åtminstone de tre fakturor som innehållit dubbla fakturaunderlag. Detta innebär dock inte att hon för den skull också borde ha insett att fakturorna avsett kostnader hänförliga till Mikael Sackleen. För övriga återstående fem faktureringsfall, där det enbart funnits fakturor rörande "specialvirke", saknas det övertygande bevisning om att Lena Lindqvist borde ha reagerat. Några frågor har heller inte ställts till henne kring hennes närmare hantering av dessa fem fakturor. Det förhållandet att faktureringarna skett under en förhållandevis lång period innebär också att det inte kan begäras att de fakturor vari enbart angetts "specialvirke" borde ha satts i samband med de tre fakturor då detta angetts parallellt med en annan version. Det kan även konstateras att två fakturor avseende "specialvirke" har bestyrkts av en annan person än Lena Lindqvist, och såvitt framkommit utan att detta föranlett åtgärder av bestyrkaren. Det förhållandet att Lena Lindqvist sommartid delegerats Mikael Sackleens attesträtt, kan enligt tingsrätten inte heller läggas till grund för en slutsats om att Lena Lindqvist varit införstådd i Mikael Sackleens brottsplan.

Vid en samlad bedömning av samtliga omständigheter anser tingsrätten att Lena Lindqvists uppgifter om sin hantering av fakturorna inte är orimliga, och att det därför inte är uteslutet att hon vid något tillfälle frågat sin chef Mikael Sackleen och då fått ett godtagbart besked som hon sedan haft anledning att, även för senare fakturor, förlita sig på. Det är därför inte ställt utom rimligt tvivel att Lena Lindqvist vid sina bestyrkanden och godkännanden av fakturorna haft uppsåt till att dessa avsåg kostnader hänförliga till Mikael Sackleens privata fastighet i Finland. Det kan tilläggas att tingsrätten finner det än mindre görligt att utifrån vad som framkommit

dra någon säker slutsats om att Lena Lindqvist agerat enligt den brottsplan som åklagaren gjort gällande. Med hänsyn till det anförda ska åtalet mot Lena Lindqvist ogillas beträffande samtliga elva faktureringsfall.

Sammanfattningsvis ska åtalet under åtalspunkt 1 bifallas när det gäller Mikael Sackleen och Lennart Rylander, men ogillas beträffande Lena Lindqvist.

Åtalspunkt 2

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Göran Löfgren)

Inledande överväganden

Genom utredningen är till att börja med följande utrett och ostridigt.

I början av juni 2010 fick Göran Löfgren ett tips från Mikael Sackleen om att en motorbåt av modell Sandström S-Cruiser 570 var till salu på Blocket. Därefter köpte ETD båten genom sin företrädare Göran Löfgren. Båten levererades någon gång under 2010. Båten har sedan bokförts i ETD intill dess att Göran Löfgren 2017 personligen köpte ut båten ur bolaget för 120 000 kr i samband med att ETD försattes i konkurs. Båten har varit försäkrad av ETD i vart fall fram t.o.m. den 17 juni 2014. Enligt ett värderingsintyg var båten i februari 2017 värd cirka 120 000 kr.

Den aktuella båtsläpvagnen köptes av Göran Löfgren personligen i juni 2015 för 15 200 kr. Mikael Sackleen har därefter, oklart när, använt vagnen för en transport till fastigheten i Finland. Vagnen blev sedan kvar i Finland till oktober 2018.

Efter ETD:s förvärv av båten 2010 lades den vid Rosersbergs slottsbrygga. Mikael Sackleen ordnade bryggplats åt ETD. ETD har inte betalat någonting för båtplatsen. Såvitt framkommit har ETD brukat båten i Rosersberg för visst arbete. Mikael

Sackleen ska då i mindre utsträckning ha fått låna båten utan kostnad men därvid själv stått för bland annat bensinkostnader. Av utredningen framgår att båten i november 2011 fanns i Rosersberg. Omkring 1–2 år efter leveransen av båten, dvs. senast mot slutet av 2012, flyttades båten till Mikael Sackleens fastighet i Norrtälje för att användas av Mikael Sackleen under dennes semester. Båten blev dock kvar där tills den på nytt förflyttades, den här gången till Mikael Sackleens fastighet i Finland. Det är inte klarlagt exakt när båten togs till Finland, men det var tidigast 2013 och senast i juli 2015. Därefter blev båten kvar vid fastigheten i Finland tills den och även båtsläpvagnen beslagtogs av polisen i oktober 2018.

Tingsrättens bedömning

Mikael Sackleen och Göran Löfgren har båda förnekat brott. Deras respektive närmare inställning rörande åtalspunkt 2 framgår ovan i domen.

Den första fråga som tingsrätten har att ta ställning till är om Mikael Sackleen genom att disponera över båten över huvud taget har erhållit någon förmån. Av betydelse därvidlag är vem som ägt båten. Åklagaren, liksom Göran Löfgren, har gjort gällande att båten från 2010 ägts av ETD och sedan 2017 av Göran Löfgren.

Mikael Sackleen har beträffande ägandefrågan lämnat varierande, motsägelsefulla, och enligt sin egen uppfattning osäkra uppgifter, av innebörd att han uppfattat sig som ägare av båten. Mikael Sackleen har därvid uppgett att han kanske köpte och betalade 150 000 kr för båten redan i samband med leveransen till ETD 2010, men att han inte minns. Han har dock även uppgett att affären inte slutförts, att han väntar på faktura för båten och att den inte är slutbetald. Till stöd för sitt påstående om äganderätt har han hänvisat till att han registrerat sig som ägare av båten i det finska båtregistret samt att han haft båten i sin besittning. Han har vidare uppgett att han kvittat sina kostnader för vinterförvaring av båten i Finland mot försäkringskostnader.

Göran Löfgren har uppgett att ETD aldrig sålt båten till Mikael Sackleen. Göran Löfgren har vidare uppgett att hans och Mikael Sackleens avsikt visserligen ska ha varit att Mikael Sackleen skulle köpa båten av ETD sedan den tagits till Finland, men att affären aldrig blev av.

Fråga är då om åklagaren styrkt sitt påstående om att båten under aktuell period tillhört ETD respektive Göran Löfgren. Tingsrätten konstaterar att båten ostridigt ursprungligen förvärvats av ETD och sedan upptagits i bolagets bokföring som dess egendom fram till 2017. Försäkring har vidare betalats av ETD i vart fall fram till juni 2014. Huruvida båten därefter varit försäkrad framgår inte av utredningen. Mot denna bakgrund måste enligt tingsrätten utgångspunkten för bedömningen vara att ETD varit ägare av båten från 2010 till 2017. Mot detta ska ställas Mikael Sackleens vaga och varierande uppgifter om sitt påstådda köp, som enligt honom ”kanske” ska ha skett och betalats 2010. Mikael Sackleens uppgifter om själva köpet saknar helt stöd i utredningen och går inte att närmare kontrollera. Redan Mikael Sackleens egen osäkerhet i fråga om han betalat för båten innebär att det påstådda köpet framstår som klart osannolikt. Det kan även konstateras att Mikael Sackleen uppgett att båten från början införskaffats för och använts av ETD för dess arbeten i Rosersberg samt att han fått ”låna” båten för att använda den under sin semester i Norrtälje. Det framstår vidare som märkligt att Mikael Sackleen för sommaren 2013 upprättat ett utkast till hyresavtal med sig själv angiven som hyresman, om han då vore eller ansåg sig som ägare av båten. Även den av Mikael Sackleen uppgivna kvittningen av hans vinterförvaringskostnader mot ETD:s försäkringskostnader framstår som svårförenlig med påståendet om hans ägarskap; rimligen borde han själv ha stått för samtliga kostnader om han vore ägare. Tingsrätten finner sammantaget att varken Mikael Sackleens uppgifter om sitt påstådda köp eller det förhållandet att han haft den faktiska besittningen av båten i Norrtälje och i Finland förtar styrkan av åklagarens bevisning. Det är därför utrett att ägare av båten från 2010 varit ETD, och sedan 2017 Göran Löfgren. Mikael Sackleen måste

ha förstått att han inte förvärvat båten. Han har således i stället haft uppsåt till att han genom att kostnadsfritt få disponera över båten och vagnen har erhållit en förmån.

Nästa fråga för tingsrätten avser förmånens omfattning eller värde.

Gärningspåståendet omfattar perioden 2012–oktober 2018. Det är oklart exakt när båten förflyttades från Rosersberg till Mikael Sackleens fastighet i Norrtälje, men får anses utrett ha skett senast i slutet av 2012. Det är inte heller klarlagt att Mikael Sackleen fått låna båten dessförinnan under 2012, annat än i mindre utsträckning vid sidan av ETD:s eget bruk för arbetsändamål på Rosersberg, varför det enligt tingsrätten inte är styrkt att det då varit fråga om någon förmån som varit otillbörlig. Tingsrättens återstående prövning av förmånens beskaffenhet avser därför den period från slutet av 2012 till oktober 2018, då båten – enkom för Mikael Sackleens brukande – uteslutande har funnits vid hans fastigheter i antingen Norrtälje eller Finland.

Till att börja med kan konstateras att båtens och båtsläpvnens sammanlagda värde, som vitsordats av Göran Löfgren, enligt värderingsintyg respektive inköpskvitto har uppgått till i vart fall påstådda 130 000 kr. Åtalet avser att förmånen innefattat att Mikael Sackleen under viss tid har fått disponera över egendomen, varför förmånens värde inte kan likställas med egendomens marknadsvärde. Mikael Sackleen har dock ensam disponerat över en båt värd cirka 120 000 kr under cirka sex år, och en viss tid även över en släpvagn värd cirka 10 000 kr. Enligt tingsrätten har den förmån som Mikael Sackleens dispositionsrätt inneburit uppenbart överstigit gränsen för vad som är godtagbart i sammanhanget. Tingsrätten finner det således styrkt att förmånen varit otillbörlig, utan att det för den skull utifrån utredningen gått att asätta förmånen något bestämt värde. Som tingsrätten redogjort för i tidigare avsnitt, har förmånen lämnats och mottagits för Mikael Sackleens utförande av sin anställning.

Både Mikael Sackleen och Göran Löfgren har haft full insikt om de faktiska omständigheterna och anses därmed ha haft uppsåt till att det varit fråga om en otillbörlig förmån och att det förelegat ett tjänstesamband. På grund av det anförda är de åtalade gärningarna styrkta.

Vad slutligen gäller frågan om rubricering av brotten finner tingsrätten att dessa på de skäl som åklagaren angett – att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt) – är att bedöma som grova. Mikael Sackleen ska därför dömas för grovt tagande av muta samt Göran Löfgren dömas för grovt givande av muta.

Åtalspunkt 3

**Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen),
medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin),
trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och bestickning,
grovt brott och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)**

Inledande överväganden

Åtalspunkt 3 avser, i den del som gäller mutbrottslighet, påstående om att Ingemar Bodin personligen (m.u.f. Ingemar Bodin Bygg o måleri) lämnat muta till Mikael Sackleen i form av byggnation av ett fritidshus under 2012 på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland. (Annat arbete på fastigheten behandlas under åtalspunkt 1.)

Åtalet avser vidare, i den del som rör trolöshet mot huvudman, påstående om att Ingemar Bodin fakturerat kostnaderna för mutan först till RCB och sedan från RCB till SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen. Därefter

ska Mikael Sackleen, enligt samma brottsplan, ha missbrukat sin förtroendeställning på SFV i samband med attestering av fakturorna.

Tingsrätten har ovan redovisat sin bedömning i fråga om Mikael Sackleens och Ingemar Bodins respektive ställning, och därvid funnit att förmånen, i förekommande fall, har varit otillbörlig och att det förelegat ett tjänstesamband.

Tingsrätten har i ett tidigare avsnitt i domen bedömt att Ingemar Bodin haft en sådan roll inom RCB under hela 2012 att han bär ansvar för bland annat fakturering som skett från RCB. Den frågan aktualiseras under förevarande åtalspunkt främst när det gäller medhjälp till trolöshet mot huvudman, eftersom den påstådda faktureringen till SFV skett från RCB.

Genom utredningen är inledningsvis följande utrett. Ingemar Bodin har under hela 2012 varit medveten om att fastigheten ägdes av Mikael Sackleen. Det är ostridigt i målet att RCB har haft ramavtal med SFV under den aktuella tiden. Vidare sammanfaller den aktuella perioden i åtalet – kalenderåret 2012 – delvis i tiden med den offentliga upphandling av ramavtal för SFV förvaltningsområde Rosersberg som påbörjades hösten 2012, varvid RCB i januari 2013 tilldelades två ramavtal.

Förmånen och dess värde

Det är ostridigt i målet att Mikael Sackleen har beställt de arbeten som utförts på hans fastighet i Finland enligt åtalspunkt 3. När det gäller det inledande skedet av Mikael Sackleens beställning av byggnationen går uppgifterna delvis isär huruvida Rolf Bergström, som varit verkställande direktör i RCB fram till den 31 oktober 2012, varit den som först fått en förfrågan från Mikael Sackleen, eller om det i stället varit Ingemar Bodin. Mikael Sackleen har uppgett att hans överenskommelse om byggnation enbart varit med Ingemar Bodin. Denne har däremot uppgett att han fått sitt uppdrag från Rolf Bergström och att RCB varit hans kund. Tingsrätten

finner att det oavsett vilka inledande kontakter som förevarit är klarlagt att Ingemar Bodin redan i mitten av januari 2012 ensam och personligen ansvarat för byggnationen i förhållande till Mikael Sackleen. Ingemar Bodin har därvid personligen bland annat ingått köpeavtal med husleverantören Dreamhouse och uppdragit åt ett antal underentreprenörer att bistå honom vid uppförandet av huset. Ingemar Bodin har också personligen betalat samtliga kostnader till underentreprenörer, Markku Nurmela och leverantörer. Det förhållandet att Ingemar Bodin uppgett att han fakturerat RCB och därigenom fått tackning för sina kostnader ändrar enligt tingsrätten inte det faktum att han i eget namn betalat de kostnader som avsett byggnationen utan att begära någon ersättning från Mikael Sackleen.

Nästa fråga som tingsrätten har att ta ställning till avser förmånens värde. Mikael Sackleen har inte vitsordat något belopp specifikt för åtalspunkt 3, utan enbart att den samlade byggnationen på huset i Finland, inklusive det som utförts enligt åtalspunkt 1, har tillfört honom ett värde om 850 000 kr, varav 475 000 kr utgörs av de huskomponenter som levererats av Dreamhouse. I sitt förhör har Mikael Sackleen dock även godtagit fakturan från J Bodin Snickeri.

Förmånen rörande byggnationen har enligt åklagaren bestått av dels Ingemar Bodin Bygg o måleris eget arbete (utfört av Ingemar Bodin och Markku Nurmela), dels arbete som utförts av två entreprenörer (Widriksson Transport & Combibilar AB [Widriksson] samt JL Fastighetsservice), och dels vissa materialkostnader. Det är utrett och ostridigt att Ingemar Bodin personligen har betalat entreprenörerna i enlighet med deras fakturerade belopp. Det är också utrett att Mikael Sackleen inte har betalat någonting för byggnationen; tingsrätten har i tidigare avsnitt avfärdat Mikael Sackleens påstående om kontanta betalningar om sammanlagt 650 000 kr.

Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 2, vari upptagits de fakturor som enligt åklagaren avser förmånen.

Ingemar Bodin har bekräftat att samtliga fakturor i den omfattning som åklagaren gjort gällande har avsett arbetet i Finland, dock med undantag för viss osäkerhet rörande en av Widrikssons fakturor (nr 383593) och två fakturor från Beijer Bygg (med fakturadatum den 12 och 13 oktober 2012). Tingsrätten konstaterar att fakturorna från Beijer Bygg avsett byggmaterial som enligt fakturorna skulle levereras till Finland samt att ”Mattias” respektive ”Vässblad” angetts som referens. Mattias Vässblad har för Widriksson deltagit i det aktuella arbetet i Finland på uppdrag av Ingemar Bodin. Beloppen i de två fakturorna finns vidare upptagna i en faktura från Ingemar Bodin till RCB den 24 oktober 2012, vilken även innefattat kostnader för Markku Nurmelas takarbete i Finland. Tingsrätten finner att det genom det anförda sammantaget är styrkt att även de två fakturorna från Beijer Bygg har avsett arbetet i Finland. Ingemar Bodins uppgifter om övriga fakturor vinner stöd av uppgifterna från Mattias Vässblad, Jan Levén och Markku Nurmela samt starkt stöd av övrig utredning. Mattias Vässblad har även bekräftat den faktura som Ingemar Bodin varit osäker på. Tingsrätten finner det sammantaget klarlagt att samtliga fakturor enligt domsbilaga 2 har avsett det aktuella arbetet i Finland.

Mikael Sackleen har invänt att fakturorna rörande utfört arbete har innefattat kraftig överdebitering i fråga om antal nedlagda timmar och att hans erhållna förmån därför inte motsvaras av de av åklagaren påstådda beloppen. Tingsrätten har i tidigare avsnitt redogjort för sin bedömning om värdering av utfört arbete och därvid avfärdat Mikael Sackleens invändning om överdebitering. Därutöver kan tilläggas följande med särskilt avseende på arbetet under åtalspunkt 3. Uppförandet av det aktuella huset kan inte rättvisande sägas ha avsett ett prefabricerat hus – vilket Mikael Sackleen påstått skulle kunna utföras på cirka tre veckor och till en kostnad om 175 000 kr – utan har rent faktiskt innefattat ett omfattande och svårt arbete med att uppföra ett timmerhus från ett stort antal lösa byggkomponenter. Såvitt framkommit har enbart materialet från Dreamhouse erfordrat två fullastade långtradare. Ingemar Bodin, som av Mikael Sackleen fått fria händer att sköta byggnationen, har vidare uppgett att arbetet krävt oerhört mycket tid, bland annat eftersom stockarna till

timmerhuset fordrat kranlyft och dymling. Vidare har arbetet omfattat bland annat yttertak, bjälklag, blindbotten, golvläggning, isolering och fönster. Även Mattias Vässblad har bekräftat att det arbetats långa dagar och att överdebitering inte skett. Sammantaget finner tingsrätten att det genom utredningen inte framkommit något bärande skäl för att ifrågasätta att det fakturerade arbetet på ett riktigt sätt har återspeglat omfattningen av utfört arbete och nedlagd tid. Vad Benny Bergström uppgett om bland annat alkoholintag under den vecka han varit på plats i Finland, föranleder inte någon annan bedömning. Tingsrättens slutsats blir därför att det är styrkt att den förmån som Mikael Sackleen har mottagit har uppgått till i vart fall det belopp som angetts i gärningspåståendet, dvs. sammanlagt cirka 1 300 000 kr.

Fakturerings till SFV avseende byggnationen i Finland

Ingemar Bodin har vidgått att han fakturerat RCB för samtliga sina kostnader för byggnationen om 1 300 000 kr. Detta vinner stöd av utredningen i övrigt och är därmed klarlagt. Nästa fråga för tingsrätten avser den av åklagaren påstådda efterföljande fakturering som ska ha skett från RCB till SFV avseende kostnaderna för byggnationen. Ingemar Bodin har förnekat att kostnaderna har fakturerats från RCB till SFV och att dessa betalats av SFV. Mikael Sackleen har förnekat att SFV lidit någon skada.

Av utredningen framgår till att börja med att *faktura nr 120617-10-151* om 81 063 kr från Ingemar Bodin Bygg o måleri, avseende krankostnader och ställningshyra, har fakturerats SFV i en faktura från RCB (nr 226) daterad den 26 juni 2012. Enligt RCB:s faktura har arbetet avsett Strömsholms slottsområde och Rosersbergs slottsområde med Mikael Sackleen som beställare. RCB har även påfört entreprenörsarvode om 15 procent. RCB:s faktura har inom SFV, där Mikael Sackleen även i SFV:s datasystem angetts som referens, betalats den 26 juli 2012 efter att ha godkänts av Lena Lindqvist. Med beaktande av att mervärdesskatt inte

ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 64 850 kr.

Vad gäller övriga fakturor i domsbilaga 2 har åklagaren gjort gällande att även kostnaderna för dessa har fakturerats från RCB till SFV i enlighet med en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen. Åklagaren har därvid i och för sig medgett att det inte har gått att följa hur den påstådda faktureringen närmare skett. Tingsrätten har i tidigare avsnitt redovisat sin övergripande bedömning av frågan om det genom vad som framkommit i målet är styrkt att även övriga fakturor eller kostnader, som inte kunnat följas, har fakturerats SFV. Därvid har tingsrätten bedömt att det inte är möjligt att genom uteslutningsmetoden dra någon säker slutsats om att fakturering till SFV av kostnaderna i alla delar skett på sådant sätt och inom de tidsperioder under respektive åtalpunkt som åklagaren gjort gällande. Sammanfattningsvis har tingsrätten bedömt att det beträffande brotten trolöshet mot huvudman för fällande dom måste krävas att åklagaren med viss konkretion kunnat visa på fakturering till SFV som avsett de aktuella kostnaderna. Vidare kan det enligt tingsrätten inte heller utifrån viss bevisad fakturering och skada dras några säkra slutsatser rörande även annan påstådd fakturering av kostnader.

När det gäller de återstående fakturorna under åtalpunkt 3 kan konstateras att det i och för sig finns flera för Mikael Sackleen och Ingemar Bodin besvärande omständigheter som talar för att det funnits en avsikt att vidarefakturera SFV. Bland annat har underleverantören Widrikssons fakturor på begäran av Ingemar Bodin i några fall innehållit felaktiga uppgifter om att arbetet avsett SFV-objekt. Vidare har det för Ingemar Bodins och Markku Nurmelas eget arbete i fakturering till RCB angetts att SFV Rosersberg varit kund. Ingemar Bodin har i sitt förhör vidgått att han förstått att detta varit felaktigt och att syftet måste ha varit att någon skulle luras, samt uppgett att angivandet av SFV nog skett på instruktion från Rolf Bergström eller Mikael Sackleen. Vidare har Benny Bergström uppgett att SFV enligt hans uppfattning fick bära kostnaden. Tingsrätten kan dock konstatera att det saknas konkret

stöd för att fakturering av kostnaderna avseende Mikael Sackleens fastighet i dessa delar faktiskt skett till SFV. Tingsrätten finner att det sammantaget saknas tillräckligt stöd för åklagarens påstående om att fakturering skett till SFV. Åklagaren har således inte styrkt sitt påstående om att SFV även i dessa delar lidit skada.

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)

När det gäller åtalet om mutbrottslighet är det som angetts ovan styrkt att Mikael Sackleen från Ingemar Bodin utan ersättning har erhållit byggnation på sin fastighet i Finland till ett värde om sammanlagt 1 300 000 kr. Mikael Sackleen har känt till att Ingemar Bodin bekostat det utförda arbete och att han inte betalat någonting. Tingsrätten finner att det genom vad som framkommit sammantaget är uppenbart att Mikael Sackleens och Ingemar Bodins avsikt varit att Mikael Sackleen inte skulle betala någonting för förmånen. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmånen varit otillbörlig samt har givandet och tagandet skett för Mikael Sackleens utförande av sin anställning. Det är styrkt att både Mikael Sackleen och Ingemar Bodin begått sin respektive gärning med uppsåt. Gärningarna rörande mutbrottsligheten är därmed styrkta.

Tagandet respektive givandet av mutan utgör, i enlighet med vad tingsrätten tidigare bedömt, *ett* brott. Båda brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Respektive brott är dessutom, som åklagaren påstått, att bedöma som grovt med beaktande av att det avsett ett betydande belopp. Åtalet avseende grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) respektive grovt givande av muta (Ingemar Bodin) är därmed styrkt.

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin)

När det gäller åtalet rörande trolöshet mot huvudman är det som angetts ovan styrkt att kostnader om 81 063 kr har fakturerats från RCB till SFV vid ett tillfälle, och att SFV därvid lidit skada om 64 850 kr. Det är genom utredningen även styrkt att Mikael Sackleen genom att låta Lena Lindqvist attestera RCB:s faktura har missbrukat sin förtroendeställning på SFV. Det är vidare styrkt att Mikael Sackleen enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på sin privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland begått gärningen med uppsåt. Gärningen avseende trolöshet mot huvudman är därmed styrkt i denna del beträffande Mikael Sackleen. Beträffande den övriga del där vidarefakturerings och skada inte styrkts ska åtalet mot Mikael Sackleen ogillas.

Ingemar Bodin har i sitt förhör vidgått att RCB fakturerat SFV för den aktuella fakturan rörande bland annat byggkranen, men invänt att detta kan ha gjorts av Rolf Bergström och förnekat att han själv varit ansvarig för faktureringen. Han har vidare förnekat uppsåt till detta och att han varit delaktig i den brottsplan som åklagaren gjort gällande. Som tingsrätten redan anført i tidigare avsnitt har Ingemar Bodin dock haft full insyn i och deltagit i RCB:s arbete med fakturering under aktuell tid. Ingemar Bodin har vidare i sin egen, bakomliggande faktura till RCB, felaktigt angett att SFV Rosersberg varit kund. Det råder därför inte någon tvekan om att Ingemar Bodin haft full insikt om och bär ansvar för RCB:s fakturering till SFV, som skett endast två dagar efter Ingemar Bodins egen fakturering till RCB, samt haft uppsåt till att detta innefattat döljande av att kostnaderna avsett Mikael Sackleens fastighet i syfte att SFV skulle bära kostnaden. Det är därmed styrkt att Ingemar Bodin med uppsåt och enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Bjurs Inkoo i Finland, har främjat Mikael Sackleens brott. Den åtalade gärningen om medhjälp till trolöshet mot huvudman är därmed styrkt i denna del beträffande Ingemar Bodin. Beträffande

den övriga del där fakturering till SFV och skada inte styrkts ska åtalet mot Ingemar Bodin ogillas.

Mikael Sackleens och Ingemar Bodins respektive brott är att bedöma som grovt på de skäl som åklagaren angett i fråga om att de ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Med beaktande av att skadan inte har uppgått till fem prisbasbelopp, finner dock tingsrätten att den inte varit att anse som betydande och således att brotten inte även av det skälet varit grova.

Sammanfattningsvis ska Mikael Sackleen dömas för ett fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt Ingemar Bodin dömas för ett fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott.

Åtalspunkt 4

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen), grovt tagande av muta (Mikael Sackleen), medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, (Lennart Rylander) och grovt givande av muta (Lennart Rylander)

Inledande överväganden

Åtalspunkt 4 avser, i den del som gäller mutbrottslighet, påstående om att Lennart Rylander som företrädare för Gylle lämnat muta till Mikael Sackleen i form av byggnation på dennes privata fastighet i Älmsta i Norrtälje, utförd av Gylle eller dess underentreprenörer under februari–juli 2013. Arbete har utförts i badrum, dusch och bastu i anledning av en vattenskada. (Annat arbete på fastigheten och huset behandlas under åtalspunkt 5 och 6.)

Åtalet avser vidare, i den del som rör trolöshet mot huvudman, påstående om att Lennart Rylander fakturerat eller låtit fakturera SFV för kostnaderna för mutan,

enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen. Därefter ska Mikael Sackleen, enligt samma brottsplan, ha missbrukat sin förtroendeställning i samband med attestering av fakturorna. Sådan fakturering har enligt åklagaren skett beträffande samtliga kostnader, med undantag för kostnaderna enligt fakturor från *Beijer Bygg AB*, vilka alltså inte omfattas av åtalet om trolöshet mot huvudman.

Tingsrätten har ovan redovisat sin bedömning i fråga om Mikael Sackleens och Lennart Rylanders respektive ställning. Tingsrätten har också funnit att förmåner i förekommande fall har varit otillbörliga och att det förelegat ett tjänstesamband.

Det är utrett att Lennart Rylander kände till att fastigheten tillhörde Mikael Sackleen och att Gylle haft ramavtal med SFV fram till januari 2013.

Förmånen och dess värde

Det är ostridigt i målet att Mikael Sackleen har beställt de arbeten som utförts. Den första återstående fråga som tingsrätten har att ta ställning till avser värdet av den förmån som lämnats till och mottagits av Mikael Sackleen.

Förmånen rörande byggnation har bestått i dels Gylles eget arbete, dels arbete som utförts av underentreprenörer. Det har även tillkommit materialkostnader. Det är utrett och ostridigt att Gylle har betalat entreprenörerna i enlighet med deras fakturerade belopp. Det är också utrett att Mikael Sackleen inte har betalat någonting för byggnationen; tingsrätten har i tidigare avsnitt även avfärdat Mikael Sackleens invändning om kvittning och avsaknad av viss förmögenhetsöverföring.

Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 3, vari upptagits ett antal fakturor och kostnader som enligt åklagaren närmare utvisar förmånens värde.

Lennart Rylander har bekräftat att Ronnie Hesselgren och Anders Englund arbetat med honom i huset samt bekräftat den tidsåtgång som åklagaren gjort gällande avseende eget arbete om 30 dagar. Han har vidare bekräftat att samtliga fakturor från Beijer Bygg AB, på vilka angetts ”Grisslehamn”, avser arbeten på fastigheten i Norrtälje. Han har också bekräftat att Jens Björkman vid Svenska Kakel Golv & Bad AB har arbetat på platsen. Lennart Rylanders uppgifter får stöd av vad Ronnie Hesselgren och Jens Björkman uppgett om sitt arbete i Norrtälje. Det är mot den bakgrunden styrkt att de fakturorna motsvarar värdet av den förmån som lämnats till och mottagits av Mikael Sackleen. Detsamma gäller den av åklagaren angivna kostnaden för eget arbete.

Faktura nr 984140 från Rydqvist Golv AB avser material- och arbetskostnader. Materialet omfattar bland annat omkring fem ton grundmaterial varav cirka tre ton avser flytspackel. Fakturan har inte bekräftats av de hörda personerna. Jens Björkman har uppgett att han inte känner till att Rydqvist Golv AB utfört arbete i Älmsta och har uppgett att han själv utfört spacklingsarbete. På fakturan anges ”Märke Brevik källare spackling golv”, vilket i och för sig kan tala för att arbetet och materialet som fakturan avser kan vara hänförligt till fastigheten i Norrtälje. Med hänsyn till att de ytor som arbetet har utförts på inte varit särskilt stora, framstår det dock som osannolikt att den mycket stora mängden grundmaterial faktiskt har använts vid detta arbete. Mot denna bakgrund och då arbetet och tidsåtgången inte heller har bekräftats av de som arbetat på platsen, finner tingsrätten att det inte är styrkt att dessa kostnader motsvarar en förmån som lämnats till och mottagits av Mikael Sackleen.

Mikael Sackleen har, förutom mot fakturan från Rydqvist Golv AB, invänt att fakturorna rörande utfört eget arbete uppgår till alltför stora belopp eftersom arbetet inte kan ha tagit så lång tid som åklagaren gjort gällande. Tingsrätten har i tidigare avsnitt redogjort för sin bedömning om värdering av utfört arbete och därvid avfärdat Mikael Sackleens invändning om överdebitering. Genom de beskrivningar som

lämnats i målet av vilket arbete som har utförts och de redogörelser som lämnats av hur mycket tid som det aktuella arbetet normalt sett kräver, finner tingsrätten det styrkt att värdet av förmånen motsvarar de fakturor och kostnader som framgår av domsbilaga 3, med undantag för faktura nr 984140 från Rydqvist Golv AB. Förmånens sammanlagda värde uppgår därför till 218 574 kr.

Fakturerings till SFV avseende byggnationen i Norrtälje

Lennart Rylander har uppgett att arbetet i Norrtälje (oaktat kostnaderna för Beijer Bygg AB) fakturerades till SFV som vanligt, men att han inte minns närmare vilka fakturor som vidareändades till SFV. Han har också uppgett att han hade en känsla av att Gylle inte fick betalt från SFV för sitt eget arbete.

Åklagaren har gjort gällande att fakturan från Rydqvist Golv AB, fakturorna från Svenska Kakel Golv & Bad AB och två fakturor avseende eget arbete har fakturerats från Gylle till SFV. I enlighet med tingsrättens bedömning att faktura nr 984140 från Rydqvist Golv AB inte motsvaras av en förmån som lämnats till och mottagits av Mikael Sackleen utgör inte den kostnaden en sådan som enligt vad som gjorts gällande har vidarefakturerats till SFV genom faktura nr 20130010.

Av utredningen framgår att Svenska Kakel Golv & Bad AB:s *faktura nr 13004* om 33 365 kr och *faktura nr 13006* om 62 160 kr har bifogats ett mejl den 18 juni 2013 som Petra Sandberg skickat till Lena Lindqvist med Gylles *faktura nr 20130021* och därmed utgjort underlag till den fakturan. Fakturorna har på så sätt kommit att ingå i fakturan till SFV som har avsett bland annat visst arbete och material och uppgått till 454 132 kr. På de båda fakturorna från Svenska Kakel Golv & Bad AB har för hand antecknats "Teaterflygeln". Objektetsnumret 12-004, som avser Teaterflygeln, har också angivits. Uppgifterna har visats vara oriktiga eftersom fakturorna enligt vad som framkommit avsett arbete i Norrtälje. Faktura nr 20130021 har attesterats av Lena Lindqvist den 25 juni 2013 efter att ha bestyrkts av Petra Lorenzby.

I det totala beloppet i faktura nr 13004 har ingått mervärdesskatt om 25 procent. På beloppet i faktura nr 13006 har dock mervärdesskatt inte debiterats. SFV har betalat den 3 juli 2013. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, ska den avräknas från beloppet enligt faktura nr 13004. Det är därför styrkt att SFV lidit en skada om sammanlagt 88 852 kr.

Åklagaren har inte närmare kunnat redogöra för när Gylle ska ha fakturerat SFV för eget arbete, men har gjort gällande att det har skett genom fakturor i april och juni 2013. *Faktura nr 20130011*, daterad den 12 april 2013, om 319 898 kr och *faktura nr 20130019*, daterad den 12 juni 2013, om 247 783 kr har skickats från Petra Sandberg till Lena Lindqvist i april respektive juni 2013 per mejl. På båda fakturorna har bland annat angetts SFV-objektet Hjortladan. Det framgår inte av underlag till faktura nr 20130019 vilken tid som det arbetet ska ha utförts. Någon säker slutsats om vilket arbete som fakturan avsåg kan därför inte dras och det är därför inte styrkt att Gylle därigenom fakturerat SFV för eget arbete i Norrtälje. Till mejlet i april med faktura nr 20130011 bifogades dock underlag i form av tidssedlar för Anders Englund, Lennart Rylander och Ronnie Hesselgren. Enligt anteckningar på tidssedlarna arbetade de den 25–27 februari på Hjortladan i Rosersberg under sammanlagt 108 timmar. På tidssedeln för Lennart Rylander har också redovisats åtta timmars arbete på Hjortladan den 28 februari. Av sammanhanget framgår att tidssedlarna avsett 2013. Av den sammanställning som åklagaren gjort av arbetet i Norrtälje framgår emellertid att de där deltog i arbete som utfördes den 25–27 februari 2013. Detta talar med styrka för att fakturan delvis egentligen avsett arbete som utförts på Mikael Sackleens fastighet i Norrtälje och att detta har fakturerats SFV. Underlaget ger dock inte stöd för att hela beloppet avseende eget arbete i Norrtälje har fakturerats vid detta tillfälle. Tingsrätten finner att det genom utredningen är styrkt att de timmar som i underlaget redovisats såsom arbete vid Hjortladan den 25–27 februari 2013, dock inte den 28 februari 2013, har avsett Gylles eget arbete i Norrtälje. Det är alltså styrkt att 108 timmar för eget arbete har fakturerats SFV genom faktura nr 20130011. Den av åklagaren angivna timkostnaden om 350 kr per timme, beräknad

enligt den lägsta timkostnad som fakturerats, har inte ifrågasatts. Fakturan attesterades den 30 april 2013 av Mikael Sackleen efter att ha bestyrkts av Lena Lindqvist. SFV har betalat den 12 maj 2013. På beloppet i fakturan har inte mervärdesskatt debiterats, varför hela beloppet för fakturerat eget arbete, 37 800 kr, motsvarar en skada för SFV.

Sammanfattningsvis är det styrkt att kostnaderna enligt fakturorna från Svenska Kakel Golv & Bad AB och kostnaden för eget arbete, med ett totalt belopp om 133 325 kr, har vidarefakturerats till SFV och att myndigheten lidit en skada om totalt 126 652 kr.

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Lennart Rylander)

När det gäller åtalet beträffande mutbrottslighet är det som angetts ovan styrkt att Mikael Sackleen från Gylle med Lennart Rylander som företrädare utan ersättning har erhållit byggnation på sin fastighet i Norrtälje till ett värde om sammanlagt 218 574 kr. Mikael Sackleen har känt till att Gylle låtit bekosta det utförda arbetet och han har inte betalat någonting. Tingsrätten finner att det genom vad som framkommit sammantaget är uppenbart att Mikael Sackleens och Lennart Rylanders avsikt varit att Mikael Sackleen inte skulle betala någonting för förmånen. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmånen varit otillbörlig samt har givandet och tagandet skett för Mikael Sackleens utförande av sin anställning. Det är styrkt att både Mikael Sackleen och Lennart Rylander begått sin respektive gärning med uppsåt. Gärningarna rörande mutbrottsligheten är därmed styrkta.

Tagandet respektive givandet av mutan utgör, enligt vad tingsrätten ovan bedömt, *ett* brott. Båda brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt).

Eftersom förmånens värde inte överstigit fem prisbasbelopp, är brotten dock inte att bedöma som grova utifrån att värdet skulle vara betydande. Sammanfattningsvis är åtalet avseende grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) respektive grovt givande av muta (Lennart Rylander) styrkt.

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Lennart Rylander)

När det gäller åtalet rörande trolöshet mot huvudman är det som angetts ovan styrkt att kostnader om 133 325 kr har fakturerats SFV vid två tillfällen, och att SFV därvid lidit skador om sammanlagt 126 652 kr.

Det är genom vad som framkommit även styrkt att Mikael Sackleen genom att felaktigt attestera eller låta attestera Gylles fakturor har missbrukat sin förtroendeställning på SFV. Det är vidare styrkt att Mikael Sackleen enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på sin privata fastighet i Norrtälje begått gärningen med uppsåt. Gärningen avseende trolöshet mot huvudman är därmed styrkt beträffande Mikael Sackleen i ovan nämnd omfattning.

Lennart Rylander har vidgått att han för vissa kostnader har fakturerat SFV, men invänt att han saknat uppsåt i fråga om att det var otillåtet och förnekat att han varit del i en brottsplan. Som tingsrätten redan anført i tidigare avsnitt har Lennart Rylander haft uppsåt till att faktureringen inte var tillåten. Av utredningen och Petra Sandbergs uppgifter framgår vidare att Lennart Rylander haft full insikt om och ansvarat för Gylles fakturering som skett enligt Mikael Sackleens instruktioner i syfte att dölja att kostnaderna avsett dennes fastighet, och för att SFV skulle bära kostnaderna. Det är sammantaget styrkt att Lennart Rylander haft uppsåt till att Gylles fakturering skulle medföra att SFV fick bära kostnaden för detta. Det är därmed styrkt att Lennart Rylander med uppsåt och enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Norrtälje, har

främjat Mikael Sackleens brott. Den åtalade gärningen beträffande medhjälp till trolöshet mot huvudman är därmed styrkt beträffande Lennart Rylander i ovan nämnd omfattning.

På grund av att det varit fråga om två faktureringsstillfällen till SFV, ska Mikael Sackleens och Lennart Rylanders respektive gärning bedömas som två brott. Tingsrätten konstaterar att Gylles faktura nr 20130011 till SFV i och för sig också förekommer i åtalspunkt 1, dock är kostnaderna hänförliga till skilda fastighetsobjekt, kostnader och brottsplaner. Brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att de ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Med beaktande av att respektive skada inte vid något av brottstillfällena har uppgått till fem prisbasbelopp, finner dock tingsrätten att respektive skada inte varit så betydande att något av brotten även av det skälet varit grovt.

Eftersom påstådd skada för SFV inte styrkts beträffande dels Rydqvist Golv AB:s faktura, dels Gylles faktura nr 20130019, ska åtalet ogillas i dessa två fall.

Sammanfattningsvis ska Mikael Sackleen dömas för två fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt Lennart Rylander dömas för två fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott.

Åtalspunkt 5

**Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Göran Löfgren),
grovt tagande av muta (Mikael Sackleen), grovt givande av muta (Göran
Löfgren) och trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen)**

Inledande överväganden

Åtalspunkt 5 avser, i den del som gäller mutbrottslighet, påstående om att Göran Löfgren, som företrädare för ETD, lämnat muta till Mikael Sackleen i form av byggnation på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje som utförts av ETD eller dess underentreprenörer under maj–december 2013. Uppdraget har för-
anletts av en vattenskada och har bestått i bland annat dränerings- och grävarbeten.
(Annat arbete på fastigheten och huset behandlas under åtalspunkt 4 och 6.)

Åtalet avser vidare, i den del som rör trolöshet mot huvudman, påstående om att Göran Löfgren genom ETD fakturerat eller låtit fakturera SFV för kostnaderna för mutan, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen. Därefter ska Mikael Sackleen, enligt samma brottsplan, ha missbrukat sin förtroendeställning vid attestering av fakturorna samt SFV ha lidit skada.

Tingsrätten har ovan redovisat sin bedömning i fråga om Mikael Sackleens och Göran Löfgrens respektive ställning. Tingsrätten har också funnit att förmåner i förekommande fall har varit otillbörliga och att det förelegat ett tjänstesamband.

Det är genom utredningen klarlagt att Göran Löfgren känt till att fastigheten tillhörde Mikael Sackleen. Det är vidare utrett att ETD under aktuell period haft ramavtal med SFV.

Förmånen och dess värde

Det är ostridigt i målet att Mikael Sackleen har beställt de arbeten som utförts. Den första återstående fråga som tingsrätten har att ta ställning till är värdet på den förmån som lämnats till och mottagits av Mikael Sackleen.

Förmånen rörande byggnation har enligt åklagaren bestått i dels ETD:s eget arbete, dels arbete som utförts och material som levererats av *AO Sverige AB*, *Blästrix AB*, *Billefälts*, *XL Bygg Nynäshamn* och *Östanå vatten*. Det är utrett att Mikael Sackleen inte har betalat någonting för byggnationen; tingsrätten har ovan avfärdat Mikael Sackleens påstående om betalning om 35 000 kr till Göran Löfgren.

Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 4, vari upptagits ett antal fakturor och kostnader som enligt åklagaren närmare utvisar förmånens värde.

Mikael Sackleen har invänt att fakturorna rörande utfört arbete har innefattat överdebitering i fråga om antal nedlagda timmar och att hans erhållna förmån därför inte motsvaras av de av åklagaren påstådda beloppen. Tingsrätten har i ett tidigare avsnitt redogjort för sin bedömning om värdering av utfört arbete och därvid avfärdat Mikael Sackleens invändning om överdebitering. Göran Löfgren har inte haft någon invändning mot beloppet 530 000 kr. Därutöver kan beträffande eget arbete tilläggas att det framgår av utredningen att detta har avsett bland annat omfattande och relativt komplicerade dränerings- och schaktningsarbeten. Göran Löfgren och Knut Nyblom har lämnat relativt detaljerade uppgifter om de arbeten som utförts. Deras redogörelser har i allt väsentligt varit samstämmiga. Av deras uppgifter framgår bland annat att marken runt huset har grävts upp till källarnivå och att arbete har utförts för anläggande av nytt avlopp. Tingsrätten finner inte skäl att ifrågasätta deras uppgifter om att arbetet varit tidskrävande eller att åklagarens uppskattning av tiden för eget arbete om i vart fall 500 timmar är riktig. Den av åklagaren angivna

timkostnaden om 320 kr per timme, beräknad enligt den lägsta timkostnad som fakturerats, har inte ifrågasatts. Det är således utrett att värdet av det egna arbetet uppgått till i vart fall av åklagaren påstådda 160 000 kr.

På samtliga de fakturor som ingår i domsbilaga 4 har Ortsnamn angetts. Antingen har Norrtälje, Vaddö, Gåsvik eller Brevik, eller en kombination av dessa orter, angetts. Göran Löfgren har uppgett att samtliga dessa fakturor är hänförliga till arbetet som utförts på Mikael Sackleens fastighet. Det saknas skäl att ifrågasätta att fakturorna rör byggnationen på fastigheten. Det är mot denna bakgrund styrkt att fakturorna är hänförliga till arbetet i Norrtälje.

Sammanfattningsvis är det styrkt att värdet av byggnationen – och därmed förmånen – har uppgått till i vart fall det som angetts i gärningspåståendet, dvs. cirka 530 000 kr.

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Göran Löfgren)

När det gäller åtalet rörande mutbrottslighet är det som angetts ovan styrkt att Mikael Sackleen från Göran Löfgren utan ersättning har erhållit byggnation på sin fastighet i Norrtälje till ett värde om sammanlagt cirka 530 000 kr. Mikael Sackleen har känt till att Göran Löfgren låtit bekosta det utförda arbete och han har inte betalat någonting. Göran Löfgrens invändning om att han har kunnat utgå från att det varit i sin ordning att fakturera SFV för Mikael Sackleens privata fastigheter eftersom detta skett efter anvisning av SFV genom Mikael Sackleen, har i tidigare avsnitt lämnats utan avseende av tingsrätten. Således saknar det betydelse för frågan om Göran Löfgrens ansvar för de lämnade förmånerna, huruvida fakturering, såsom Göran Löfgren påstått, skulle ha skett till SFV i juni 2013.

Tingsrätten finner, i linje med vad som angetts i tidigare avsnitt, att det genom vad som framkommit sammantaget står klart att Mikael Sackleens och Göran Löfgrens avsikt varit att Mikael Sackleen inte skulle betala någonting för förmånen. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmånen varit otillbörlig samt har givandet och tagandet skett för Mikael Sackleens utförande av sin anställning. Det är styrkt att både Mikael Sackleen och Göran Löfgren begått sin respektive gärning med uppsåt. Gärningarna rörande mutbrottsligheten är därmed styrkta.

Tagandet respektive givandet av mutan utgör, enligt vad tingsrätten ovan bedömt, ett brott. Båda brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Brotten är dessutom, som åklagaren påstått, att bedöma som grova med beaktande av att de avsett ett betydande belopp. Åtalet avseende grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) respektive grovt givande av muta (Göran Löfgren) är därmed styrkt.

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) samt medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin)

Åklagaren har sakframställningsvis gjort gällande att samtliga kostnader för förmånen har fakturerats från ETD till SFV någon gång under perioden juni till början av september 2013. Åklagaren har beträffande aktuellt arbete inte presenterat fakturor till SFV som går att härleda till byggnationen i Norrtälje. Ett antal omständigheter visar dock enligt åklagaren att sådan fakturering har skett. Inom ETD användes en lista där upparbetade kostnader i projektet rörande Norrtälje redovisades. Bolaget listade också sådana arbeten som var färdiga, vilka grönmarkerades som ”klara jobb”. Av Jill Petterssons uppgifter har framgått att sådana anteckningar om visst arbete rutinmässigt togs bort en tid efter det att arbetet hade fakturerats. Hon har inte kunnat redogöra för hur ETD gjort i förevarande fall, men har uppgett att

hon inte haft anledning att tro att ETD gjort på något annat sätt än som vanligt. I ETD:s lista daterad den 14 augusti 2013 finns en anteckning om att projektet i Norrtälje var ”pågående”. Den upparbetade kostnaden var då angiven med beloppet 514 433 kr. Anteckningen var borttagen i listan daterad den 12 september 2013. Åklagaren har sammanfattningsvis gjort gällande att fakturering skett senast den 12 september 2013 i och med att posten avseende Norrtälje då tagits bort.

Mikael Sackleen har bestritt att han missbrukat sin förtroendeställning och att SFV lidit någon skada. Göran Löfgren har gjort gällande att fakturering till SFV skett i juni 2013, men bestritt att det skett enligt en brottsplan eftersom han utgått från att sådan fakturering var tillåten.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Mikael Sackleen har i ett mejl den 20 juni 2013 till Göran Löfgren och Jill Pettersson lämnat instruktion om hur fakturering av vissa närmare angivna arbeten på SFV-objekt skulle ske. Göran Löfgren har vid tingsrätten uppgett att *samtliga* kostnader för projektet i Norrtälje då var upplupna och redovisade för Mikael Sackleen samt ingick i de belopp som denne berörde i meddelandet, och att instruktionen alltså handlade om hur sådana kostnader skulle faktureras. I polisförhör har Göran Löfgren dock förnekat att kostnaderna i meddelandet avsett projektet i Norrtälje. Mikael Sackleen har för sin del uppgett att meddelandet uteslutande avsåg fakturering av arbeten hänförliga till SFV förvaltningsområde Rosersberg.

Tingsrätten konstaterar att det av Mikael Sackleens meddelande inte går att utläsa att det skulle ha avsett arbeten i Norrtälje. Eftersom meddelandet skickades i juni 2013 och är rubricerat ”Tom 2013-04-30”, kan det inte heller ha avsett de kostnader som enligt åklagaren upparbetats senare under 2013, förutsatt att fakturering skett efter det att arbete utförts. Det har inte framkommit att fakturering från underleve-

rantörer till ETD skett i förtid, dvs. innan arbetet utförts. Alla fakturor från underleverantörerna har, med två undantag, fakturerats till ETD efter den 20 juni 2013. Det har inte heller påståtts eller framkommit att ETD skulle ha fakturerat SFV för aktuella kostnader i förskott. Vidare framgår av åklagarens sammanställning av tidssedlar att ETD:s eget arbete till stor del har utförts efter den 20 juni 2013. Göran Löfgren har inte kunnat lämna någon förklaring till varför fakturering till SFV, såsom han påstått, kunnat ske redan i juni 2013 för kostnader som uppkommit senare. Vidare framgår av ETD:s listor rörande projektet i Norrtälje att de upparbetade kostnaderna ökade under sommaren 2013, varför inte allt arbete såsom Göran Löfgren påstått kan ha redovisats för Mikael Sackleen före dennes mejl i juni. Tingsrättens slutsats av det anförda blir att Mikael Sackleens instruktioner per mejl den 20 juni 2013 har avsett andra arbeten än de nu aktuella i Norrtälje, samt att den fakturering som skett från ETD till SFV senare samma dag i enlighet med instruktionerna inte har gällt kostnader hänförliga till Mikael Sackleens fastighet.

Frågan blir då om fakturering till SFV av de aktuella kostnaderna skett senare och, som åklagaren påstått, senast i början av september 2013. Som framgått är det utrett och ostridigt att Mikael Sackleen inte har fakturerats för kostnaderna. Av Jill Petterssons uppgifter framgår vidare att ETD inte självt hade kunnat bära kostnaderna om drygt en halv miljon kr. Det kan därför hållas för visst att kostnaderna för förmånerna inte stannat på ETD, utan att dessa har täckts på annat sätt.

Göran Löfgren har i ett mejl till Mikael Sackleens privata e-postadress den 16 november 2016 – drygt tre år efter det att arbetena utförts och omkring ett år efter det att Mikael Sackleens anställning i SFV avslutats – skrivit att han inte skickat någon slutfaktura till Mikael Sackleen för arbeten i Norrtälje samt att en sammanställning över arbetena skulle översändas för granskning och reglering inför ETD:s bokslut den 30 april 2017. Tingsrätten anser att detta meddelande, som i och för sig skulle kunna tala för att fakturering då inte hade skett, måste värderas med försiktighet. Uppgiften att arbetet inte var betalt stämmer inte med vad Göran Löfgren

uppgett om att fakturering skett redan efter att Mikael Sackleen i juni 2013 lämnat instruktion för hur det skulle göras, och är inte heller sannolik utifrån vad Jill Pettersson uppgett om att ETD inte skulle ha kunnat bära kostnaden. Tingsrätten har också ovan funnit att avsikten varit att Mikael Sackleen inte skulle stå för dessa kostnader. Vid tiden för mejlet i november 2016 hade uppgifter om felaktig fakturering och misstankar om oegentligheter i Rosersberg fått massmedial uppmärksamhet. Det kan därför inte anses osannolikt att Göran Löfgren skickat mejlet i syfte att dölja en oriktig hantering av kostnaderna genom att förespegla att avsikten varit att debitera Mikael Sackleen personligen. Enligt tingsrätten går det sammantaget dock inte att dra någon säker slutsats rörande fakturering till SFV utifrån uppgifterna i mejlet.

Vid bedömningen av om påstådd fakturering skett till SFV noterar tingsrätten att underleverantörernas fakturor inte har innehållit vilseledande uppgifter om vad arbetet avsett för plats eller slag. Inte heller har åklagaren påvisat tidssedlar med sådana inslag. Det saknas således sådana indikationer som förekommit under andra åtalpunkter i målet om att åtgärder vidtagits för att underlätta felaktig fakturering till SFV.

Sammanfattningsvis saknas konkret bevisning för att fakturering till SFV skett på det sätt som åklagaren gjort gällande. Den omständigheten att ETD under perioden skickat en stor mängd fakturor till SFV där de aktuella kostnaderna skulle ha kunnat ingå och uppgiften att ETD saknat möjlighet att på egen hand stå för kostnaderna, ger vid dessa förhållanden inte heller tydligt stöd för påståendet om fakturering till SFV. Sammantaget och i enlighet med tingsrättens inledande redogörelse för bedömningen att åklagaren med viss konkretion måste kunna visa att fakturering till SFV skett avseende aktuella kostnader, finner tingsrätten att påståendet om sådan fakturering och att SFV lidit skada inte är styrkt. Åtalet för trolöshetsbrott ska därför ogillas.

Åtalspunkt 6

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin), bestickning, grovt brott och grovt givande av muta (Ingemar Bodin), mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen)

Inledande överväganden

Åtalspunkt 6 avser, i den del som gäller mutbrottslighet, påstående om att Ingemar Bodin i egenskap av uppdragstagare och/eller företrädare för RCB lämnat muta till Mikael Sackleen i form av byggnation under januari 2012–juni 2014 på Mikael Sackleens privata fastighet i Älmsta i Norrtälje som utförts av RCB eller dess underentreprenörer. (Annat arbete på fastigheten behandlas under åtalspunkt 4 och 5.)

Åtalet avser vidare, i den del som rör trolöshet mot huvudman, påstående om att Ingemar Bodin från RCB fakturerat eller låtit fakturera kostnader till SFV, enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen. Därefter ska Mikael Sackleen, enligt samma brottsplan, ha missbrukat sin förtroendeställning vid attestering av fakturorna.

Tingsrätten har ovan redovisat sin bedömning i fråga om Mikael Sackleens och Ingemar Bodins respektive ställning, och därvid funnit att förmåner, i förekommande fall, har varit otillbörliga och att det förelegat ett tjänstesamband.

Tingsrätten har i ett tidigare avsnitt bedömt att Ingemar Bodin är ansvarig för samtliga aktuella åtgärder inom RCB under den aktuella perioden.

Genom utredningen är inledningsvis följande utrett. Ingemar Bodin har under hela perioden varit medveten om att fastigheten ägdes av Mikael Sackleen. Det är ostridigt i målet att RCB har haft ramavtal med SFV under den aktuella tiden. Vidare sammanfaller den aktuella perioden i åtalet delvis i tiden med den offentliga upphandling av ramavtal för SFV förvaltningsområde Rosersberg som initierades hösten 2012, varvid RCB i januari 2013 tilldelades två ramavtal.

Förmånen och dess värde

Det är ostridigt att Mikael Sackleen har beställt de arbeten som utförts. Uppdraget har beställts från och utförts av RCB. Det är utrett och ostridigt att RCB har betalat entreprenörerna i enlighet med deras fakturerade belopp. Mikael Sackleen har uppgett att han i samband med beställningen av arbetena hade kontakt med Rolf Bergström, Ingemar Bodin och Benny Bergström. Ingemar Bodin har uppgett att han på Rolf Bergströms uppdrag arbetade på fastigheten hösten 2012. Som tingsrätten tidigare konstaterat hade Ingemar Bodin under hela 2012 full insyn i RCB:s fakturering samt i bolagets ekonomi och administration. Han blev extern VD i bolaget den 31 oktober 2012. Av RCB:s anställda och underleverantörer som har hörts angående de aktuella arbetena har samtliga utom Benny Bergström och Jan Levén beskrivit hur de fått instruktioner beträffande arbetet från Ingemar Bodin. Att sådana instruktioner i och för sig har lämnats i vissa fall har också Ingemar Bodin själv uppgett. Både Benny Bergström och Jan Levén utförde sitt arbete på platsen tidigt under den åtalade perioden. Tingsrätten finner det utrett att Ingemar Bodin, med hänsyn till vad som framkommit om hans insyn och delaktighet i RCB:s verksamhet under hela den aktuella perioden och då det framgått att han haft en ledande roll vid utförandet av byggnationen, har känt till att Benny Bergström och Jan Levén utfört arbete på fastigheten. Oavsett om Rolf Bergström varit den som gav dem uppdraget att arbeta på platsen, finner tingsrätten mot denna bakgrund att Ingemar Bodin har låtit RCB utföra hela den påstådda byggnationen och utan att ta

betalt från Mikael Sackleen. Ingemar Bodin har alltså varit den som lämnat förmånen till Mikael Sackleen.

Nästa fråga som tingsrätten har att ta ställning till är förmånens värde. Förmånen rörande byggnation har enligt åklagaren bestått i dels RCB:s eget arbete, dels arbete som utförts och material som levererats av *Anders Bengtssons Mark och Bygg*, *Per-Erik Bergman Måleri*, *Smide & Byggnadsvård*, *Buneco*, *JL Fastighetsservice*, *AB Lundquist & Lindroth* och *Beijer Byggmaterial AB*. Det är utrett att Mikael Sackleen inte har betalat någonting för byggnationen; tingsrätten har ovan avfärdat hans invändning om betalningar till RCB avseende fastigheten i Norrtälje om dels 167 000 kr för en värmepump från Buneco och dels 120 000 kr för måleriarbeten, totalt 287 000 kr.

Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 5, vari upptagits ett antal fakturor som enligt åklagaren närmare utvisar förmånens värde.

Ingemar Bodin har bekräftat att arbete utförts enligt *Anders Bengtssons Mark och Byggs faktura nr 186*, men har inte kunnat bekräfta arbetets omfattning. Han har också bekräftat att Per-Erik Bergman, Jan Sidmalm, Benny Bergström och Markku Nurmela i och för sig har arbetat på platsen samt att RCB betalat Buneco för den värmepump som installerades i huset. Det är utrett att en sådan värmepump installerats i Mikael Sackleens hus. Vidare har Ingemar Bodin bekräftat beställningen av fönster från *Beijer Byggmaterial AB*. Det framgår av fotografier att fönster av aktuell typ, med spröjs, satts in i Mikael Sackleens hus. Mikael Sackleen har själv i sitt förhör uppgett att han saknar anledning att ifrågasätta att det rör sig om samma fönster. Ingemar Bodin har inte med säkerhet uttalat sig om fakturan från *AB Lundquist & Lindroth* avseende virke, men har uppgett att han nog beställt det och att han nog visste att det skulle till Mikael Sackleens fastighet.

Anders Bengtsson har bekräftat riktigheten av *fakturorna nr 186, 244, 247, 249* och fakturan från AB Lundquist & Lindroth med *nr 568977*. Den senare fakturan avser impregnerat virke av samma typ och mått som påträffats på Mikael Sackleens fastighet. Per-Erik Bergman har bekräftat angiven tidsåtgång och timkostnad för sitt arbete. Jonny Blomberg har bekräftat Smide & Byggnadsvårds *fakturor nr 208 och 251*. Mikael Karlsson har bekräftat beloppet enligt Bunecos *faktura nr 13-10064*. Jan Levén har bekräftat att han arbetat på platsen under en vecka och att arbetet pågått i åtminstone 50 timmar. Vidare har omfattningen av det av åklagaren påstådda egna arbetet bekräftats av respektive person, med det undantaget att Andreas Olofsson bekräftat endast drygt 30 av de 40 timmar som åklagaren gjort gällande avseende honom. De av åklagaren angivna timkostnaderna har inte ifrågasatts. Tingsrätten har i tidigare avsnitt avfärdat Mikael Sackleens invändning om överdebitering.

Sammanfattningsvis är det styrkt att värdet av byggnationen – och därmed förmånen – har uppgått till i vart fall det belopp som angetts i gärningspåståendet, dvs. sammanlagt cirka 690 000 kr.

Fakturerings till SFV avseende byggnationen i Norrtälje

Åklagaren har gjort gällande att faktura nr 186 och nr 247 från Anders Bengtssons Mark och Bygg vidarefakturerats till SFV genom RCB:s fakturor nr 917 respektive nr 1317, att faktura nr 568977 från AB Lundquist & Lindroth vidarefakturerats till SFV genom RCB:s faktura nr 893 samt att faktura nr 97412357929 från Beijer Byggmaterial vidarefakturerats till SFV genom bland annat RCB:s faktura nr 1289. Åklagaren har vidare gjort gällande att samtliga kostnader för förmånen har fakturerats från RCB till SFV. Åklagaren har dock inte, förutom i de fyra fall som nyss angetts, presenterat fakturor till SFV som går att härleda till byggnationen i Norrtälje, men pekat på omständigheter som talar för att sådan fakturering skett.

På *faktura nr 186* har antecknats att den avser kranbil på slottsområde. Anders Bengtsson har uppgett att denna felaktiga information angavs enligt Ingemar Bodins instruktion. Fakturan har enligt vad som framkommit egentligen avsett arbete på Mikael Sackleens fastighet i Norrtälje, och den felaktiga specifikationen talar för att avsikten varit att den skulle komma att betalas av SFV. RCB:s *faktura nr 917* om 11 004 kr är daterad nio dagar senare, den 12 september 2013, och motsvarar till beloppet faktura nr 186 till RCB med tillägg för entreprenörsarvode om sex procent. Ingemar Bodin anges som referens i fakturan till SFV. Utifrån dessa omständigheter anser tingsrätten det styrkt att faktura nr 186 till RCB på detta sätt vidarefakturerats till SFV. Faktura nr 917 har attesterats av Mikael Sackleen den 23 september 2013 efter att ha bestyrkts av Lena Lindqvist. SFV har betalat den 12 oktober 2013. Med beaktande av att mervärdesskatt inte ska anses utgöra någon skada för SFV, är det styrkt att SFV lidit en skada om 8 400 kr.

Faktura nr 247 avser enligt specifikationen MSB. Samma månad, den 9 april 2014, skickades *faktura nr 1317* om 6 360 kr från RCB till SFV. I RCB:s faktura hänvisas till faktura nr 247. Enligt vad Anders Bengtsson uppgett avser faktura 247 leverans av virke och verktyg till Mikael Sackleens stuga i Älmsta. Beloppet är detsamma som i faktura nr 247 exklusive mervärdesskatt, med tillägg för entreprenörsarvode om sex procent. Även i denna faktura anges Ingemar Bodin som referens. Det är härigenom styrkt att också denna faktura vidarefakturerats till SFV. Den har attesterats av Mikael Sackleen den 23 april 2014 efter att ha bestyrkts av Lena Lindqvist. SFV har betalat den 9 maj 2014. Beloppet 6 000 kr omfattar inte mervärdesskatt, varför det motsvarar den skada som SFV lidit.

Faktura nr 568977 från AB Lundquist & Lindroth avser bland annat impregnerat virke. På fakturan har angetts SFV-objektet Tre Rosor. Enligt vad som framkommit är fakturan hänförlig till bland annat virke som använts vid byggandet av en altan på Mikael Sackleens fastighet i Norrtälje. *Faktura nr 893* om 65 192 kr, daterad den 5

september 2013, från RCB till SFV innehåller bland annat samma belopp som fakturan för virket som skickades till RCB och en hänvisning till "Lundquist&Lindroth". Utöver det nämnda beloppet innehåller fakturan också en annan kostnad och ett entreprenörsarvode om 271 kr. Ingemar Bodin anges som referens. Det är styrkt att fakturan från AB Lundquist & Lindroth på detta sätt vidarefakturerats till SFV. Fakturan har attesterats av Mikael Sackleen den 23 september 2013 efter att ha bestyrkts av Lena Lindqvist. SFV har betalat den 5 oktober 2013. Beloppet 50 069 kr avsåg AB Lundquist & Lindroths fakturerade belopp exklusive mervärdesskatt, varför detta belopp motsvarar den skada som SFV lidit.

Faktura nr 97412357929 från Beijer Byggmaterial AB uppgår till 148 701 kr och omfattar kostnad för fönster samt mervärdesskatt. Såsom konstaterats avser denna kostnad de fönster som satts in i Mikael Sackleens hus. I *faktura nr 1289*, daterad den 28 mars 2014, om 16 664 kr från RCB till SFV anges i specifikationen fakturan från Beijer Byggmaterial AB och ett belopp avseende den om 11 897 kr. Beloppet utgör cirka tio procent av det belopp (exklusive mervärdesskatt) som Beijer Byggmaterial AB fakturerat RCB för avseende fönster. På beloppet för material i fakturan till SFV, vilket också omfattat en annan post som inte är hänförlig till de nu aktuella fönstren, har också debiterats ett entreprenörsarvode om tio procent. Beloppet 11 897 kr är hänförligt till fönsterkostnaden. Ingemar Bodin anges som referens. Det saknas beträffande denna faktura underlag till stöd för att fakturan mottagits och attesterats av SFV. Mikael Sackleen har uppgett att fakturan kan ha utgjort en delfaktura av ett arbete på Tre Rosor. Även med beaktande av att tingsrätten funnit styrkt att så inte varit fallet utgör hans uppgift inte tydligt stöd för att han låtit attestera fakturan. Det felaktiga angivandet av SFV-objektet Tre Rosor på fakturan talar dock för att avsikten varit att låta SFV stå för kostnaden. Förfarandet har varit det samma som beträffande övriga fakturor vilka attesterats av Mikael Sackleen. Även på denna faktura är han angiven som beställare. Omständigheterna talar sammantaget med styrka för att denna faktura på samma sätt som de ovan redovisade har skickats till SFV för betalning och att Mikael Sackleen i vart fall låtit attestera den.

Tingsrätten finner mot denna bakgrund att det är styrkt att SFV även i detta fall fått stå kostnaden. Beloppet 11 897 kr omfattar inte mervärdesskatt och motsvarar den skada som SFV lidit.

Bunecos faktura nr 13-10064 avser den värmepump som installerats i Mikael Sackleens hus. Det har inte presenterats någon faktura till SFV genom vilken vidarefakturerings ska ha skett. Enligt åklagaren framgår dock av bland annat mejlkorrespondens mellan Mikael Sackleen och Mikael Karlsson samt mellan Ingemar Bodin och Mikael Karlsson att sådan vidarefakturerings har skett. I ett mejl den 7 augusti 2013 från Mikael Sackleen till Mikael Karlsson, skrev Mikael Sackleen bland annat *"Faktura till RCB på 167.000", "Fakt SFV bevattningspump 25.000"* och *"Fakt SFV förarb bergvärme strh 38.881 kr"*. Beloppet 167 000 kr motsvarar det som samma dag fakturerats RCB för värmepumpen. Meddelandet skulle, som åklagaren gjort gällande, kunna ha varit ett sätt för Mikael Sackleen att låta SFV stå för kostnaden genom att låta fakturan gå genom RCB. Det förhållandet att det, enligt vad tingsrätten funnit utrett, har gått till på det sättet beträffande andra kostnader ger också visst stöd för att det har varit avsikten. Det behöver dock inte nödvändigtvis ha varit syftet med att låta fakturan gå till RCB. Om avsikten varit att kompensera RCB för utgiften kan andra tillvägagångssätt inte uteslutas. Ingemar Bodin skickade ett mejl till Mikael Karlsson den 24 september 2013 i vilket han skrev *"Micke den kommer, får betalt från SFV på fredag"*. Meddelandet var ett svar på ett mejl om avsaknad av betalning om 167 000 kr enligt faktura. Ingemar Bodins meddelande kan tolkas som att betalning för värmepumpen skulle göras till RCB från SFV. Det kan dock inte uteslutas att det, som Ingemar Bodin uppgett i sitt förhör, handlat om att RCB för att kunna betala enligt fakturan först behövde få in medel från SFV avseende andra uppdrag. Det har i målet framkommit att RCB hade dålig likviditet. Vidare var SFV den största kund som RCB hade, varför betalningar därifrån ofta gjordes. I enlighet med tingsrättens inledande redogörelse för bedömningen att åklagaren med viss konkretion måste kunna visa att fakturerings avseende kostnaden skett till SFV, kan av mejlkorrespondensen inte slutsatsen dras att det måste ha skett

en fakturering på sätt som åklagaren påstått. Sammantaget är påståendet om att kostnaden för värmepumpen fakturerats till SFV och att SFV därigenom lidit skada inte styrkt.

Beträffande övriga kostnader för förmånen saknas konkret stöd för att fakturering skett till SFV, och i enlighet med den bedömning som tingsrätten gjort i fråga om att alternativ till sådan fakturering inte kan uteslutas är det inte styrkt att de övriga kostnaderna har fakturerats till SFV och att myndigheten därmed har lidit skada. I denna del ska åtalet därför ogillas. Med hänsyn till att påstådd fakturering av såväl nyss nämnda övriga kostnader som kostnader avseende Bunecos faktura inte preciserats närmare i tiden, anser tingsrätten att de ogillade delarna av åtalet får anses avse ett och samma brottstillfälle.

Sammanfattningsvis är det styrkt att kostnaderna enligt faktura nr 186 och 247 från Anders Bengtssons Mark och Bygg, faktura nr 568977 från AB Lundquist & Lindroth och faktura nr 97412357929 från Beijer Byggmaterial har vidarefakturerats till SFV och att myndigheten lidit skador om totalt 76 366 kr, varav 8 400 kr avser faktura nr 186, 6 000 kr faktura nr 247, 50 069 kr faktura nr 568977 och 11 897 kr faktura nr 97412357929.

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)

När det gäller åtalet rörande mutbrottslighet är det som angetts ovan styrkt att Mikael Sackleen från RCB genom Ingemar Bodin utan ersättning har erhållit byggnation på sin fastighet i Norrtälje till ett värde om sammanlagt cirka 690 000 kr. Mikael Sackleen har känt till att Ingemar Bodin låtit bekosta det utförda arbete och han har inte betalat någonting. Tingsrätten finner att det genom vad som framkommit sammantaget står klart att Mikael Sackleens och Ingemar Bodins avsikt varit att

Mikael Sackleen inte skulle betala någonting för förmånen. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmånen varit otillbörlig samt har givandet och tagandet skett för Mikael Sackleens utförande av sin anställning. Det är styrkt att både Mikael Sackleen och Ingemar Bodin begått sin respektive gärning med uppsåt. Gärningarna rörande mutbrottsligheten är därmed styrkta.

Tagandet respektive givandet av mutan utgör, enligt vad tingsrätten ovan bedömt, *ett* brott. Båda brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning ovan i tidigare avsnitt). Brotten är dessutom, som åklagaren påstått, att bedöma som grova med beaktande av att de avsett ett betydande belopp. Åtalet avseende grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) respektive grovt givande av muta (Ingemar Bodin) är därmed styrkt.

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) samt medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin)

När det gäller åtalet rörande trolöshet mot huvudman är det som angetts ovan styrkt att kostnader för Mikael Sackleens fastighet har fakturerats SFV vid fyra tillfällen, och att SFV därvid lidit skador om sammanlagt 76 366 kr.

Det är genom vad som framkommit även styrkt att Mikael Sackleen genom att felaktigt attestera eller låta attestera RCB:s fakturor har missbrukat sin förtroendeställning på SFV. Det är vidare styrkt att Mikael Sackleen enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på sin privata fastighet i Norrtälje begått gärningen med uppsåt. Gärningen avseende trolöshet mot huvudman är därmed styrkt beträffande Mikael Sackleen såvitt avser fyra faktureringsfall.

Ingemar Bodin har i sitt förhör uppgett att han måste ha varit den som skickade faktura nr 893 till SFV eftersom hans namn står angivet som referens. Han har inte närmare uttalat sig om de andra tre fakturorna som enligt vad tingsrätten funnit utrett har skickats till SFV. Fakturorna är daterade i september 2013 respektive mars och april 2014. Som tingsrätten tidigare konstaterat är det utrett att Ingemar Bodin i oktober 2012 blev extern VD för RCB och under hela det året skötte bolagets fakturering samt arbetade med dess ekonomi och administration. Tingsrätten har också gjort bedömningen att Ingemar Bodin inte kan undgå ansvar för åtgärder rörande bland annat aktualiserad fakturering som vidtagits inom RCB under perioden. Liksom vad gäller faktura nr 893 är Ingemar Bodin på varje faktura angiven som referens vilket ger ytterligare stöd för att det var han som ansvarade för faktureringen till SFV. Vid bedömningen av Ingemar Bodins uppsåt får också beaktas att RCB i sina fakturor har fått göra påslag om i vart fall sex procent på fakturabeloppen och därmed haft egen vinning av förfarandet. Det är sammantaget styrkt att Ingemar Bodin haft uppsåt till att RCB:s fakturering skulle medföra att SFV fick bära kostnaden för detta. Det är därmed styrkt att Ingemar Bodin med uppsåt och enligt en brottsplan för att täcka kostnaderna för byggnationen på Mikael Sackleens privata fastighet i Norrtälje, har främjat Mikael Sackleens brott. Den åtalade gärningen beträffande medhjälp till trolöshet mot huvudman är därmed styrkt beträffande Ingemar Bodin såvitt avser fyra faktureringstillfällen.

På grund av att det varit fråga om fyra styrkta faktureringstillfällen till SFV, ska Mikael Sackleens och Ingemar Bodins respektive gärning bedömas som fyra brott. Brotten är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att de ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Med beaktande av att respektive skada inte vid något av brottstillfällena har överstigit fem prisbasbelopp, finner dock tingsrätten att respektive skada inte varit så betydande att något av brotten även av det skälet varit grovt.

Sammanfattningsvis ska Mikael Sackleen dömas för fyra fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt Ingemar Bodin dömas för fyra fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Beträffande den del av åtalet där vidarefakturerering och skada inte styrkts – som angetts ovan *ett* tillfälle – ska åtalet mot Mikael Sackleen och Ingemar Bodin ogillas.

Åtalspunkt 7

Grovt tagande av muta (Lena Lindqvist) och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)

Inledande överväganden

Åtalspunkt 7 avser påstående om att Ingemar Bodin som VD och företrädare för RCB lämnat muta till Lena Lindqvist i form av byggnation under maj–juli 2013, utfört av RCB med underentreprenörer, på Lena Lindqvists barns privata bostadsrättslägenhet i Upplands Väsby.

Tingsrätten har ovan redovisat sin bedömning i fråga om Lena Lindqvists och Ingemar Bodins respektive ställning, och därvid funnit att förmånen, i förekommande fall, har varit otillbörlig och att det förelegat ett tjänstesamband.

Genom utredningen är inledningsvis följande utrett. Ingemar Bodin har under hela perioden varit medveten om att bostadsrättslägenheten ägdes av Lena Lindqvists barn. Det är ostridigt i målet att RCB under den aktuella perioden haft ramavtal med SFV.

Förmånen och dess värde

Det är utrett att Lena Lindqvist från Ingemar Bodin, som vid den aktuella perioden varit VD och företrädare för RCB, har beställt de arbeten som utförts. Den första

återstående fråga som tingsrätten har att ta ställning till avser värdet av den förmån som lämnats till och mottagits av Lena Lindqvist för sina barn.

Förmånen rörande byggnation har bestått i arbeten som utförts av Upper North/-Plattsättning och Fresta Plattsättning samt materialkostnader. Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 6, vari upptagits tre fakturor från underentreprenörerna som enligt åklagaren närmare utvisar förmånens värde.

Ingemar Bodin har bekräftat att Patrick Sundin och Hans Sundström utfört arbeten i lägenheten i enlighet med fakturorna, daterade den 7 respektive den 11 juni 2013. Uppgifterna har också bekräftats av Patrick Sundin och Hans Sundström själva. Det är utrett att RCB har betalat underentreprenörerna i enlighet med deras fakturerade belopp. Det är också utrett att RCB med Ingemar Bodin som referens den 18 juni 2013 har fakturerat SFV för kostnaderna samt fått betalt den 18 juli 2013, varvid Lena Lindqvist har attesterat RCB:s faktura. Det är genom dessa uppgifter och utredningen i övrigt styrkt att värdet av byggnationen har uppgått till i vart fall det som angetts i gärningspåståendet, dvs. sammanlagt cirka 35 000 kr.

Nästa fråga för tingsrätten blir om Lena Lindqvist har betalat något för byggnationen. Lena Lindqvist har uppgett att hon betalade svart för byggnationen genom att utge kontant ersättning till Ingemar Bodin om 60 000 kr, som erlades i omgångar om cirka 5 000 eller 10 000 kr. Hon har uppgett att pengarna härrört från försäljning 2009 av en lägenhet och vissa saker. Hon har vidare uppgett att hon, sedan hon vid ett tillfälle varit med om att inte kunna betala med sitt kort, alltid sett till att ha kontanter. Ingemar Bodin har förnekat att han mottagit någon betalning från Lena Lindqvist.

Tingsrätten konstaterar att Lena Lindqvist inte närmare har beskrivit hur betalningen ska ha gått till och att hon i övrigt inte har lämnat några uppgifter om transaktionen som går att kontrollera. Hennes förklaring till varför hon haft stora summor i

kontanter framstår därtill som osannolik. Av utredningen framgår som nämnts att RCB fakturerat SFV för de aktuella kostnaderna. Vidare framgår att underentreprenörernas fakturor, efter instruktion från Ingemar Bodin, har försetts med felaktiga uppgifter om att även de nu aktuella arbetena avsett SFV-objektet Smedsvillan, vilket talar för att avsikten aldrig varit att ta betalt från Lena Lindqvist och att hon inte utgett någon kontant betalning. Ingemar Bodin har inte heller kunnat lämna någon rimlig förklaring till varför Smedsvillan angetts på fakturorna eller varför SFV fakturerats för arbetena på lägenheten. Lena Lindqvists påstående om betalning skulle vidare innebära att RCB skulle ha fått dubbelt betalt för arbetena, dvs. från såväl henne som SFV. Vid en samlad bedömning finner tingsrätten det styrkt att Lena Lindqvist inte utgett någon betalning för byggnationen.

Grovt tagande av muta (Lena Lindqvist) och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)

När det gäller åtalet rörande mutbrottslighet är det som framgått ovan styrkt att Lena Lindqvist för sina barn från RCB med Ingemar Bodin som företrädare utan ersättning har erhållit en förmån i form av byggnation på sina barns bostadsrättslägenhet i Upplands Väsby till ett värde om sammanlagt cirka 35 000 kr. Lena Lindqvist har känt till att RCB genom Ingemar Bodin låtit bekosta det utförda arbetet och att hon inte har betalat någonting. Tingsrätten finner att det genom vad som framkommit sammantaget står klart att Lena Lindqvists och Ingemar Bodins avsikt varit att Lena Lindqvist inte skulle betala någonting för förmånen. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmånen varit otillbörlig samt har givandet och tagandet skett för Lena Lindqvists utförande av sin anställning. Det är styrkt att både Lena Lindqvist och Ingemar Bodin begått sin respektive gärning med uppsåt. Gärningarna rörande mutbrottsligheten är därmed styrkta.

Tagandet respektive givandet av mutan utgör, enligt vad tingsrätten ovan bedömt, ett brott. Ingemar Bodins brott, givande av muta, är att bedöma som grovt på de skäl

som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt och i större omfattning (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt). Ingemar Bodins gärning har också varit av särskilt farlig art, oaktat vad som nedan sägs i fråga om Lena Lindqvists ställning på SFV. Åtalet avseende grovt givande av muta (Ingemar Bodin) är därmed styrkt.

Tingsrätten har ovan ogillat åtalet mot Lena Lindqvist avseende medhjälp till troloshet mot huvudman (åtalspunkt 1). Det är inte visat att hon utöver den nu aktuella gärningen varit delaktig i den i målet förekommande brottsligheten. Hennes brott kan därför inte anses ha utövats systematiskt eller i en större omfattning. Vad gäller åklagarens påstående om att brottsligheten varit av särskilt farlig art kan konstateras att det liksom i övriga fall av mutbrottslighet funnits ett samband mellan brottsligheten och SFV:s upphandlingsverksamhet. Den nu aktuella mutbrottsligheten har liksom i övriga fall varit svårupptäckt och svårutredd; det är dock inte styrkt att Lena Lindqvist, vare sig genom sin attestering eller på annat sätt, känt till dessa förhållanden. Vid bedömningen av brottslighetens skadliga inverkan på allmänhetens förtroende för SFV och i övrigt, bör beaktas vilken roll Lena Lindqvist haft vid SFV. Lena Lindqvist var under perioden anställd som teknisk förvaltare. I den egenskapen har hon varit underställd sin chef Mikael Sackleen och bistått honom i bland annat fakturahanteringen samt haft viss egen attestbehörighet. Tjänsten har inte inneburit någon ledande befattning och hon har inte haft någon betydande förtroendeposition. Mot denna bakgrund kan hennes brott inte anses ha inneburit samma skadliga inverkan på allmänhetens förtroende eller i andra avseenden anses lika skadlig för SFV som Mikael Sackleens brottslighet under andra åtalspunkter. Tingsrätten finner mot denna bakgrund och vid en samlad bedömning att Lena Lindqvists brott inte kan anses ha varit av sådan särskilt farlig art att det därför ska rubriceras som grovt. Sammanfattningsvis ska det brott som Lena Lindqvist begått anses utgöra tagande av muta av normal svårhetsgrad.

För brottet tagande av muta av normal svårhetsgrad är föreskrivet böter eller fängelse i högst två år. Preskriptionstiden för brottet är således fem år. Den åtalade gärningen har begåtts under maj till juli 2013 och åtal väcktes först den 28 januari 2020. Brottet är därför preskriberat. Åtalet mot Lena Lindqvist ska därför ogillas.

Sammanfattningsvis ska Ingemar Bodin dömas för grovt givande av muta samt åtalet mot Lena Lindqvist ogillas.

Åtalspunkt 8

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin), grovt givande av muta (Ingemar Bodin), trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) och grovt tagande av muta (Mikael Sackleen)

Inledande överväganden

Åtalspunkt 8 avser sammanfattningsvis, i den del som gäller mutbrottslighet, påstående om att Ingemar Bodin (m.u.f. Ingemar Bodin Bygg o måleri [IB Bygg]) har lämnat mutor till Mikael Sackleen om cirka 3 770 000 kr genom betalningar till Mikael Sackleens bolag KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB (KBF) enligt fakturor, utställda av Mikael Sackleen som företrädare för KBF, för arbete som aldrig utförts.

Vidare avser åtalet, i den del som rör trolöshet mot huvudman, sammanfattningsvis påstående om att, enligt en brottsplan, Mikael Sackleen har missbrukat sin förtroendeställning på SFV genom att fakturera enligt ovan via Ingemar Bodin (IB Bygg) och RCB till slutligen SFV, där Mikael Sackleen felaktigt attesterat eller låtit attestera fakturorna från RCB, varvid SFV lidit skada om i vart fall 3 010 000 kr. Därvid ska Ingemar Bodin ha främjat Mikael Sackleens gärning genom att via RCB fakturera eller låta fakturera SFV enligt brottsplanen.

Tingsrätten har i tidigare avsnitt redovisat sin bedömning i fråga om Mikael Sackleens och Ingemar Bodins respektive ställning, och därvid funnit att förmåner, i förekommande fall, har varit otillbörliga och att det förelegat ett tjänstesamband.

Vidare har tingsrätten i ett annat tidigare avsnitt bedömt att Ingemar Bodin haft en sådan roll inom RCB under hela den nu aktuella åtalstiden (juli 2012–augusti 2015) att han är ansvarig för fakturering som skett från RCB. Den frågan aktualiseras under förevarande åtalspunkt när det gäller påstådd medhjälp till trolöshet mot huvudman, eftersom fakturering enligt åklagaren ska ha skett från RCB till SFV.

Mikael Sackleen har under den aktuella tiden varit styrelseledamot och VD i bolaget KBF. Han har även under större delen av aktuell period varit ensam aktieägare i KBF samt mottagit betalningar från KBF om cirka 1,5 miljoner kr. Den 12 november 2014 har Mikael Sackleen dock genom gåva överlätit samtliga aktier till sin hustru Maria Sackleen, som därefter, den 4 april 2016 genom gåva överlätit aktierna tillbaka till Mikael Sackleen. Mikael Sackleen har också varit bolagets ende anställda. Åklagaren har gjort gällande att Maria Sackleens ägande av aktierna endast inneburit ett bulvanförhållande under en begränsad period, varför KBF i realiteten och praktiken har varit Mikael Sackleens bolag under hela brottstiden. Tingsrätten konstaterar att Mikael Sackleen har vidgått att KBF varit ”hans bolag” under hela den aktuella tiden. Det framgår även av den finansiella utredningen rörande Mikael Sackleen att utbetalning av utdelning från KBF skett till Mikael Sackleens konto avseende tid då Maria Sackleen formellt varit aktieägare. Tingsrätten finner sammantaget att KBF varit att anse som Mikael Sackleens bolag avseende hela den i åtalspunkt 8 aktuella tiden. Vid bedömningen av påstådd mutbrottslighet är därför betalning till KBF att jämföras med betalning som skett till Mikael Sackleen själv.

Det är ostridigt i målet att RCB haft ramavtal med SFV under den aktuella tiden. Vidare sammanfaller åtalstiden delvis med den offentliga upphandling av ramavtal

för SFV förvaltningsområde Rosersberg som påbörjades hösten 2012, varvid RCB i januari 2013 tilldelades två ramavtal. IB Bygg har ostridigt haft uppdrag som underentreprenör åt RCB i olika projekt som beställts av SFV med stöd av ramavtal.

Förmånerna och dess värden

När det gäller betalningar från Ingemar Bodin/IB Bygg (i det följande benämnt IB Bygg) till KBF är följande utrett och ostridigt. Mikael Sackleen har som företrädare för KBF, enligt vad som närmare framgår av fakturorna, under perioden 12 juli 2012–25 maj 2015 utställt 20 fakturor till IB Bygg om sammanlagt cirka 3 770 000 kr.

Åklagaren har i denna del i gärningspåståendet hänvisat till domsbilaga 7, vari upptagits de fakturor som enligt åklagaren utvisar förmånerna och dess värden.

Det är utrett och ostridigt att IB Bygg har betalat till KBF i enlighet med fakturorna, vilket skett under perioden 10 augusti 2012–13 augusti 2015. Således har IB Bygg, i enlighet med gärningspåståendet, betalat cirka 3 770 000 kr till Mikael Sackleen, genom att dennes bolag KBF erhållit betalningarna.

Har fakturorna varit osanna på den grunden att något arbete inte utförts?

Åklagaren har gjort gällande att det beträffande faktureringen från KBF har varit fråga om rena bluffakturor och att något arbete aldrig utförts, samt att både Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har vetat om det. Därmed har, enligt åklagaren, fakturorna varit osanna samt betalningarna till Mikael Sackleen/KBF skett utan någon motprestation från Mikael Sackleen.

Mikael Sackleen har förnekat att KBF:s fakturor varit osanna. Han har i stället gjort gällande att de avsett konsultarbeten och fönsterrenoveringsarbeten till ett belopp

om cirka 3,7 miljoner kr, och att arbetet har utförts av honom själv och två underentreprenörer som han har engagerat. Mikael Sackleen har vidgått att fakturorna innehållit vissa felaktiga uppgifter, men hävdar att kostnaderna som sådana har varit korrekta. Även Ingemar Bodin har bestritt att de betalningar som erlagts enligt utställda fakturor avsett arbete som aldrig utförts, och i vart fall bestritt att det är något som han känt till.

Den första fråga som tingsrätten har att ta ställning till är således huruvida betalningarna har avsett något arbete som utförts eller om fakturorna varit osanna.

Mikael Sackleen har inför rätten berättat bland annat följande.

Han har för KBF fått de aktuella arbetsuppgifterna från RCB genom Ingemar Bodin som företrädare, bland annat i syfte att kapa RCB:s arbetstoppar. Han har inte haft någon kontakt om detta med vare sig Benny Bergström eller Rolf Bergström. RCB har stått för det förbrukningsmaterial som erfordrats. Samtliga uppgifter i fakturorna om att städning utförts är felaktiga, eftersom något sådant arbete inte har utförts. Även uppgifterna i fakturorna om att ”Maria” – vilket syftar på hans hustru Maria Sackleen – har utfört arbete, är felaktiga. Allt arbete som upptagits i fakturorna har i själva verket avsett fönsterreoveringar samt, i ett fall, visst konsultarbete avseende en magasinsbyggnad. Fönsterreoveringsarbetet har ägt rum i lokalerna Kompressorhuset och Slottsstallet på Rosersbergs slottsområde. Arbetet har utförts under kvällstid vardagar samt under helger. Cirka fem till tio procent av arbetet har utförts av honom själv och resterande del av två lettiska arbetare som han anlitat. Han har inte velat uppges deras identitet på grund av att han avgett dem löfte om att inte göra det och då de skulle riskera eftertaxering i hemlandet. Han har avlönat dem svart med kontant betalning. Pengar för dessa betalningar har han hämtat ur en väska som han haft i sin bostad samt utfått genom bankomatuttag.

Ingemar Bodin har inför rätten berättat bland annat följande.

Varken han själv eller RCB har beställt något som helst arbete från Mikael Sackleen eller KBF, och har således inte överlämnat några arbetsuppgifter. RCB har inte heller stått för något förbrukningsmaterial. I stället har Mikael Sackleen haft egna kunder. Han kan idag inte

minnas vilka kunderna var, men arbetet har inte avsett SFV som kund. Kunderna har dock framgått av de underlag till KBF:s fakturor som han erhållit från Mikael Sackleen. Underlagen har sedermera kommit att förvaras i RCB:s lokaler. Han har aldrig sett något arbete utföras och han vet inte om det över huvud taget har utförts. Arbetet har dock skett ”för hans räkning”. Syftet med upplägget med fakturering via IB Bygg har varit att dölja att Mikael Sackleen genom sitt bolag KBF har utfört arbete.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Frågan är således om fakturorna är osanna på den grunden att något arbete aldrig har utförts. Det kan till att börja med konstateras att fakturorna, även enligt Mikael Sackleen, innehåller oriktiga uppgifter i samtliga de delar där det angetts att städning utförts, liksom i fråga om att arbete utförts av Maria Sackleen. Vidare kan konstateras att KBF:s fakturor i sig är mycket bristfälliga och vaga till sitt innehåll i övrigt. Såsom åklagaren framhållit uppfyller fakturorna såtillvida inte de krav på verifikationer som följer av bokföringslagen. De underlag till KBF:s fakturor som Mikael Sackleen och Ingemar Bodin hänvisat till, där det enligt dem skulle framgå ytterligare information om bland annat åt vilken kund arbetet utförts, har inte påträffats i utredningen. Förekomsten av sådana underlag motsägs även av uppgifter som lämnats av Ingemar Bodin i polisförhör under förundersökningen, då han uppgett att han aldrig har bett Mikael Sackleen om att få se något underlag eftersom han har väldigt stor respekt för Mikael Sackleen och har tagit det för givet att denne gjort rätt. Mikael Sackleen har även lämnat felaktiga uppgifter om det påstådda arbetet till Thérèse Ek, som för Finnhammars revisionsbyrå har deltagit i revisionsarbetet för KBF. Redan dessa omständigheter är ägnade att inge betydande tvivel i fråga om något arbete har utförts.

Därtill kommer följande. Ingen av de personer som hörts i målet, fränsett Mikael Sackleen, har uppgett att de gjort någon iakttagelse av det påstådda och omfattande arbete som uppgetts ha skett på Rosersbergs slottsområde under, enligt fakturorna, uppskattningsvis cirka tre och ett halvt års tid. Ingemar Bodin, som enligt Mikael

Sackleen för RCB ska ha beställt KBF:s arbete, har helt förnekat att sådana beställningar gjorts samt uppgett att han inte vet ifall något arbete alls har utförts. Enligt Ingemar Bodin ska arbetet i stället ha varit oberoende av RCB. Det kan alltså konstateras att Mikael Sackleens och Ingemar Bodins uppgifter är oförenliga. Dessutom har vittnet Benny Bergström, som varit ansvarig inom RCB för bolagets fönsterrenoveringar, uppgett att det är fullständigt omöjligt att något sådant arbete som Mikael Sackleen gjort gällande skulle ha ägt rum. Enligt Benny Bergström är fakturorna grundlösa. Det framstår enligt tingsrätten som uteslutet att fönsterarbeten i sådan omfattning och under så lång tid som Mikael Sackleen påstått skulle ha kunnat bedrivas – och än mindre överlämnats från RCB – utan att Benny Bergström skulle ha fått kännedom om det. Det har heller inte framkommit något som talar för att Benny Bergström, dessutom under ed, skulle beljuga Mikael Sackleen. Även Mikael Sackleens påstående om att RCB tillhandahållit förbrukningsmaterial motsägs av Ingemar Bodins och Benny Bergströms uppgifter, och något avtryck i form av egna sådana kostnader för KBF har inte framkommit trots omfattande utredning. Likaså motsägs Mikael Sackleens påstående om utfört konsultarbete rörande en magasinsbyggnad av Ingemar Bodins uppgifter. Som åklagaren anført får det i sammanhanget också i viss mån vägas in att Mikael Sackleen i andra åtalspunkter i målet har tagit emot mutor från Ingemar Bodin (åtalspunkt 3 och 6). Sammantaget anser tingsrätten att den bevisning som åberopats av åklagaren till stöd för att något arbete inte har utförts är så stark att den i sig – om bevisning som talar mot åklagarens påstående inte leder till annan bedömning – är tillräcklig för att slå fast att något arbete inte utförts och att fakturorna därmed är osanna.

När det gäller Mikael Sackleens påstående om att arbetet till övervägande del ska ha utförts av två letter, vars identitet han enligt tingsrätten utan någon rimlig och godtagbar orsak inte velat röja, är påståendet så vagt att det inte låter sig kontrolleras. Det kan därför inte begäras att åklagaren vederlägger Mikael Sackleens uppgifter om att dessa personer utfört arbete. (Jfr rättsfallet NJA 1980 s. 359.) Vidare har Mikael Sackleen uppgett att han svart avlönat nämnda arbetskraft kontant med

pengar från en väska. Av samma skäl som tingsrätten anført i tidigare avsnitt rörande påstådd betalning genom medel från den uppgivna väskan, kan Mikael Sackleens påstående avfärdas även i förevarande fall. Mikael Sackleens påstående om betalningar genom bankomatuttag motsägs av vad som framkommit genom de finansiella utredningarna avseende KBF och Mikael Sackleen. Tingsrätten finner med hänsyn till det anförda att Mikael Sackleens påstående om att han anlitat arbetskraft som utfört arbete kan lämnas helt utan avseende.

Vad försvaret för Mikael Sackleen pläderingsvis anført om att det på grund av skattekonsekvenser och synliga offentliga uppgifter i bland annat årsredovisningar vore atypiskt för en gärning rörande muta eller trolöshet mot huvudman att låta åtkomna medel gå via ett aktiebolag, utgör enligt tingsrätten inte något starkt motargument. Försvaret för Mikael Sackleen har även uttryckt att förfarandet skulle ha kunnat syfta till att tömma RCB på pengar på bekostnad av Rolf Bergström. Tingsrätten kan dock konstatera att Ingemar Bodin i sitt förhör har uppgett att Rolf Bergström släppt sina misstankar om bolagsplundring av RCB sedan dess revisor på begäran av Ingemar Bodin sommaren 2013 undersökt frågan om KBF:s fakturering till RCB utan att ha några synpunkter.

Sammantaget finner tingsrätten att Mikael Sackleens och Ingemar Bodins invändningar och uppgifter inte motbevisat eller på något avgörande sätt förringat styrkan i åklagarens bevisning. Det är således vid en samlad bedömning bevisat att något arbete inte har utförts och att KBF:s fakturor därmed varit osanna.

Grovt tagande av muta (Mikael Sackleen) och grovt givande av muta (Ingemar Bodin)

Som en följd av vad tingsrätten ovan funnit om att något arbete inte utförts, blir slutsatsen att betalningarna av KBF:s fakturor har inneburit att Mikael Sackleen utan motprestation har lämnats och mottagit förmåner om sammanlagt cirka

3 770 000 kr. I enlighet med tingsrättens ovan redovisade bedömning har förmåner-na varit otillbörliga samt har givandet och tagandet skett för Mikael Sackleens utförande av sin anställning. Tingsrätten finner det uppenbart att Mikael Sackleen begått gärningen med uppsåt. Även Ingemar Bodin måste ha insett att det i alla delar varit fråga om grundlösa fakturor, och har således även han begått gärningen med uppsåt. Gärningarna rörande mutbrottsligheten är därmed styrkta.

Rörande mutbrottsligheten under åtalspunkt 8 gör tingsrätten följande bedömning i fråga om vilket antal brott som begåtts. I förevarande fall har faktureringarna skett från Mikael Sackleen genom hans bolag KBF, vilka sedan följts av betalningar från Ingemar Bodin (IB Bygg). Det har varit fråga om ett antal faktureringar och betalningar som skett över en längre tidsperiod om cirka tre år. Det är inte troligt att det varit fråga om en sammanhållen och på förhand planerad brottslighet som sträckt sig över tre år och omfattat samtliga fakturor och betalningar. Vidare har respektive faktureringstillfälle inneburit att samtliga rekvisit för fullbordat brott har uppfyllts vid betalning. Tingsrätten anser sammantaget, i linje med vad åklagaren anfört, att brottsenheterna bör bestämmas utifrån respektive faktureringstillfälle. I de fall flera fakturor utställts under samma dag anser tingsrätten att så får anses ha skett vid ett och samma faktureringstillfälle och att fakturorna således avsett *ett* brott. Det har därför varit fråga om sammanlagt tretton brottstillfällen.

Tingsrätten finner att samtliga tretton brott är att bedöma som grova på de skäl som åklagaren angett i fråga om att brotten ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning och varit av särskilt farlig art (se tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt) samt då Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har använt vilseledande bokföring. Brotten är dessutom i sju av fallen att bedöma som grova med beaktande av att beloppen då har överstigit fem prisbasbelopp och därför avsett ett betydande belopp, nämligen vid de faktureringstillfällen som enligt sammanställningen i domsbilaga 7 infallit den 15 januari 2013 (341 856 kr), den 6 maj 2013 (409 675 kr), den 11 september 2013 (totalt 281 299 kr), den 21 januari 2014

(260 687 kr), den 30 maj 2014 (492 552 kr), den 1 december 2014 (totalt 405 925 kr) och den 25 maj 2015 (totalt 689 125 kr). Sammanfattningsvis ska Mikael Sackleen dömas för tretton fall av grovt tagande av muta samt Ingemar Bodin dömas för lika många fall av grovt givande av muta.

Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mikael Sackleen) samt medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Ingemar Bodin)

Beträffande påstådd brottslighet avseende trolöshet mot huvudman har åklagaren gjort gällande att kostnaderna för KBF:s fakturering slutligen, via IB Bygg och RCB, har fakturerats SFV och att SFV därvid lidit skada.

Fakturering från IB Bygg till RCB

Mikael Sackleen har bestritt att vidarefakturering skett från IB bygg till RCB.

Ingemar Bodin har vidgått att han genom IB Bygg har vidarefakturerat samtliga KBF:s 20 fakturor till RCB, och att han sedan fått full betalning från RCB för dessa fakturor. Av utredningen framgår att IB Bygg genom faktura nr 130810-224 (avseende bakomliggande KBF:s fakturor nr 1303, 1304 och 1305) har fakturerat RCB den 24 september 2013. Enligt IB Byggs faktura har arbetet avsett SFV Rosersberg som kund. IB Bygg har även påfört entreprenörsarvode om 15 procent. Enligt vad som framkommit vid förhöret med Ingemar Bodin har motsvarande uppgifter i fakturering till RCB också funnits beträffande IB Byggs faktura nr 228 för 2013 (avseende KBF:s fakturor 1306 och 1307). Beträffande det närmare innehållet i övriga fakturor från IB Bygg till RCB, avseende kostnaderna för återstående femton fakturor från KBF, saknas dock närmare utredning i målet. Vad Ingemar Bodin har vidgått om att fakturering av samtliga KBF:s fakturor skett från IB bygg till RCB vinner med hänsyn till det anförda visst stöd i utredningen. Det framstår vidare som helt osannolikt att Ingemar Bodin personligen (genom IB Bygg) skulle ha förmått

att betala drygt 3,7 miljoner kr till KBF utan att sedan få täckning för detta. Tingsrätten finner det sammantaget styrkt att vidarefakturerings från IB Bygg till RCB skett i enlighet med vad åklagaren gjort gällande. Det är också klarlagt att IB Bygg fått betalt av RCB, som därmed haft motsvarande kostnader.

Fakturerings från RCB till SFV

Nästa fråga för tingsrätten avser det av åklagaren påstådda nästa led i brottsplanen, gällande fakturerings från RCB till SFV avseende kostnaderna för ursprungligen KBF:s, och sedermera IB Byggs, fakturerings. Ingemar Bodin har förnekat att kostnaderna har fakturerats från RCB till SFV och att dessa kostnader betalats av SFV. Mikael Sackleen har förnekat fakturerings till SFV och att SFV lidit någon skada.

Åklagaren har beträffande påstådd fakturerings från RCB till SFV i och för sig medgett att det inte har gått att följa på ett tydligt sätt vad SFV har fakturerats för. Tingsrätten har i tidigare avsnitt redovisat sin övergripande bedömning av frågan om det genom vad som framkommit i målet är styrkt att även övriga fakturor eller kostnader, som inte kunnat följas, har fakturerats SFV. Därvid har tingsrätten bedömt att det inte är möjligt att genom uteslutningsmetoden dra någon säker slutsats om att fakturerings till SFV av kostnaderna i alla delar skett på sådant sätt och inom de tidsperioder under respektive åtalpunkt som åklagaren gjort gällande. Sammanfattningsvis har tingsrätten bedömt att det beträffande brotten trolöshet mot huvudman för fällande dom måste krävas att åklagaren med viss konkretion kunnat visa på fakturerings till SFV som avsett de aktuella kostnaderna.

När det närmare gäller åtalpunkt 8, kan konstateras att det inte i något fall av åklagaren har påvisats fakturerings från RCB till SFV som specifikt utvisar att den avsett kostnader för KBF:s bakomliggande fakturor. Åklagaren har emellertid som skriftlig bevisning åberopat en sammanställning av RCB:s fullständiga fakturerings till

SFV avseende en period från slutet av 2011 t.o.m. slutet av 2012, vilken fakturering uppgått till sammanlagt drygt 20 miljoner kr. Det kan noteras att halva perioden för sammanställningen faller utanför det andra halvåret av 2012, som omfattas av åtalet. Tingsrätten konstaterar att det enbart utifrån uppgifterna i sammanställningen inte är möjligt att dra någon säker slutsats om att fakturering under aktuell del av 2012 har skett avseende de nu aktuella kostnaderna. Det exempel på fakturering som åklagaren särskilt pekat på, avseende en faktura den 10 september 2012 av 42 timmars fönsterarbete, föranleder inte någon annan bedömning. Beträffande återstående del av åtalstiden under åtalpunkt 8, dvs. perioden januari 2013–augusti 2015, har åklagaren i målet inte lagt fram någon motsvarande sammanställning eller utredning om RCB:s fullständiga fakturering till SFV, med undantag för de uppgifter som framkommit om att faktureringen därvid årligen uppgått till omkring 20 miljoner kr. Tingsrätten konstaterar därför att det för åren 2013–2015 över huvud taget inte har gått att bedöma hur faktureringen från RCB närmare har sett ut, eller vilka uppgifter som därvid lämnats från RCB om vilket arbete faktureringen avsett. Det har inte heller, ens för någon del av åtalstiden under åtalpunkt 8, lagts fram någon närmare utredning om hur RCB:s fakturor i förekommande fall har hanterats inom SFV, t.ex. med avseende på attestering och betalning.

Beträffande påstådd fakturering till SFV under åtalpunkt 8 kan det emellertid konstateras att det finns en rad omständigheter som talar för att det både funnits en avsikt hos Mikael Sackleen och Ingemar Bodin om att vidarefakturering skulle ske till SFV samt att så faktiskt skett. Till att börja med framstår faktureringen från IB Bygg till RCB som ett svårförklarligt och onödigt led för IB Byggs fakturering, inte minst utifrån Ingemar Bodins egna uppgifter om att de kunder som skulle faktureras inte varit RCB:s. Faktureringen till RCB tyder snarast på att avsikten varit att utnyttja att RCB haft ramavtal med SFV och alltså enklare kunnat fakturera SFV. Vidare har Ingemar Bodin uppgett att RCB inte skulle ha kunnat bära kostnaderna för IB Byggs fakturor om drygt 3,7 miljoner kr, utan således behövde fakturera dessa vidare. Ingemar Bodin har dessutom uppgett att IB Byggs fakturor, såvitt

avser de kostnader som enligt KBF:s fakturor rört fönsterrenovering, har vidarefakturerats från RCB ”till den kund som ska betala”, om än förnekat att slutkunden skulle ha varit SFV. Ingemar Bodin har därvid uppgett att han inte längre minns vilken eller vilka dessa kunder var, men hävdar att de har framgått av fakturaunderlagen från KBF. Tingsrätten har ovan konstaterat att existensen av sådana underlag saknar stöd i utredningen. Det är vidare inte trovärdigt att Ingemar Bodin inte skulle minnas något om vilken eller vilka kunder som fakturerats. Beträffande kostnader som enligt KBF:s fakturor avsett städning, ska dessa enligt Ingemar Bodin ha bekostats av RCB eftersom det ingått i RCB:s entreprenad. Ingemar Bodins påstående om detta framstår enligt tingsrätten som motsägelsefullt med hänsyn till att han samtidigt bestämt har förnekat att KBF utfört något arbete på uppdrag av RCB. Ingemar Bodin har vidare påstått att andra personer inom RCB än han själv kan ha fakturerat till slutkund för aktuella kostnader, utan hans kännedom. Enligt tingsrätten är detta påstående, i linje med vad tingsrätten tidigare anförut generellt rörande Ingemar Bodins roll i RCB:s faktureringsarbete, inte trovärdigt. Vidare har två fakturor från IB Bygg till RCB, som nämnts ovan, innehållit uppgifter om att fakturerat arbete avsett SFV Rosersberg som kund. Ingemar Bodin har som förklaring till dessa uppgifter uppgett att SFV Rosersberg av förbiseende råkat stå kvar i fakturahuvudet på IB byggs fakturor. Enligt tingsrätten är hans förklaring till de upprepade hänvisningarna till SFV vid faktureringen till RCB inte särskilt sannolik. Dessutom har Ingemar Bodin i sitt förhör vidgått att han förstått att grundavsikten med fakturering från KBF till IB Bygg har varit att dölja det verkliga händelseförloppet. Det ska också särskilt beaktas att RCB:s sammanlagda, och i målet ostridiga, fakturering till SFV under de aktuella åren har motsvarat cirka 90–95 procent av RCB:s omsättning, varför utrymmet för fakturering till andra kunder än SFV varit litet. Med hänsyn till att något arbete inte har utförts, enligt vad tingsrätten funnit ovan, framstår vidare möjligheten att RCB fått betalt för fakturorna av andra kunder som mycket begränsat. Enligt tingsrätten innebär det nu anförda sammantaget att det finns flera omständigheter som med viss styrka talar för att fakturering av kostnaderna har skett till just SFV. Genom vad som framgått under

andra åtalspunkter i målet, där fakturering på brottsligt sätt bevisligen har skett till och betalats av SFV, framstår det också som fullt möjligt att det även i detta fall skulle ha kunnat gå att fakturera SFV och att få betalt.

Trots de för Mikael Sackleen och Ingemar Bodin mycket besvärande omständigheter som framkommit, kan konstateras att det under åtalspunkt 8 saknas mer konkret bevisning om att fakturering av kostnaderna faktiskt har skett från RCB till SFV. Tingsrätten finner vid en samlad bedömning att det saknas tillräckligt stöd för åklagarens påstående om sådan fakturering. Alternativa förklaringar kan heller inte uteslutas, varvid hänvisas tingsrättens bedömning i tidigare avsnitt. Åklagaren har således inte styrkt sitt påstående om att fakturering av kostnaderna skett till SFV och att SFV lidit någon skada. Följaktligen ska åtalet rörande trolöshet mot huvudman mot Mikael Sackleen och Ingemar Bodin ogillas.

Åtalspunkt 9

Grovt bokföringsbrott (Mikael Sackleen)

Åtalspunkt 9 avser påstående om att Mikael Sackleen gjort sig skyldig till grovt bokföringsbrott som företrädare för KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB (KBF).

Rättsliga utgångspunkter

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att det tillämpliga lagrum som åklagaren uppenbarligen har avsett och parterna utgått ifrån rätteligen har varit 11 kap. 5 § andra stycket brottsbalken.

Straffbestämmelsen om bokföringsbrott i 11 kap. 5 § brottsbalken, i nu tillämpliga stycken, lyder enligt följande.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078) genom att underlåta att bokföra affärshändelser eller bevara räkenskapsinformation eller genom att lämna oriktiga uppgifter i bokföringen eller på annat sätt, döms, om rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning till följd härav inte kan i huvudsak bedömas med ledning av bokföringen, för *bokföringsbrott* till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är grovt, döms för *grovt bokföringsbrott* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om åsidosättandet avsett mycket betydande belopp eller om gärningsmannen använt falsk handling eller om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller om gärningen annars varit av särskilt farlig art.

Inledning

Åklagaren har gjort gällande att Mikael Sackleen uppsåtligen under perioden maj 2012–april 2016 har åsidosatt KBF:s bokföringsskyldighet genom att låta bokföra osanna kundfakturer, enligt tabellen i gärningspåståendet. Dessa fakturer har ovan berörts under åtalspunkt 8. Enligt åklagaren har till följd härav rörelsens förlopp inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen.

Mikael Sackleen har förnekat brott. Han har bestritt att osanna fakturer förekommit i KBF:s bokföring och gjort gällande att det under fyra år har fakturerats för konsultarbeten och fönsterrenoveringsarbeten till de aktuella beloppen. Enligt Mikael Sackleen har arbetet utförts av honom själv och två underentreprenörer som han har engagerat. Han har vitsordat att fakturorna innehållit vissa felaktiga uppgifter, men vidhållit att kostnaderna som sådana varit korrekta. Vidare har försvaret pläderingsvis anfört att Mikael Sackleen och Ingemar Bodin som företrädare för respektive verksamhet överenskommit om affärshändelserna och att betalning erlagts utifrån fakturorna, och gjort gällande att bokföringsskyldigheten inte har åsidosatts eftersom affärshändelserna enligt bokföringslagen ska bokföras.

Tingsrättens bedömning

Genom utredningen är inledningsvis följande utrett. Mikael Sackleen har under de aktuella räkenskapsåren (RÅ) 2012/13, 2013/14, 2014/15 och 2015/16 varit styrelseledamot och företrädare för KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB (KBF). Mikael Sackleen har varit ansvarig för KBF:s bokföring. Mikael Sackleen har under perioden maj 2012–april 2016 låtit bokföra de kundfakturor i KBF som framgår av tabellen i gärningspåståendet för åtalspunkt 9 (se dock nedan beträffande verifikation nr 2 för RÅ 2014/15). I enlighet med vad tingsrätten ovan funnit under behandlingen av åtalspunkt 8, är det klarlagt i målet att samtliga uppgivna kundfakturor har varit osanna, på den grunden att något arbete över huvud taget inte har utförts.

Riktigheten av uppgifterna som sådana i gärningspåståendets tabell har inte ifrågasatts av Mikael Sackleen. Tingsrätten konstaterar dock följande. Åklagaren har åberopat och sakframställningsvis hänfört sig till en promemoria rörande bokföringsgranskning avseende KBF. Av promemorian framgår att fakturorna i KBF:s bokföring, till följd av dels periodisering och dels felsummering i en av fakturorna, beträffande RÅ 2013/14 och RÅ 2014/15 har hänförts till räkenskapsår och beräknats något annorlunda jämfört med vad som framgår av tabellen. Verifikation nr 2 för RÅ 2014/15 har inte utgjorts av en särskild faktura, utan avser en periodiserad del av fakturan enligt verifikation nr 74 för RÅ 2013/14. I tabellen har ett belopp om 17 325 kr felaktigt ingått även i det angivna beloppet för verifikation 74 för RÅ 2013/14. Enligt tingsrätten innebär de förändringar i förhållande till tabellen som föranleds av det sagda inte någon nackdel för Mikael Sackleen samt inryms i gärningspåståendet. Vidare bör, i enlighet med vad försvaret invänt, vid beloppsbedömningar avseende de påstådda bokföringsbrotten inte beaktas mervärdesskatt, eftersom detta inte har utgjort någon intäkt för bolaget. Mot bakgrund av det anförda finner tingsrätten, i överensstämmelse med promemorian, det utrett att de

sammanlagda (nu aktuella) bokförda beloppen för respektive räkenskapsår, exklusive mervärdesskatt, har varit 1 138 465 kr (RÅ 2012/13), 1 044 101 kr (RÅ 2013/14), 289 100 kr (RÅ 2014/15) och 551 300 kr (RÅ 2015/16).

Nästa fråga för tingsrätten avser huruvida det har inneburit ett åsidosättande av KBF:s bokföringsskyldighet att bokföra kundfakturorna. Som angetts ovan är det styrkt att samtliga kundfakturer har varit osanna på den grunden att något arbete inte har utförts, varför det således har varit fråga om skenfakturer. Syftet med fakturorna har varit att dölja att betalningar som skett till KBF från Ingemar Bodin (m.u.f. IB Bygg) har avsett otillbörliga förmåner (mutor) till Mikael Sackleen. (Se närmare tingsrättens behandling av åtalspunkt 8.)

Tingsrätten har således funnit att fakturorna i själva verket inte gällt fordringar som uppkommit i KBF:s verksamhet. Varken av verifikationerna eller av bokföringen i övrigt har kunnat utläsas att något arbete i bolagets rörelse inte har utförts och att några fordringar inte funnits. Verifikationerna har alltså inte, på sätt som föreskrivs i 5 kap. 7 § första stycket bokföringslagen, innehållit riktiga uppgifter om vad fakturorna i själva verket avsett.

Försvaret har invänt att det varit fråga om överenskomna affärshändelser – som också betalats – och att dessa enligt bokföringslagen ska bokföras oavsett om affärshändelserna rört olaglig verksamhet eller ej. Tingsrätten konstaterar dock att det som åklagaren har lagt Mikael Sackleen till last är att bokföringsskyldigheten åsidosatts genom att denne bokfört kundfakturer som är osanna. Vad försvaret har invänt om att bokföring ska ske saknar enligt tingsrätten betydelse för frågan huruvida uppgifterna om fakturorna i bokföringen har varit oriktiga, och påverkar därför inte tingsrättens bedömning.

Mot bakgrund av det anförda finner tingsrätten att Mikael Sackleen genom att bokföra fakturer som inte varit med verkligheten överensstämmande har lämnat

oriktiga uppgifter i KBF:s bokföring. Bokföringsskyldigheten enligt bokföringslagen har därmed åsidosatts i enlighet med gärningspåståendet.

Nästa fråga är huruvida det s.k. huvudsakskriteriet i 11 kap. 5 § första stycket brottsbalken är uppfyllt. Åklagaren har gjort gällande att rörelsens förlopp till följd av bokföringen av de osanna kundfakturorna inte i huvudsak har kunnat bedömas med ledning av bokföringen.

Tingsrätten finner att bristerna i de osanna fakturorna, som utgjort verifikationer i bokföringen, är så omfattande att verifikationerna inte alls medger någon bedömning av bakomliggande affärshändelser. Vidare framgår följande av promemorian.

Under *RÅ 2012/13* har i KBF tagits upp osanna fakturor i bokföringen till ett belopp om 1 138 465 kr exklusive mervärdesskatt. Om de osanna fakturorna inte hade tagits upp i bokföringen skulle rörelseintäkterna ha uppgått till 977 901 kr. Vidare skulle resultatet efter finansiella poster ha uppgått till 1 231 181 kr, vilket innebär att resultatet är cirka 92 procent för högt redovisat i årsredovisningen.

Under *RÅ 2013/14* har i KBF tagits upp osanna fakturor i bokföringen till ett belopp om 1 044 101 kr exklusive mervärdesskatt. Om de osanna fakturorna inte hade tagits upp i bokföringen skulle rörelseintäkterna ha uppgått till 0 kr. Vidare skulle resultatet efter finansiella poster ha uppgått till 347 426 kr, vilket innebär att resultatet är cirka 300 procent för högt redovisat i årsredovisningen.

Under *RÅ 2014/15* har i KBF tagits upp osanna fakturor i bokföringen till ett belopp om 289 100 kr exklusive mervärdesskatt. Om de osanna fakturorna inte hade tagits upp i bokföringen skulle rörelseintäkterna ha uppgått till -316 kr. Vidare skulle resultatet efter finansiella poster ha uppgått till 753 059 kr, vilket innebär att resultatet är cirka 38 procent för högt redovisat i årsredovisningen.

Under *RÅ 2015/16* har i KBF tagits upp osanna fakturor i bokföringen till ett belopp om 551 300 kr exklusive mervärdesskatt. Om de osanna fakturorna inte hade tagits upp i bokföringen skulle rörelseintäkterna ha uppgått till 218 500 kr, vilket innebär att intäkterna är cirka 252 procent för högt redovisade. Vidare skulle resultatet efter finansiella poster ha uppgått till ett negativt belopp om -401 254 kr.

Tingsrätten finner, i likhet med de bedömningar som gjorts i promemorian, beträffande samtliga fyra räkenskapsår att de aktuella verifikationerna avsett sammantaget så stora belopp att det inte har varit möjligt att utifrån bokföringen i huvudsak bedöma rörelsens förlopp. Det är styrkt att Mikael Sackleen begått samtliga gärningar med uppsåt. Mot bakgrund av det anförda finner tingsrätten att åklagaren har styrkt åtalet i dess helhet. Eftersom gärningarna avsett fyra räkenskapsår har det varit fråga om fyra brott.

Brotten är, i enlighet med vad åklagaren anført, att bedöma som grova på grund av att de ingått som led i en brottslighet som utövats systematiskt samt att Mikael Sackleen har använt osanna handlingar. (Se prop. 2004/05:69 s. 67.) Mikael Sackleen ska därför dömas för grovt bokföringsbrott i fyra fall.

Åtalspunkt 10

Olovligt förfogande (Mikael Sackleen)

Åtalspunkt 10 avser påstående om att Mikael Sackleen någon gång under tiden oktober 2016–23 januari 2017 tagit eller på annat sätt tillägnat sig en matta som han haft i sin besittning i sin dåvarande bostad i Köksflygeln på Rosersbergs slott samt att SFV/staten, som ägde mattan, genom åtgärden fränhänts denna.

Bakgrund

Den aktuella mattan är tillverkad av Märta Måås-Fjetterström AB (MMF) och köptes in till Junoflygeln på Rosersbergs slott på 1960-talet. Det är ostridigt att dess värde uppgår till 130 000 kr. Mikael Sackleen bodde under i åtalet aktuell tid i Köksflygeln på Rosersbergs slott. Det är utrett att mattan förflyttades från slottet till Mikael Sackleens hus i Norrtälje och att den fanns där vid tiden för försäljningen av huset 2014. En liknande matta, som enligt åklagaren är samma som den i målet aktuella men som enligt Mikael Sackleen är en annan matta som han köpt själv, fanns under slutet av 2015 och 2016 placerad i Köksflygeln. Den i målet aktuella MMF-mattan är numera försvunnen.

Rättsliga utgångspunkter*Tillämplig lag*

Brottstiden är hänförlig till tiden före lagändringen den 1 juli 2017. Straffbestämmelsen om olovligt förfogande i 10 kap. 4 § brottsbalken (i dess lydelse före den 1 juli 2017) lyder enligt följande.

Den som, i annat fall än förut i detta kapitel är sagt, med egendom, som han har i besittning men vartill ägande- eller säkerhetsrätt är förbehållen eller tillförsäkrad eller eljest tillkommer annan, vidtager åtgärd varigenom egendomen fränhändes den andre eller denne annorledes berövas sin rätt, dömes för *olovligt förfogande* till böter eller fängelse i högst två år.

Genom lagändringen den 1 juli 2017 infördes en grov svårhetsgrad av brottet, för vilket föreskrivs fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Samtidigt ändrades straffskalan för olovligt förfogande av normalgraden på så sätt att maximistraffet sänktes från fängelse i två år till fängelse i ett år. Därutöver gjordes vissa språkliga ändringar. (Se prop. 2016/17:131 s. 102.)

Frågan blir då vilken lydelse som är tillämplig enligt 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken (BrP). Enligt bestämmelsens första stycke får ingen dömas för gärning, för vilken ej var stadgat straff när den begicks. Enligt andra stycket gäller att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs. Gäller annan lag när dom meddelas, ska den lagen tillämpas, om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Härav följer att om brottet enligt den nu gällande straffbestämmelsen för olovligt förfogande vore att rubricera som brott av normalgraden hade det högsta föreskrivna straffet varit fängelse i ett år. I sådant fall är preskriptionstiden två år (se 35 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken) och brottet vore preskriberat. En tillämpning av den nya straffbestämmelsen skulle därför leda till frihet från straff. Om brottet i stället, med tillämpning av den nya straffbestämmelsen, vore att rubricera som grovt skulle den nya straffbestämmelsen inte tillämpas utan den äldre. Enligt den äldre straffbestämmelsen är högsta föreskrivna straff för olovligt förfogande fängelse i två år och brottet är i sådant fall inte preskriberat.

Tingsrätten har alltså att pröva om Mikael Sackleen begått olovligt förfogande enligt 10 kap. 4 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2017 och, i så fall, om brottet enligt den nu gällande lydelsen vore att rubricera som grovt.

Olovligt förfogande

Innebörden av den brottsliga gärning som träffas av straffbestämmelsen om olovligt förfogande har inte ändrats genom den nya lydelsen. För ansvar krävs för det första att fråga är om egendom som är i gärningsmannens besittning och som ägs eller på annat sätt tillkommer annan. Besittningen behöver inte ha uppkommit på visst sätt eller ha varit lovlig. Den som hyr eller på annat sätt nyttjar en bostad får i allmänhet anses ha besittning till lös egendom som finns i bostaden. Om personen exempelvis franhänder ägaren sådan egendom, kan ansvar för olovligt förfogande alltså komma i fråga.

Tingsrättens bedömning

Mikael Sackleen har uppgett att han efter försäljningen av huset i Norrtälje 2014 transporterade mattan till Slottsstallet vid Rosersbergs slott och att han därefter inte har sett den. Han har uppgett att den matta som syns på fotografier från Köksflygeln tagna 2015 och 2016 är en liknande matta, som han köpt på en loppmarknad i Dalarna i början av 2000-talet och senare slängt när han flyttade ut eftersom den var utsliten och trasig.

Tingsrätten har först att ta ställning till om den matta som Mikael Sackleen under 2015 och 2016 förvarat i Köksflygeln är den i målet aktuella MMF-mattan. Av fotografier framgår att den ser likadan ut och har samma typiska mönster, s.k. falurutor. Eva Göransson, som arbetat som slottsarkitekt på Rosersberg och som haft särskild kännedom om inventarierna där, har bekräftat att hon vid besök hos Mikael Sackleen i Köksflygeln i oktober 2015 noterat att den aktuella mattan låg där. Hon har vidare uppgett att mattan var märkt ”MMF” vilket utgör Märta Måås-Fjetterströms signatur. Eva Göransson har också bekräftat att mattan som syns på fotografierna som tagits den 17 och 21 oktober 2016 i Köksflygeln är samma som den nu aktuella.

Eva Göranssons uppgifter och de fotografier som lagts fram talar med styrka för att mattan som tillhörde SFV också var den som Mikael Sackleen förvarat i sin bostad i Köksflygeln. Mikael Sackleens uppgifter om att det rörde sig om en liknande matta som han själv köpt är vaga och osannolika. Hans uppgifter förtar inte värdet av den bevisning som talar för att det rör sig om samma matta. Det är alltså styrkt att Mikael Sackleen förvarade mattan i Köksflygeln och att den därefter försvunnit.

Mikael Sackleen disponerade vid den aktuella tiden Köksflygeln – en separat byggnad som hör till Rosersbergs slott – som sin privata bostad. Den matta som har förvarats i bostaden utgör sådan egendom som Mikael Sackleen haft i sin besittning

och det kan inte anses ha varit fråga om sambesittning med SFV. Följaktligen kan åtgärder som vidtas med mattan varigenom den frånhänds SFV leda till ansvar för olovligt förfogande.

Åklagaren har inte med bestämdhet kunnat redogöra för vad som hänt med mattan sedan den fotograferats i Köksflygeln i mitten av oktober 2016. Vid husrannsakan i bostaden den 24 januari 2017 var mattan dock försvunnen. Det är utrett att Mikael Sackleen lät förflytta mattan till sitt fritidshus i Norrtälje och sedan, efter att ha sålt huset 2014, placerade den i Köksflygeln. Han har alltså under en period om i vart fall två år disponerat över mattan. Mikael Sackleens uppgift om att han återlämnat mattan till Slottsstallet och låtit placera en annan liknande matta i Köksflygeln är motbevisad. Mikael Sackleens enda förklaring till att den matta som han förvarade där – vilken tingsrätten alltså funnit har varit den aktuella MMF-mattan – inte finns kvar, är att han slängt den. Tingsrätten finner mot denna bakgrund att det är styrkt att Mikael Sackleen uppsåtligen har tagit mattan eller på annat sätt tillägnat sig den och att han därigenom har frånhänt SFV mattan enligt vad åklagaren gjort gällande.

Vad beträffar frågan hur brottet vore att rubricera enligt den nu gällande lydelsen av straffbestämmelsen för olovligt förfogande gör tingsrätten följande bedömning.

Enligt 10 kap. 4 § andra stycket brottsbalken ska vid bedömningen av om brottet är grovt särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada eller varit av särskilt farlig eller hänsynslös art. Åklagaren har i sammanhanget särskilt pekat på att mattan har ett högt ekonomiskt, konstnärligt och kulturhistoriskt värde. Enligt förarbetena har de båda grunderna synnerligen kännbar skada och betydande värde samma innebörd som vid övriga förmögenhetsbrott (se prop. 2016/17:131 s. 103). I rättspraxis tillämpas en riktlinje som innebär att gränsen för grovt brott, med hänsyn till det ekonomiska värdet, går vid fem prisbasbelopp. Mattans ekonomiska värde är förhållandevis högt, men alltså inte så pass högt att brottet redan av den anledningen vore att rubricera som grovt. Med hänsyn även till vad som framkommit om mattans konstnärliga och kulturhistoriska värde

samt med beaktande av det allmänintresse som bevarandet av sådana föremål har, finner dock tingsrätten att brottet vore att rubricera som grovt. I enlighet med vad som redovisats ovan angående tillämplig lag ska alltså straffbestämmelsen om olovligt förfogande i dess lydelse före den 1 juli 2017 tillämpas. Brottet är därför inte preskriberat. Mikael Sackleen ska således dömas för olovligt förfogande.

Åtalspunkt 11

Tjänstefel (Björn Anderson)

Åtalet gäller påstående om att Björn Anderson som generaldirektör för Statens fastighetsverk (SFV) begått tjänstefel genom underlåtenhet att inom viss tid göra en åtalsanmälan enligt 22 § lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) angående skälig misstanke om brott begångna av anställda på SFV förvaltningsområde Rosersberg.

Inledning

Genom utredningen i målet finner tingsrätten inledningsvis att följande är utrett.

Bakgrund

Björn Anderson anställdes på SFV 1995. Inom myndigheten har han tjänstgjort som bland annat chefsjurist. Han förordnades till generaldirektör för SFV i juli 2014 och blev därmed myndighetschef. Uppdraget avslutades i förtid i januari 2017 med anledning av i målet aktuella händelser. Under den i åtalet aktuella perioden var han verksam på myndighetens huvudkontor i Stockholm. Direkt underställd honom har varit bland andra fastighetsdirektören Johan Zetterberg, som i sin tur varit Mikael Sackleens närmaste chef. Mikael Sackleen har under aktuell period haft chefsbefattningar på SFV förvaltningsområde Rosersberg, inledningsvis som förvaltningsområdeschef och från den 1 januari 2015 som fastighetschef. Underställd Mikael

Sackleen har Lena Lindqvist varit anställd som teknisk förvaltare på SFV förvaltningsområde Rosersberg.

Som myndighetschef för SFV har Björn Anderson varit ansvarig inför myndighetens styrelse. Enligt de arbetsordningar som vid var tid gällt för SFV har Björn Anderson ansvarat inför myndighetens styrelse för att denna hålls informerad om verksamheten och att den bedrivs effektivt och enligt stadgade förpliktelser.

Som framgått av tingsrättens prövning av åtalspunkt 1–10 har det med koppling till SFV förvaltningsområde Rosersberg under i vart fall åren 2011–2015 förekommit omfattande brottslighet rörande bland annat muta och trolöshet mot huvudman. Brott har därvid begåtts bland annat av personer som varit anställda på SFV, huvudsakligen av Mikael Sackleen, men även av Lena Lindqvist (vars brott dock är preskriberat).

Händelseförloppet rörande åtalsanmälan

Omkring månadsskiftet november/december 2014 kontaktades Björn Anderson av två medarbetare på huvudkontoret i Stockholm, nämligen Mikael Gustafsson och Per Schrewelius. De informerade honom om att de från personal på SFV Rosersberg fått information om att där förekom oegentligheter och missförhållanden av skilda slag. Vidare framfördes att en person önskade komma i kontakt med Björn Anderson för att ge mer information. I början av januari 2015 kontaktades Björn Anderson av Richard Lindvall, som var anställd på SFV och verksam ute på Rosersberg. Vid ett enskilt möte i hemlighet i Sollentuna den 28 januari 2015 lämnade Richard Lindvall muntligen ett större antal uppgifter till Björn Anderson. Informationen rörde dels påståenden om oegentligheter och överträdelser av SFV:s regler ute på Rosersberg, dels missförhållanden kring Mikael Sackleens chefskap. Den närmare omfattningen och innehållet i Richard Lindvalls uppgifter är inte helt klarlagd i målet, men torde uppskattningsvis ha avsett mellan 50 och 100 punkter.

Vid mötet uppgav Richard Lindvall att två personer med koppling till ett par entreprenörer ute på Rosersberg möjligen var beredda att personligen träda fram inför Björn Anderson med ytterligare uppgifter. Personernas identitet angavs inte för Björn Anderson. Vid mötet begärde Richard Lindvall av rädsla för repressalier att det inte skulle avslöjas för någon att det var han som försett Björn Anderson med uppgifterna. Björn Anderson lovade Richard Lindvall detta.

Under februari och mars 2015 förekom ytterligare kontakter mellan Richard Lindvall och Björn Anderson. Bland annat skickade Richard Lindvall ett antal krypterade mejl och sms-meddelanden med uppgifter om situationen i Rosersberg. Den 19 mars 2015 lämnade Richard Lindvall beskedet att de entreprenörer som han hoppats skulle träda fram och bekräfta hans tidigare framförda uppgifter till slut valt att avstå från att göra det. Personernas identiteter förblev därför okända för Björn Anderson. Vidare upplyste Richard Lindvall om att Mikael Sackleens bolag KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB (KBF) hade mycket hög omsättning och vinst.

Efter kontakterna med Richard Lindvall tog Björn Anderson initiativ till flera utredningsåtgärder inom SFV i syfte att undersöka sanningshalten i Richard Lindvalls uppgifter och påståenden. Inledningsvis gav Björn Anderson våren 2015 ekonomidirektören Ingegerd Linde i uppdrag att granska 2012 års fakturor från ett av de företag som hade ramavtal med SFV Rosersberg, nämligen RCB Entreprenad AB (RCB). I målet har framkommit att RCB:s fakturering för 2012 varit omfattande och uppgått till cirka 20 miljoner kr. Kontrollen inriktades på frågeställningar av formellt slag rörande efterlevnaden av SFV:s regler för godkännande och attestering av fakturor. Resultatet av granskningen bedömdes av Ingegerd Linde och Björn Anderson vara att det inte förekommit några avvikelser. Mot den bakgrunden vidtogs i detta skede inga ytterligare granskningsåtgärder rörande fakturorna.

Vidare gav Björn Anderson upphandlingschefen på SFV, Peter Granevi, uppdraget att granska avropsordningen ute på SFV Rosersberg. Undersökningen avsåg hur

beställningar av olika slags arbeten inom förvaltningsområdet Rosersberg fördelats till SFV:s upphandlade ramavtalsleverantörer. Enligt tidigare offentliga upphandlingar skulle arbeten erbjudas ramavtalsleverantörerna enligt en viss prioritetsordning. Resultatet av granskningen av avropsordningen och avtalstroheten bedömdes enligt rapporteringen till Björn Anderson i maj 2015 sammanfattningsvis vara att ingenting anmärkningsvärt framkommit. Någon uppmaning till Björn Anderson om att gå vidare gällande just denna granskning har inte framkommit.

Björn Anderson informerade i början av juni 2015 Johan Zetterberg om vissa av de beskyllningar om oegentligheter som avsåg Mikael Sackleen. Björn Anderson och Johan Zetterberg bestämde sig för att konfrontera Mikael Sackleen med anklagelserna. De valde dock att avvakta med detta tills efter sommaren, med hänsyn till att beskyllningarna enligt deras uppfattning alltjämt framstod som osäkra och obekräftade, samtidigt som de ansåg att det vore olämpligt att som arbetsgivare nämna anklagelserna för Mikael Sackleen strax före dennes semester.

Under september 2015 hölls två möten mellan Björn Anderson, Johan Zetterberg och Mikael Sackleen. Vid det första mötet, den 14 september 2015, konfronterades Mikael Sackleen med beskyllningarna. Såvitt framkommit hade Björn Anderson aldrig tidigare nämnt dessa för Mikael Sackleen. Av ett mejl från Mikael Sackleen till Johan Zetterberg den 9 september 2015 framgår dock att Johan Zetterberg vid det laget redan hade nämnt för honom att han blivit beskyldd för att ha tillskansat sig medel olovligen. Inget tyder på att Björn Anderson fått reda på att sådan information redan då lämnats till Mikael Sackleen. Vid mötet den 14 september 2015 förnekade Mikael Sackleen samtliga anklagelser. Det andra mötet hölls omkring en vecka senare på begäran av Mikael Sackleen. Vid mötet vidhöll Mikael Sackleen att anklagelserna var grundlösa. Den 30 september 2015 sade Mikael Sackleen upp sin anställning. Under uppsägningstiden om två månader var Mikael Sackleen kvar i

tjänst. Ett par veckor före anställningens upphörande den 30 november 2015 träffade Mikael Sackleen två hyresavtal för SFV rörande två lokaler på slottsområdet Rosersberg.

Under hösten 2015 vidtogs inom SFV ytterligare utredningsåtgärder rörande de påstådda oegentligheterna. Annika Flygare, som i juni 2015 tillträtt som internrevisor på SFV, fick i uppdrag av Björn Anderson att närmare undersöka de räkenskapliga aspekterna av beskyllningarna. Granskningen avsåg de två föregående åren och fokuserade på RCB och ytterligare en ramavtalsleverantör, ETD Entreprenad Göran Löfgren AB (ETD). Annika Flygare redovisade sina dittills gjorda fynd i början av 2016. Fem felkonteringar i bokföringen avseende SFV förvaltningsområde Rosersberg hade upptäckts. Vidare noterades att det för vissa fakturor saknades underlag, vilka dock kunde finnas ute i Rosersberg. Sammanfattningsvis kunde Annika Flygare inte dra någon slutsats om att brott begåtts, men hon ansåg att allt inte var i sin ordning. Vidare konstaterade hon att uppdraget var mycket tidskrävande och att det fordrades extern hjälp.

Under samma period, hösten 2015, tog Richard Lindvall kontakt med Mattias Berlin, då anställd jurist på SFV:s huvudkontor. Richard Lindvall och Björn Anderson försåg sedan Mattias Berlin med väsentligen samma uppgifter som Björn Anderson tidigare fått av Richard Lindvall. Mattias Berlin åtog sig gentemot Björn Anderson att undersöka frågorna. Bland annat upprättade Mattias Berlin en bruttolista över misstankarna om missförhållanden och oegentligheter samt möjliga utredningsåtgärder. Listan uppdaterades kontinuerligt utifrån vad som framkommit genom SFV:s samlade undersökningar. I sin undersökning drog Mattias Berlin bland annat slutsatsen att den lokaluthyrning som Mikael Sackleen gjort för SFV i november 2015 hade skett till underhyra.

Framåt november eller december 2015 bildades informellt en arbetsgrupp på SFV:s huvudkontor för olika utredningsåtgärder i frågan. I gruppen ingick Mattias Berlin,

Annika Flygare, Johan Bergner, Margareta Taube och Johan Zetterberg. Gruppen träffades ungefär varannan vecka för avstämning och rapportering till Björn Anderson. Vid ett möte med i vart fall Björn Anderson och Johan Zetterberg omkring årsskiftet 2015/2016 lyfte Mattias Berlin frågan om skyldighet att göra åtalsanmälan enligt 22 § LOA, dock utan att föreslå att någon anmälan skulle göras.

Vid ett arbetsgruppsmöte den 24 februari 2016 drogs den gemensamma slutsatsen att extern hjälp var nödvändig för att komma vidare i utredningen och få klarhet. Björn Anderson beslutade därefter att tillsätta en utomstående utredning. Ett snabbt förfarande med upphandling av extern utredningstjänst inleddes. Revisions- och rådgivningsföretaget KPMG lämnade offert den 22 mars 2016. Efter tilldelningsbeslut träffades avtal med KPMG i slutet av maj 2016. KPMG gavs därvid i uppdrag att utreda frågan, i syfte att bland annat ta fram underlag till SFV:s ställningstagande av om åtalsanmälan enligt 22 § LOA skulle göras. KPMG:s utredning, som leddes av en tidigare polisanställd, gavs tillgång till SFV:s eget utredningsmaterial samt Mikael Sackleens tjänstedator och tjänstetelefon. KPMG genomförde vidare egna utredningsåtgärder. Bland annat intervjuades berörda personer, däribland Richard Lindvall.

Björn Anderson hade under aktuell period inte någon kontakt med vare sig polisen eller åklagare före den anmälan som enligt vad som framgår nedan ingavs av SFV i slutet av oktober 2016. Han talade dock med en bekant, enligt Björn Anderson en kriminalpolis med god polisinsikt, som gav honom råden att han som förutsättning för att göra en anmälan åtminstone själv skulle ”tro på det” (dvs. misstankarna) samt att han inte borde söka alltför brett utan i stället ”hitta en tråd att nysta i”.

Den 11 maj 2016 informerade Björn Anderson SFV:s styrelseordförande Sten Olsson för första gången rörande frågan, och den 18 maj 2016 även övriga styrelseledamöter.

I slutet av maj 2016 hade Björn Anderson ett möte med KPMG:s utredare, varvid han framförde att utredningen inte borde söka alltför brett, utan fokusera på mindre svårutredda misstankar. I juni 2016, före midsommar, rapporterade KPMG – såvitt framkommit endast muntligen – om vad som dittills framkommit genom utredningen till Björn Anderson, Annika Flygare, Johan Zetterberg och Johan Bergner. Vissa ytterligare utredningsåtgärder för KPMG återstod emellertid. Björn Anderson ansåg efter mötet att det blivit aktuellt att göra en åtalsanmälan samt att det ”nog” förelåg skälig misstanke, men att han inför ställningstagande till åtalsanmälan ville ha KPMG:s bedömning ”svart på vitt”. I samband med delrapporteringen begärde SFV:s ledning att KPMG:s slutrapport skulle lämnas skriftligen. Efter upprepade påstötningar till KPMG från bland andra Annika Flygare redovisade KPMG den 14 oktober 2016 sin slutliga och skriftliga rapport till SFV. I rapporten anfördes sammanfattningsvis att det med hänsyn till vad som framkommit i utredningen ”inte kunde uteslutas” att Mikael Sackleen vid flera tillfällen missbrukat sin förtroendeställning gentemot SFV och därvid orsakat myndigheten ekonomisk skada. Mot bakgrund av detta rekommenderades SFV att enligt 22 § LOA anmäla ”ageranden” till åklagare för en prövning av om förundersökning skulle inledas.

Den 27 oktober 2016 ingav SFV en skrift ställd till Polisen/NOA, Nationella korruptionsgruppen, rubricerad ”Anmälan om misstanke om brott”. I anmälan hänvisas uttryckligen till bestämmelsen i 22 § LOA. Det är ostridigt i målet att SFV:s anmälan är att betrakta som en åtalsanmälan enligt 22 § LOA, oaktat att anmälan inte varit ställd till åklagare utan till polisen. Vidare är det klarlagt att SFV:s personalansvarsnämnd inte varit delaktig i SFV:s beslut om anmälan. Såvitt framkommit i målet har beslutet att göra anmälan fattats av Björn Anderson ensam. Själva anmälan har undertecknats av SFV:s dåvarande chefsjurist Tomas Gustavsson.

I sak avsåg anmälan misstankar om att Mikael Sackleen begått brott. Anmälan innefattade emellertid inte någon misstanke om att Lena Lindqvist eller någon annan inom SFV begått brott. De fyra brottsmisstankar mot Mikael Sackleen som angavs i

anmälan rörde sammanfattningsvis *dels* ersättning i utbyte mot kontrakt (rörande ETD), *dels* uthyrning av lokaler, *dels* försäljning av snickerimaskiner, och *dels* privat nyttjande av städtjänst. Beträffande samtliga misstankar angavs i anmälan att det fanns ”anledning att anta” att brott, respektive i ett fall försök till brott, som hör under allmänt åtal begåtts mot SFV.

En förundersökning inleddes. I slutet av januari 2017 greps och anhölls Mikael Sackleen av polisen. Förundersökningen pågick fram till årsskiftet 2019/2020, dvs. under cirka tre år. Åtalet mot Mikael Sackleen (åtalspunkt 1–6 och 8–10) avsåg inte någon av de fyra specifika misstankar som SFV angett i sin anmälan. Inte heller åtalet mot Lena Lindqvist (åtalspunkt 1 och 7) innefattade den misstanke mot henne som, enligt vad som framgår längre fram, också bort föranleda åtalsanmälan enligt åklagaren.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt straffbestämmelsen om tjänstefel i 20 kap. 1 § första stycket brottsbalken ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften dömas för *tjänstefel* till böter eller fängelse i högst två år. Om gärningen med hänsyn till gärningsmannens befogenheter eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen i övrigt eller till andra omständigheter är att anse som ringa, ska inte dömas till ansvar.

Enligt den i målet aktualiserade bestämmelsen om åtalsanmälan i 22 § LOA ska den som är skäligen misstänkt för att i sin anställning ha begått brott anmälas till åtal, om misstanken gäller brotten tagande av muta, grovt tagande av muta, tjänstefel, grovt tjänstefel, brott mot tystnadsplikten, eller annat brott om det kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

Åklagaren har vid huvudförhandlingen uttryckligen förklarat att de moment i gärningspåståendet under åtalpunkt 11 som läggs Björn Anderson till last såsom tjänstefel enbart utgörs av de som angetts i gärningspåståendets tredje stycke. Det brottspåstående som tingsrätten har att pröva i målet är således att Björn Anderson uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning i vart fall under perioden 1 oktober 2015–26 oktober 2016 i Stockholm har åsidosatt vad som gällt för uppgiften som generaldirektör genom underlåtenhet att göra en åtalsanmälan avseende skälig misstanke om brott enligt 22 § LOA.

Björn Anderson har förnekat brott och invänt att det inte förelegat vare sig formella eller materiella förutsättningar för brottspåståendet, i enlighet med vad som redovisats i tidigare avsnitt i domen.

Träffas underlåtenhet att göra åtalsanmälan enligt 22 § LOA av straffbestämmelsen om tjänstefel?

Björn Anderson har till att börja med invänt att eventuell underlåtenhet att göra åtalsanmälan inte kan aktualisera straffansvar för tjänstefel, eftersom åtalsanmälan under alla förhållanden inte träffas av rekvisitet ”vid myndighetsutövning” i straffbestämmelsen om tjänstefel.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Inledningsvis konstaterar tingsrätten att en åtalsanmälan visserligen ska göras till åklagare, medan den av SFV gjorda anmälan har ingetts till polisen. Mot bakgrund av att det är ostridigt i målet att SFV:s anmälan ska anses ha utgjort en åtalsanmälan enligt 22 § LOA, får anmälan vid tingsrättens bedömning anses ha utgjort en sådan.

Den första frågan för tingsrätten avser huruvida att göra en åtalsanmälan enligt 22 § LOA träffas av rekvisitet ”vid myndighetsutövning”. Myndighetsutövning tar sig

uttryck i beslut eller faktiska åtgärder som ytterst grundas på samhällets maktbefogenheter. De kommer till stånd och får i förekommande fall rättsverkningar för eller emot den enskilde i kraft av offentligrättsliga regler. Myndighetsutövning kan således bestå i meddelanden av formella beslut som för den enskilde innebär förmåner, rättigheter eller skyldigheter i olika hänseenden och i faktiska åtgärder för att verkställa sådana beslut. Även upplysningar och andra underrättelser som offentliga organ har att lämna enligt särskilda författningsbestämmelser och som på ett eller annat sätt påverkar den enskildes rättsläge kan utgöra myndighetsutövning. (Se Bäcklund m.fl., Brottsbalken su 17, JUNO Version 17, kommentaren till 20 kap. 1 §.)

Med hänsyn till att det enligt 22 § LOA fordras ”skälig misstanke” om brott av visst närmare angivet eller annars allvarligt slag för att skyldighet om åtalsanmälan ska aktualiseras, kan en åtalsanmälan i regel förväntas leda till att den mottagande brottsbekämpande myndigheten till följd av anmälan fattar beslut om huruvida en förundersökning ska inledas eller inte. Även om åtalsanmälan som sådan enligt tingsrätten inte utgör ”myndighetsutövning” (se JO 2000/01 s. 237), har en åtalsanmälan indirekta rättsliga konsekvenser för den person som anmäls, och åtgärden att göra anmälan står i ett mycket nära samband med åklagarmyndighetens (eller polisens) myndighetsutövning. En åtalsanmälan från en myndighet i enlighet med 22 § LOA ingår alltså som ett led i myndighetsutövningen och sker därför ”vid myndighetsutövning”. (Se rättsfallet NJA 2014 s. 910.) På motsvarande sätt träffas även underlåtenhet att göra en åtalsanmälan av rekvisitet. Tingsrättens slutsats är således att underlåtenhet att göra en åtalsanmälan enligt 22 § LOA i och för sig kan föranleda straffansvar för tjänstefel.

Vad har gällt för Björn Andersons uppgift som generaldirektör i fråga om att göra åtalsanmälan?

Åklagaren har gjort gällande att skyldigheten enligt 22 § LOA att göra en åtalsanmälan har ålegat Björn Anderson som generaldirektör för SFV. Åklagaren har härvid pläderingsvis särskilt hänvisat till att SFV:s personalansvarsnämnd i förevarande fall inte underrättats om de aktuella misstankarna, och således i praktiken aldrig haft möjlighet att pröva frågan om åtalsanmälan. Enligt åklagaren har Björn Andersons skyldighet gällt i vart fall i tiden efter det att Mikael Sackleen sagt upp sin anställning.

Björn Anderson har invänt att det objektivt sett inte funnits någon skyldighet för honom som generaldirektör för SFV att göra en åtalsanmälan. Till stöd för invändningen har han i första hand hänvisat till bestämmelserna i 25 § myndighetsförordningen (2007:515) och anfört att en sådan skyldighet i stället ålegat personalansvarsnämnden vid SFV.

Tingsrätten gör följande bedömning.

För att underlåtenhet att handla på visst sätt ska träffas av straffbestämmelsen om tjänstefel fordras att ett åsidosättande har skett av vad som gäller för uppgiften. Sådan skyldighet kan följa av lag eller annan författning, men ansvar kan även inträda utan att uppgiften uttryckligen har författningsreglerats. Hänsyn till andra normer än de som följer av vad som är uttryckligen föreskrivet kan dock normalt endast tas när dessa framstår som naturliga samt det framstår som uppenbart oriktigt att detta handlingsmönster inte iakttagits (se prop. 1988/89:113 s. 24). Av intresse för bedömningen av vad som ålegat Björn Anderson som generaldirektör för SFV blir därför i första hand vad som faktiskt är föreskrivet i fråga om åtalsanmälan.

I 25 § första stycket 3 myndighetsförordningen anges att om regeringen har bestämt att det ska finnas en personalansvarsnämnd vid myndigheten, ska nämnden pröva frågor om åtalsanmälan. Vidare gäller att myndighetschefen ska vara ordförande i personalansvarsnämnden (25 § andra stycket). I 7 § förordningen (2007:757) med instruktion för Statens fastighetsverk anges att det vid myndigheten ska finnas en personalansvarsnämnd. Följaktligen kan konstateras att det enligt bestämmelser i författning varit personalansvarsnämnden vid SFV som haft att pröva frågan om åtalsanmälan. Vidare kan konstateras att Björn Anderson varit nämndens ordförande. Enligt myndighetsförordningens förarbeten är en personalansvarsnämnd ett självständigt beslutande organ inom myndigheten samt har ett självständigt ansvar för de beslut som fattas inom organet. Nämnden är i övrigt ansvarig för verksamheten inför myndighetens ledning, vilken i förevarande fall utgjorts av SFV:s styrelse. (Se SOU 2004:23 s. 153 f.) Någon avvikande bestämmelse rörande fördelning av ansvar för åtalsanmälan har såvitt framkommit inte följt av SFV:s arbetsordning eller annan intern föreskrift. Enligt tingsrätten innebär det anförda att personalansvarsnämnden enligt den uttryckliga regleringen ensamt varit det organ inom SFV som haft att besluta i frågan om huruvida en åtalsanmälan ska göras eller inte.

Björn Anderson har visserligen uppgett att han vid den aktuella tiden haft uppfattningen att uppgiften att göra åtalsanmälan låg på honom som generaldirektör, inte personalansvarsnämnden. Även SFV:s styrelseordförande Sten Olsson har uppgett att han varit av samma uppfattning. Tingsrätten anser dock att frågan om vad som gällt för uppgiften som generaldirektör är en rättslig fråga att bedöma på objektiva grunder. Vilken uppfattning Björn Anderson eller andra personer inom SFV vid den aktuella tiden haft om vad som gällt för uppgiften som generaldirektör på SFV rörande åtalsanmälan saknar alltså, med hänsyn till att ansvaret för åtalsanmälan är uttryckligen reglerad, självständig betydelse för tingsrättens bedömning.

Åklagaren har gjort gällande att uppgiften att göra åtalsanmälan ankommit på Björn Anderson i vart fall sedan Mikael Sackleens anställning sagts upp. Någon motsvarighet till bestämmelsen i 19 § LOA om vad som gäller för disciplinpåföljd efter det att anställningen upphört eller uppsägning har ägt rum finns dock inte beträffande åtalsanmälan. Enligt tingsrätten bör det av legalitetsskäl i samband med en straffrättslig bedömning om tjänstefel inte göras en sådan extensiv eller skönsmässig tolkning av bestämmelserna som åklagaren förespråkat. Regleringen ger därför enligt tingsrätten inte utrymme för åklagarens ståndpunkt.

Åklagaren har vidare gjort gällande att ansvaret för åtalsanmälan ankommit på Björn Anderson eftersom personalansvarsnämnden inte underställts frågan. Såsom åklagaren framhållit finns det i och för sig en risk för att bestämmelsen om åtalsanmälan i 22 § LOA skulle kunna kringgå eller förlora i betydelse om misstankar inte underställs personalansvarsnämndens prövning. I förevarande fall måste dock beaktas att Björn Anderson, som haft kunskap om misstankarna, varit såväl generaldirektör som personalansvarsnämndens ordförande. Syftet med regleringen har såtillvida inte helt förfelats i förevarande fall.

Därtill kommer följande. Det är myndighetschefen tillika personalansvarsnämndens ordförande som bestämmer om ett förfarande ska inledas i nämnden. Det finns inte heller någon författningsreglerad anmälningsskyldighet motsvarande den som enligt 15 § anställningsförordningen (1994:373) gäller för myndigheterna i förhållande till Statens ansvarsnämnd. Frågor som uppkommer under den förberedande handläggningen behöver heller inte avgöras av nämnden. Nämndens ordförande kan besluta bland annat att utfärda skriftlig underrättelse till arbetstagaren i ett disciplinärende eller att avskriva ett ärende utan att inleda ett disciplinförfarande. (Se Ds 2006:19 s. 79.) Enligt tingsrätten bör motsvarande ordning få anses gälla för frågor rörande åtalsanmälan. Det torde således inte finnas något krav på att personalansvarsnämnden ska underrättas om omständigheter som ordföranden inte bedömer utgör skälig

misstanke om brott och således inte medför skyldighet enligt 22 § LOA att göra åtalsanmälan.

Björn Anderson har uppgett att det, innan KPMG den 14 oktober 2016 lämnat sin slutrapport, enligt hans bedömning saknades tillräckligt underlag för att personalansvarsnämnden skulle kunna övertygas om att göra en åtalsanmälan samt att han, såsom tingsrätten uppfattat det, därför inte underrättat eller sammankallat personalansvarsnämnden i frågan. Mot bakgrund av att Björn Anderson även uppgett att han vid den aktuella tiden varit av uppfattningen att han ansvarat för åtalsanmälan, framstår det dock för tingsrätten som oklart varför frågan inte underställts personalansvarsnämnden inför den anmälan som slutligen gjordes. Tingsrätten finner dock oavsett detta att det i målet inte framkommit någon avsikt från Björn Andersons sida att kringgå regleringen. Under alla förhållanden saknas det enligt tingsrätten stöd för åklagarens uppfattning att skyldigheten att göra åtalsanmälan subsidiärt har ålegat Björn Anderson på grund av att personalansvarsnämnden inte underställts frågan om åtalsanmälan.

Sammanfattningsvis är tingsrättens bedömning att det varit personalansvarsnämnden vid SFV som ensamt varit ansvarig för att, i förekommande fall, göra åtalsanmälan enligt 22 § LOA. Följaktligen har det inte gällt för Björn Andersons uppgift som generaldirektör för SFV att göra åtalsanmälan på sätt som åklagaren påstått. Underlåtenhet att göra åtalsanmälan inom viss tid kan därför inte föranleda straffansvar för tjänstefel för Björn Anderson.

Åklagaren har vid huvudförhandlingen närmare förklarat att det som lagts Björn Anderson till last såsom tjänstefel uteslutande har bestått i att åtalsanmälan gjorts för sent. Tingsrätten har därför inte att ta ställning till huruvida Björn Anderson genom att underlåta att underställa frågan om åtalsanmälan till personalansvarsnämnden eller genom underlåtenhet på annat sätt i samband med åtalsanmälan har åsidosatt vad som gällt för uppgiften som generaldirektör.

Med hänsyn till det anförda kan åtalet mot Björn Anderson inte vinna bifall.

Har det över huvud taget uppkommit skyldighet att göra åtalsanmälan?

Oaktat att åtalet mot Björn Anderson ska ogillas redan på grund av vad som ovan anförts, finner tingsrätten skäl att även behandla frågan om det i förevarande fall över huvud taget uppkommit skyldighet enligt 22 § LOA att göra åtalsanmälan. Den huvudsakliga frågan är därvidlag om det har förelegat ”skälig misstanke” om brott, och om Björn Anderson insett eller bort inse detta.

Åklagaren har framhållit att gärningspåståendet inrymmer skyldighet om åtalsanmälan vid förekomst av skälig misstanke om brott begånget av såväl Mikael Sackleen som Lena Lindqvist eller andra statsanställda. Åklagaren har sakframställningsvis utvecklat att det under aktuell tid har förelegat skälig misstanke om brott som borde ha åtalsanmälts gällande i vart fall följande.

1. Misstanke om tagande av muta genom att Mikael Sackleen erhållit fem procent av det belopp som entreprenörer fakturerat SFV;
2. Misstanke om trolöshet mot huvudman genom att Mikael Sackleen hyrt ut objekt ägda av SFV till RCB till icke marknadsmässig hyra;
3. Misstankar om tagande av muta och trolöshet mot huvudman genom att byggnationer utförts av entreprenörer med ramavtal med SFV Rosersberg på Mikael Sackleens privata fastigheter i Finland och Norrtälje samt på Lena Lindqvists döttrars lägenhet i Upplands Väsby; och
4. Misstanke om olovligt brukande genom att Mikael Sackleen använt bil tillhörande SFV för privata resor till Finland.

Åklagaren har till generellt stöd för de fyra punkterna med misstankar framhållit främst följande omständigheter. Mikael Sackleens förhållande till entreprenörer har

varit av mer privat karaktär än vad som varit lämpligt, och han har börjat arbeta för ramavtalsleverantören RCB direkt efter att hans anställning inom SFV avslutats. Entreprenörerna har stått i beroendeställning till Mikael Sackleen. Mikael Sackleens hustru, Maria Sackleen, har varit anställd på RCB och utfärdat fakturor till SFV. Mikael Sackleen har sagt upp sin anställning efter att ha konfronterats med beskyllningarna.

Björn Anderson har invänt att det först sedan KPMG i sin skriftliga slutrapport lagt fram sina slutsatser kunde konstateras att det troligen förelåg skälig misstanke om brott. Vidare har Björn Anderson uppgett att han i samband med att han fick kännedom om beskyllningarna om oegentligheter har försökt att vara objektiv och ansvarstagande samt att han varit mån om att göra rätt. Han har också uppgett att han sett den information som han mottagit från Richard Lindvall som i princip obekräftade påståenden, grundade huvudsakligen på uppgifter från för honom anonyma personer.

Tingsrätten har således att ta ställning till om det beträffande åtminstone någon av de fyra punkter om misstankar som åklagaren särskilt angett, eller i annat fall, har förelegat sådana omständigheter att Björn Anderson insett eller bort inse att det förelegat "skälig misstanke" om att Mikael Sackleen, Lena Lindqvist eller annan statsanställd begått brott i sin anställning.

Vad avses med "skälig misstanke"?

Vad som krävs för att det ska föreligga skälig misstanke enligt 22 § LOA framgår inte uttryckligen av bestämmelsen eller dess förarbeten. Begreppet skälig misstanke förekommer dock även i annan författning.

Åklagaren har gjort gällande att begreppet skäligen misstanke vid tillämpning av LOA såsom arbetsrättslig lagstiftning bör ges en mindre restriktiv tolkning än vid straffrättsliga bedömningar gällande rättegångsbalkens bestämmelser, vilket skulle öppna för att skäligen misstanke ska anses föreligga på svagare grund än annars. Mot bakgrund av att tolkningen av rekvisitet i förevarande fall sker just i samband med en straffrättslig prövning, anser tingsrätten dock att en sådan mindre restriktiv tolkning inte bör ske. Ledning kan därför sökas i vad som gäller enligt bestämmelserna i rättegångsbalken, främst rörande tvångsmedel. Justitieombudsmannen (JO) har härvidlag uttalat att det allmänt sett krävs att en misstanke om viss brottslighet ska vara underbyggd av konkreta, objektiva omständigheter och att dessa ska ha en viss styrka. Enbart en subjektiv övertygelse hos bedömarens är inte tillräcklig. Vidare har JO uttalat att det naturligtvis är omöjligt att med någon högre grad av precision i generella termer ange när en skäligen misstanke mot någon ska anses föreligga samt att ett inte obetydligt utrymme för olika i och för sig försvarbara bedömningar, huruvida omständigheterna i ett visst fall utgör tillräcklig grund för en skäligen misstanke om brott, måste accepteras. (Se bl.a. JO 1992/93 s. 204 och JO 1993/94 s. 46.)

Även i doktrinen rörande LOA har uttalats att kravet på skäligen misstanke innebär att det ska finnas konkreta och objektivt underbyggda omständigheter som med viss styrka talar för att en viss person har begått den gärning som misstanken gäller, samt att myndigheten helt enkelt ska ”ha på fötterna” för att göra en åtalsanmälan. (Se Karl Pfeifer, Lagen om offentlig anställning, JUNO Version 1, kommentaren till 22 §.)

Har det förelegat skäligen misstanke om brott?

Tingsrätten behandlar i det följande först om det utifrån de omständigheter som framkommit genom SFV:s interna utredning förelegat skäligen misstanke om brott såvitt avser något annat fall än de fyra särskilt angivna misstankepunkterna, vilka därefter behandlas närmare.

Richard Lindvall har i sitt förhör uppgett att de uppgifter han lämnat till Björn Anderson under början av 2015 utgjorts av obekräftade rykten, men att han velat delge Björn Anderson dessa så att denne skulle kunna bemöta dem. Uppgifterna har avsett omständigheter av varierande karaktär och svårhetsgrad, varav vissa har inneburit brottspåståenden. Det är klarlagt att Richard Lindvalls uppgifter huvudsakligen har baserats på rykten och muntliga uppgifter från två personer vars identitet aldrig förmedlats till Björn Anderson. Richard Lindvall har i sitt förhör inte närmare kunnat ange vilka personerna varit, utöver att de varit anställda hos eller haft uppdrag från entreprenörsbolagen ETD och RCB. Han har vidare i förhöret vid tingsrätten gett uttryck för osäkerhet kring riktigheten av uppgifterna. Tingsrätten anser att det ur Björn Andersons perspektiv har varit fråga om förhållandevis vaga påståenden om oegentligheter, vars tillförlitlighet han inte kunnat avgöra enbart utifrån de uppgifter som Richard Lindvall lämnat. Möjligheterna till någon närmare verifiering av påståendena försämrades sedan i mars 2015 genom att de ursprungliga uppgiftslämnarna avböjt att träda fram. Enligt tingsrätten bör blotta påståenden som härrör från personer som är anonyma för den som har att bedöma huruvida skäligen misstanke föreligger – i detta fall Björn Anderson – inte anses utgöra objektivt underbyggda uppgifter. Richard Lindvalls uppgifter i sig har således enligt tingsrätten inte inneburit att Björn Anderson insett eller bort inse att det funnits skäligen misstanke om brott. Trots att ett antal utredningsåtgärder inom SFV därefter vidtagits under översyn av Björn Anderson, enligt vad tingsrätten redovisat inledningsvis, har något mer substantiellt stöd för påståendena i stort sett inte framkommit. Samtliga vittnen som varit verksamma inom SFV och som deltagit i myndighetens interna utredning har i huvudsak uppgett att de delat Björn Andersons uppfattning att anklagelserna, även sedan utredningen avslutats, alltså kvarstod som obekräftade påståenden. Inom SFV har alltså odelat ansetts att det utifrån SFV:s interna utredning inte fanns tillräckligt underlag för någon bedömning att det förelåg skäligen misstanke. Sammantaget anser tingsrätten att de uppgifter som Richard Lindvall lämnat och vad som i övrigt framkommit i SFV:s interna utredning inte har

inneburit att det, såvitt avser något annat fall än de fyra särskilt angivna misstankepunkterna, förelegat någon skälig misstanke om brott som Björn Anderson insett eller bort inse.

Enligt tingsrätten har det därefter inte framkommit nya omständigheter att beakta som inneburit att skälig misstanke förelegat före det att KPMG lämnat sin slutrapport den 14 oktober 2016. Det kan vidare sättas i fråga om det ens utifrån slutrapporten har förelegat skälig misstanke, oaktat dess rekommendation om anmälan. I slutrapporten dras nämligen, som angetts, slutsatsen att det ”inte kan uteslutas” att brott begåtts, alltså en svagare misstankegrad än ”skälig misstanke”.

När det sedan närmare gäller de fyra punkter med misstankar som åklagaren särskilt lyft fram gör tingsrätten följande bedömning.

Vad först gäller de generella omständigheter som åklagaren framhållit anser tingsrätten att dessa inte kan tillmätas någon avgörande vikt vid bedömningen.

Misstanken om tagande av muta under *punkt 1* (procent på fakturerat belopp) har inledningsvis grundats på rena påståenden härrörande från de anonyma personer som varit i kontakt med Richard Lindvall. Åklagaren har därutöver anfört att den ytterligare omständigheten att det funnits hög omsättning i Mikael Sackleens bolag KBF, enligt information från Richard Lindvall i ett mejl den 25 mars 2015, har inneburit att skälig misstanke uppstått. Enligt åklagaren har även den omständigheten att det vid Annika Flygares granskning befunnits att fakturaunderlag saknats, tillsammans med påståendet om överfakturerings från RCB i fråga om faktura nr 1901 som upptagits i Mattias Berlins bruttolista, ytterligare förstärkt misstanken. Enligt tingsrätten kan det inte utan vidare anses att de anförda omständigheterna borde ha satts i samband med det blanka påståendet om tagande av procentandel av fakturabelopp. Tingsrätten finner vid en samlad bedömning att det inte har förelegat sådana omständigheter att Björn Anderson insett eller bort inse att det förelegat

skälig misstanke om brott. Det förhållandet att misstanke om muta rörande ETD i vaga ordalag intagits i anmälan i oktober 2016 föranleder inte någon annan bedömning.

När det gäller misstanken om trolöshet mot huvudman under *punkt 2* (hyresavtal till icke marknadsmässig hyra) har denna sin grund i de två hyresavtal som Mikael Sackleen i november 2015 för SFV:s räkning träffat avseende två lokaler på Rosersbergs slottsområde. Det kan dock sättas i fråga om det påstådda agerandet som sådant kan anses innefatta ett brott. För att så skulle vara fallet krävs bland annat att uthyrningen inneburit att Mikael Sackleen missbrukat sin förtroendeställning och därigenom skadat SFV. Mattias Berlin har visserligen uppgett att han ansåg sig ha belägg för att de två hyresobjekten hyrts ut till underhyra. Samtidigt har Mattias Berlin uppgett att han delat Björn Andersons uppfattning att det inte fanns tillräcklig grund för en åtalsanmälan. Av beskrivningen i punkt 2 i Mattias Berlins bruttolista kan heller inte utläsas att brott misstänktes. Vidare har Björn Anderson uppgett att frågan om hyresavtalen analyserats och diskuterats i SFV:s arbetsgrupp samt att hyresobjekten under en längre tid varit outhyrda, varför hyresavtalen de facto inneburit en intäkt för SFV. Björn Anderson har också uppgett att bedömningen av marknadshyran varit behäftad med osäkerhet, bland annat i fråga om relevansen av de jämförelseobjekt som använts genom den externa tjänsten Datscha. Hans bedömning av de omständigheter som framkom var därför sammantaget att hyran i och för sig varit låg, men att det inte varit brottsligt att hyra ut till icke marknadsmässig hyra. Det är heller inte klarlagt i målet vilket närmare underlag SFV haft för sin bedömning före KPMG:s slutrapport. Sammantaget anser tingsrätten att det inte kan dras någon säker slutsats om att det förelegat sådana omständigheter före KPMG:s slutrapport att Björn Anderson insett eller bort inse att de aktuella hyresavtalen inneburit att det förelegat skälig misstanke om brott.

Även misstankarna om tagande av muta och trolöshet mot huvudman under *punkt 3* (byggnationer på privat egendom) har inledningsvis grundats på rena påståenden

från de anonyma personer som varit i kontakt med Richard Lindvall. Vad åklagaren har anfört om Annika Flygares fynd om generella oklarheter med fakturaunderlag samt om att Richard Lindvall ombetts utföra visst arbete på Mikael Sackleens fastighet i Norrtälje, innebär enligt tingsrätten inte något direkt stöd för misstankarna. Tingsrätten finner sammantaget att åklagaren inte har visat att det förelegat sådana omständigheter att Björn Anderson insett eller bort inse att det förelegat skäligen misstanke om brott.

Vad slutligen gäller misstanken om olovligt brukande under *punkt 4* (privat bruk av bil tillhörande SFV) grundas denna på påstående om brott som i allt väsentligt saknar stöd i utredningen. Johan Bergners uppgifter ger således enligt tingsrätten inte stöd för att brott begåtts. Enligt tingsrätten framstår det dessutom som mycket tveksamt om det påstådda brottet olovligt brukande, som inte är ett sådant brott som särskilt anges i 22 § LOA, varit så straffvärt att förutsättningen i den bestämmelsen om att brottet kan antas föranleda annan påföljd än böter varit uppfylld. Under dessa förhållanden kan det inte anses ha funnits grund för skäligen misstanke om brott.

Åklagaren har i detta sammanhang rest frågan vad Björn Anderson hade kunnat göra annorlunda vid SFV:s undersökning av beskyllningarna. Till att börja med kan tingsrätten konstatera att detta inte är av direkt betydelse för prövningen av åtalet, eftersom eventuella brister i dessa avseenden inte lagts Björn Anderson till last i gärningspåståendet enligt vad åklagaren utvecklat. Det finns dock anledning för tingsrätten att ändå kommentera frågan. Syftet med bestämmelsen i 22 § LOA är inte att den berörda myndigheten (SFV) ska vidta några mer omfattande utredningsåtgärder på egen hand. Tingsrätten konstaterar alltså att det enligt bestämmelsen inte funnits någon direkt skyldighet att vidta utredningsåtgärder. Enligt tingsrättens uppfattning har Björn Anderson som generaldirektör för SFV på ett inte orimligt sätt låtit vidta åtgärder för att undersöka misstankarna inför ställningstagande till åtalsanmälan. Flera vittnen har också bekräftat att Björn Andersons avsikt varit att

göra rätt och förhålla sig objektiv. Det förhållandet att de vidtagna utredningsåtgärderna tagit förhållandevis lång tid har i stor utsträckning berott på att det varit fråga om vaga och svårutredda uppgifter, vilket också återspeglas av den omfattande och långvariga förundersökningen.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att det inte, vare sig i något av de fyra fall som åklagaren särskilt pekat på eller i något annat fall, har förelegat sådana konkreta och objektivt underbyggda omständigheter av viss styrka att Björn Anderson insett eller bort inse att det förelegat skälig misstanke om brott. Förutsättningar för skyldighet att göra åtalsanmälan enligt 22 § LOA har därför inte förelegat. I den mån skälig misstanke skulle anses ha förelegat efter det att KPMG lämnat sin slutrapport den 14 oktober 2016, kan tidsutdräkten fram till anmälan den 27 oktober 2016 inte anses ha inneburit något åsidosättande genom underlåtenhet. Slutsatsen blir således att åtalet mot Björn Anderson även till följd av det nu anförda ska lämnas utan bifall.

PÅFÖLJD

Mikael Sackleen

Mikael Sackleen förekommer inte i belastningsregistret sedan tidigare. Han ska nu dömas för grovt tagande av muta i 19 fall (åtalspunkt 1–6 och 8), trolöshet mot huvudman, grovt brott, i arton fall (åtalspunkt 1, 3, 4 och 6), grovt bokföringsbrott i fyra fall (åtalspunkt 9) samt olovligt förfogande (åtalspunkt 10). Mutbrotten har avsett värden om sammanlagt cirka 7 600 000 kr och trolöshetsbrotten har medfört skada för SFV om cirka 1 100 000 kr. Därtill kommer SFV:s förlust av mattan, värd cirka 130 000 kr. Vid bedömningen av straffvärdet beaktar tingsrätten även att Mikael Sackleen genom sitt agerande på ett allvarligt sätt har missbrukat sin förtroendeställning som fastighetschef på SFV. Mikael Sackleen har varit drivande för brottsligheten, och hans agerande och ställning i SFV har varit helt avgörande för

att den har kunnat genomföras. Brottsligheten har begåtts i visst samband med offentlig upphandling och därför varit ägnad att medföra betydande skadeverkningar för allmänhetens förtroende för SFV:s upphandlingsverksamhet samt snedvrida konkurrensen. Brottsligheten har varit planerad, systematisk, förslagen och avsett ett sammantaget mycket högt belopp. Tingsrätten anser att straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarar fängelse i fyra år och sex månader. Någon annan påföljd än fängelse kan därmed inte komma i fråga. (Jfr Svea hovrätts domar den 18 april 2011 i mål nr B 5329-10 och den 31 mars 2016 i mål nr B 8605-14.)

Vid straffmätningen ska hänsyn tas till om det finns några omständigheter som talar för att fängelsestraffet bör vara kortare än vad som är motiverat av brottens straffvärde (29 kap. 5 § brottsbalken). De gärningar som Mikael Sackleen nu döms för ägde rum för mellan två och nio år sedan. Även i förhållande till brottens art får detta för de äldre brotten anses vara en ovanligt lång tid. Tiden från anmälan fram till åtal har uppgått till cirka tre år. Tidsutdräkterna beror i huvudsak på att det tog lång tid innan brotten upptäcktes samt att det varit fråga om svårutredd brottslighet. Mikael Sackleen har även gjort gällande att hans dåliga hälsotillstånd ska beaktas. Det har framkommit att Mikael Sackleen tidigare varit mycket allvarligt sjuk samt att han har kvarstående besvär och undergår behandling. Tingsrätten anser att den långa tid som förflutit sedan brotten samt Mikael Sackleens hälsotillstånd ska medföra att fängelsestraffets längd sätts lägre än vad som följer av brottens straffvärde.

Mikael Sackleen har vidare gjort gällande att han till följd av brottsanmälan och massmedial uppmärksamhet inte har kunnat vara yrkesverksam sedan 2016. Det förhållandet att hans anställning på SFV upphört 2015 bör dock enligt tingsrätten inte beaktas, eftersom detta skett på hans egen begäran. Inte heller för tiden efter brottsanmälan 2016 har det framkommit några omständigheter rörande hans yrkesutövning som bör beaktas. Tingsrätten anser inte heller att det förhållandet att

Mikael Sackleen och hans familj utsatts för massmedial uppmärksamhet, som ostridigt i målet i och för sig har varit påtaglig, ska påverka straffmätningen i någon nämnvärd mån. Mikael Sackleen meddelas – vilket tingsrätten återkommer till – näringsförbud i fem år. Med hänsyn till att han numera är pensionerad och enligt egen uppgift inte kommer att påverkas av ett sådant förbud, har inte heller detta sådan betydelse för honom att det bör beaktas (jfr rättsfallet NJA 1983 s. 163). Sammantaget anser tingsrätten att straffmätningens värde motsvarar fängelse i fyra år.

Med hänsyn till det anförda ska fängelsestraffets längd bestämmas till fyra år.

Göran Löfgren

Göran Löfgren förekommer inte i belastningsregistret sedan tidigare. Han ska nu dömas för grovt givande av muta i två fall (åtalpunkt 2 och 5). Ett av brotten har avsett ett värde om cirka 530 000 kr. Mutorna har givits till en myndighetsanställd chef i särskild förtroendeställning. Brotten har begåtts i visst samband med offentlig upphandling och därför varit ägnade att medföra betydande skadeverkningar för allmänhetens förtroende för SFV:s upphandlingsverksamhet samt snedvrida konkurrensen. Brottsligheten har varit planerad, förslagen och pågått under en längre tid. Tingsrätten anser att straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarar fängelse i ett år.

Vid straffmätningen ska, som angetts ovan, i skälig omfattning beaktas omständigheter som talar för ett lindrigare straff än vad som är motiverat av brottens straffvärde. De gärningar som Göran Löfgren nu döms för ägde rum för mellan två och nio år sedan. Även i förhållande till brottens art får detta för ett av brotten anses vara en ovanligt lång tid. Tidsutdräkten beror i huvudsak på att det tog lång tid innan brotten upptäcktes samt att det varit fråga om svårutredd brottslighet. Vidare meddelas Göran Löfgren – vilket tingsrätten återkommer till – näringsförbud i tre år, vilket kan förväntas innebära ett betydande hinder för hans yrkesutövning och

försörjning. Tingsrätten anser att både den långa tid som förflutit sedan brotten samt näringsförbudet ska beaktas vid straffmätningen. Tingsrätten anser dock inte att det förhållandet att Göran Löfgren utsatts för massmedial uppmärksamhet ska påverka straffmätningen i någon nämnvärd mån. Med hänsyn till det anförda anser tingsrätten att straffmätningens värde motsvarar fängelse i 9 månader.

Mutbrotten är vid en samlad bedömning av omständigheterna inte av sådan art att det finns en presumtion för fängelse. Det saknas särskild anledning att anta att Göran Löfgren kommer att återfalla i brottslighet. Det föreligger därför förutsättningar att bestämma påföljden till villkorlig dom. Med hänsyn till det anförda bestämmer tingsrätten, för övrigt i enlighet med åklagarens förslag, påföljden till villkorlig dom och böter. Antalet dagsböter bör utifrån straffmätningens värde bestämmas till 160.

Lennart Rylander

Lennart Rylander förekommer inte i belastningsregistret sedan tidigare. Han ska nu dömas för grovt givande av muta i två fall (åtalpunkt 1 och 4) samt medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, i tretton fall (åtalpunkt 1 och 4). Mutbrotten har avsett värden om sammanlagt cirka 1 270 000 kr. Trolöshetsbrotten har medfört skada för SFV om cirka 970 000 kr. Mutorna har givits till en myndighetsanställd chef i särskild förtroendeställning. Brotten har begåtts i visst samband med offentlig upphandling och därför varit ägnade att medföra betydande skadeverkningar för allmänhetens förtroende för SFV:s upphandlingsverksamhet samt snedvrida konkurrensen. Brottsligheten har varit planerad, systematisk och förslagen och avsett ett sammantaget högt belopp. Tingsrätten anser att straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarar fängelse i ett år och sex månader.

Vid straffmätningen ska, som framgått, i skälig omfattning beaktas omständigheter som talar för ett lindrigare straff än vad som är motiverat av brottens straffvärde. De

gärningar som Lennart Rylander nu döms för ägde rum för mellan sju och nio år sedan. Även i förhållande till brottens art får detta anses vara en ovanligt lång tid. Tidsutdräkten beror i huvudsak på att det tog lång tid innan brotten upptäcktes samt att det varit fråga om svårutredd brottslighet. Vidare meddelas Lennart Rylander – vilket tingsrätten återkommer till – näringsförbud i tre år, vilket kan förväntas innebära ett kännbart hinder för hans yrkesutövning och försörjning. Tingsrätten anser att både den långa tid som förflutit sedan brotten samt näringsförbudet ska beaktas vid straffmätningen. Tingsrätten anser dock inte att det förhållandet att Lennart Rylander i viss utsträckning utsatts för massmedial uppmärksamhet ska påverka straffmätningen. Sammantaget anser tingsrätten att straffmätningens värde motsvarar fängelse i ett år och tre månader.

Med hänsyn till det höga straffmätningens värde anser tingsrätten att påföljden bör bestämmas till fängelse i ett år och tre månader.

Ingemar Bodin

Ingemar Bodin förekommer inte i belastningsregistret sedan tidigare. Han ska nu dömas för grovt givande av muta i sexton fall (åtalpunkt 3 och 6–8) och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, i fem fall (åtalpunkt 3 och 6). Mutbrotten har avsett värden om sammanlagt cirka 5 800 000 kr. Trolöshetsbrotten har medfört skada för SFV om cirka 140 000 kr. Mutorna har givits till en myndighetsanställd chef i särskild förtroendeställning. Brotten har begåtts i visst samband med offentlig upphandling och därför varit ägnade att medföra betydande skadeverkningar för allmänhetens förtroende för SFV:s upphandlingsverksamhet samt snedvrida konkurrensen. Brottsligheten har varit planerad, systematisk, förslagen och avsett ett sammanlagt mycket högt belopp. Tingsrätten anser att straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarar fängelse i närmare tre år. Någon annan påföljd än fängelse kan därmed inte komma i fråga.

Vid straffmätningen ska, enligt ovan, hänsyn tas till om det finns några omständigheter som talar för att fängelsestraffet bör vara kortare än vad som är motiverat av brottens straffvärde. De gärningar som Ingemar Bodin nu döms för ägde rum för mellan sex och nio år sedan. Även i förhållande till brottens art får detta anses vara en ovanligt lång tid. Tidsutdräkten beror i huvudsak på att det tog lång tid innan brotten upptäcktes samt att det varit fråga om svårutredd brottslighet. Vidare meddelas Ingemar Bodin – vilket tingsrätten återkommer till – näringsförbud i fem år. Med hänsyn till att han numera är pensionerad, har detta dock inte sådan betydelse för honom att detta bör beaktas. Tingsrätten anser inte heller att det förhållandet att Ingemar Bodin i viss utsträckning utsatts för massmedial uppmärksamhet ska påverka straffmätningen. Sammantaget anser tingsrätten att straffmätningens värde motsvarar fängelse i två år och sex månader.

Med hänsyn till det anförda anser tingsrätten att fängelsestraffets längd bör bestämmas till två år och sex månader.

NÄRINGSFÖRBUD

Inledande överväganden

Mikael Sackleen, Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin har bestritt yrkandena om näringsförbud. Lennart Rylander har gjort gällande att det under alla förhållanden saknas grund för näringsförbud. Han har också gjort gällande att det föreligger särskilda skäl som talar mot att han ska meddelas näringsförbud och därvid anført att det gått lång tid sedan de åtalade gärningarna samt att ett näringsförbud skulle slå mycket hårt mot honom och fränta honom hans inkomstkälla.

Åklagaren har pläderingsvis anført att längden av näringsförbuden bör bestämmas till fem år för Mikael Sackleen och Ingemar Bodin samt till tre år för Göran Löfgren och Lennart Rylander.

Genom införandet den 2 augusti 2014 av den nu gällande lagen (2014:836) om näringsförbud upphävdes lagen (1986:436) om näringsförbud. Enligt övergångsbestämmelserna får näringsförbud inte grundas på åsidosättanden som skett före ikraftträdandet och som inte kunde läggas till grund för näringsförbud enligt äldre bestämmelser. De åsidosättanden som nu är i fråga, och som skett innan den nya lagen infördes, hade kunnat läggas till grund för näringsförbud även enligt den äldre lagen, varför den nu gällande lagen om näringsförbud ska tillämpas.

Mikael Sackleen

Mikael Sackleen har beträffande åtalpunkt 8 och 9 befunnits skyldig till grovt tagande av muta och grovt bokföringsbrott. Han har som företrädare för KBF grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att vart och ett av de brott som Mikael Sackleen döms för har ett föreskrivet minimistraff om sex månader. Det finns inga särskilda skäl som talar mot att han ska meddelas näringsförbud. Med hänsyn till det sagda ska Mikael Sackleen meddelas näringsförbud. Tiden för näringsförbudet ska bestämmas till fem år.

Göran Löfgren

Göran Löfgren har befunnits skyldig till grovt givande av muta (åtalpunkt 2 och 5). Han har som företrädare för ETD grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att båda brotten som Göran Löfgren döms för har ett föreskrivet minimistraff om sex månader. Det finns inga särskilda skäl som talar mot att han ska meddelas näringsförbud. Med hänsyn

till det sagda ska Göran Löfgren meddelas näringsförbud. Tiden för näringsförbudet ska bestämmas till tre år.

Lennart Rylander

Lennart Rylander har befunnits skyldig till medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott och grovt givande av muta (åtalspunkt 1 och 4). Han har som företrädare för Gylle grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att vart och ett av de brott som Lennart Rylander döms för har ett föreskrivet minimistraff om sex månader. Han ska därför meddelas näringsförbud, om inte särskilda skäl talar mot det (se 8 § andra stycket lagen om näringsförbud).

Förhållandevis lång tid har förflutit sedan aktuell brottslighet och Lennart Rylander har, enligt vad som framkommit, därefter bedrivit näringsverksamhet utan anmärkning. Omständigheterna är sådana som i och för sig kan tala för att det föreligger särskilda skäl mot att meddela honom ett näringsförbud. Med hänvisning till vad som i tidigare avsnitt redovisats om brottslighetens allvar anser dock tingsrätten att det av allmänpreventiva skäl, och då det skulle framstå som stötande om Lennart Rylander fick fortsätta ägna sig åt näringsverksamhet, vid en samlad bedömning finns skäl att meddela näringsförbud. (Jfr rättsfallet NJA 2006 s. 346 och däri gjorda hänvisningar.)

Med hänsyn till det sagda ska Lennart Rylander meddelas näringsförbud. Tiden för näringsförbudet ska bestämmas till tre år.

Ingemar Bodin

Ingemar Bodin har beträffande åtalpunkt 3 och 6–8 befunnits skyldig till medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott och grovt givande av muta. Han har såsom enskild näringsidkare (IB Bygg) och som företrädare för RCB grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att vart och ett av de brott som Ingemar Bodin döms för har ett föreskrivet minimistraff om sex månader. Det finns inga särskilda skäl som talar mot att han ska meddelas näringsförbud. Med hänsyn till det sagda ska Ingemar Bodin meddelas näringsförbud. Tiden för näringsförbudet ska bestämmas till fem år.

FÖRVERKANDE**Inledande överväganden**

Åklagaren har yrkat att ett belopp motsvarande den förmån som enligt åklagaren Mikael Sackleen (åtalpunkt 1, 3–6 och 8) och Lena Lindqvist (åtalpunkt 7) i respektive fall har mottagit ska förverkas från dem såsom utbyte av brott, enligt 36 kap. 1 § brottsbalken.

Åklagaren har pläderingsvis överlämnat åt tingsrätten att bedöma om förutsättningar finns att bifalla yrkandena om såväl skadestånd som förverkande, i de fall skadestånd yrkats för trolöshetsbrott och yrkande om förverkande framställts beträffande förmån som mottagits varvid SFV fakturerats till täckande av kostnaden för förmånen. Tingsrätten konstaterar att grunderna för de båda yrkandena är olika; grunden för skadestånd är att SFV lidit en ren förmögenhetsskada i anledning av trolöshetsbrott, medan grunden för förverkande är att tagaren av en muta fått utbyte av brott. Yrkandena avser således skilda brott. Tingsrätten ser därför inget hinder

mot att såväl skadestånds- som förverkandeyrkandena kan vinna bifall. (Se 36 kap. 1 a § brottsbalken.)

Åklagaren har också yrkat att i beslag tagen motorbåt och släpvagn ska förverkas från Göran Löfgren (åtalspunkt 2) enligt 36 kap. 2 § brottsbalken.

Åtalspunkt 1, 3–6 och 8 (Mikael Sackleen)

Tingsrätten har funnit att Mikael Sackleen ska dömas för 19 fall av grovt tagande av muta. Förmånernas värden har av tingsrätten befunnits uppgå till det som åklagaren gjort gällande, med undantag för beloppet i åtalspunkt 4, vilket bedömts uppgå till 218 574 kr. Förmånernas sammanlagda värde har därmed uppgått till 7 558 574 kr. Beloppet utgör utbyte av brott och förverkande kan inte anses uppenbart oskäligt. Yrkandena ska därför bifallas till de belopp som tingsrätten funnit att förmånerna uppgått till. Sammanlagt ska ett belopp om 7 558 574 kr därför förklaras förverkat från Mikael Sackleen.

Åtalspunkt 2 (Göran Löfgren)

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt brottsbalken får förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. (Se 36 kap. 2 § brottsbalken.)

Den aktuella mutan har bestått i att Göran Löfgren låtit Mikael Sackleen disponera motorbåten och båtsläpvagnen. Egendomen utgör därmed sådana hjälpmedel som får förverkas enligt aktuell bestämmelse. Vid bedömningen av om förverkande behövs för att förebygga brott kan konstateras att motorbåten och båtsläpvagnen inte utgör sådan egendom som genom sin beskaffenhet typiskt sett framstår som brottsverktyg. Det föreligger därför inte skäl att förverka egendomen för att före-

bygga brott. Fråga är då om egendomen ska förverkas för att det annars finns särskilda skäl. Denna grund för förverkande kan komma i fråga främst när det skulle framstå som stötande om gärningsmannen fick behålla hjälpmedlet, och bör i övrigt tillämpas restriktivt (se rättsfallet NJA 1982 s. 59 och däri gjorda hänvisningar). Tingsrätten anser inte att det föreligger sådana särskilda skäl att förverkande av motorbåten och båtsläpvagnen bör ske. Förverkandeyrkandet ska därför avslås.

Åtalspunkt 7 (Lena Lindqvist)

Tingsrätten har funnit att åtalpreskription för brottet inträtt den 1 augusti 2018 i enlighet med 35 kap. 1 § första stycket 2 brottsbalken. Av 36 kap. 14 § andra stycket samma balk följer att talan om förverkande får prövas om stämning i mål om förverkande delgetts inom ett år från det att preskriptionen inträdde. Den åtalade gärningen har begåtts under maj–juli 2013 och åtal väcktes först den 28 januari 2020. Preskription har alltså inträtt även beträffande talan om förverkande. Yrkandet ska därför avslås.

SKADESTÅND

Inledande överväganden

SFV har yrkat att de tilltalade såvitt avser respektive fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, (åtalspunkt 1, 3–6 och 8) solidariskt ska utge skadestånd till myndigheten enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207) för den skada som myndigheten har lidit. Den skada som i respektive fall har gjorts gällande motsvarar det belopp som enligt åklagaren har fakturerats SFV med avdrag för mervärdesskatt. SFV har beträffande åtalspunkt 1, 3, 4 och 6 yrkat ränta enligt 4 § femte stycket räntelagen (1975:635) från sista dagen för respektive brottstid (enligt vad som angetts i respektive gärningspåstående) till dess betalning sker. Beträffande åtalspunkt 5 har ränta på motsvarande sätt

yrkats från den 31 oktober 2013 och beträffande åtalspunkt 8 från dagen för betalningen av den sista fakturan, dvs. den 13 augusti 2015.

SFV har också yrkat att Mikael Sackleen ska utge skadestånd enligt 2 kap. 1 § skadeståndslagen med belopp motsvarande värdet av den matta som avses i åtalspunkt 10 jämte ränta enligt 4 § femte stycket räntelagen från sista dagen för brottstiden till dess betalning sker.

De tilltalade har bestritt skadeståndsyrkandena och utvecklat sin talan enligt vad tingsrätten inledningsvis redovisat. Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin har gjort gällande att eventuellt skadestånd ska jämkas. De har därvid särskilt angett att skäl för jämkning enligt 6 kap. 1 § skadeståndslagen föreligger på grund av medvållande på SFV:s sida och då skyldigheten att utge skadestånd vore alltför betungande enligt 6 kap. 2 § samma lag. Lennart Rylander och Göran Löfgren har anfört att jämkning i första hand ska ske till noll kr.

Tingsrätten gör i fråga om jämkning följande bedömning.

Skadestånd med anledning av ren förmögenhetsskada kan jämkas, om vållande på den skadelidandes sida har medverkat till skadan (6 kap. 1 § andra stycket skadeståndslagen). Det innebär att det krävs att den skadelidandes medverkan varit oaktsam. Tingsrätten har i bedömningen i skuldfrågan funnit att Lennart Rylanders och Göran Löfgrens invändning om att de trots att det varit i sin ordning att fakturera till SFV för de aktuella kostnaderna som varit hänförliga till Mikael Sackleen är motbevisad. Tingsrätten har också bland annat funnit det styrkt att de har agerat i enlighet med en brottsplan. Av dessa skäl och då det inte framkommit att SFV agerat vårdslöst saknas skäl för jämkning på grund av medvållande på SFV:s sida.

Om skyldighet att utge skadestånd är oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad

som är skäligt, varvid även den skadelidandes behov av skadeståndet och övriga omständigheter ska beaktas (6 kap. 2 § skadeståndslagen). Bestämmelsen är avsedd att tillämpas endast i undantagsfall. Vid skada i samband med uppsåtliga brott är utrymmet för jämkning än mer begränsat. (Se prop. 1975:12 s. 140 f. och s. 178.)

Yrkandena om skadestånd avser betydande belopp. Skadeståndsskyldigheten, enligt vad som framgår nedan, kan dock inte med hänsyn till de tilltalades ekonomiska förhållanden anses oskäligt betungande för dem. Redan av detta skäl ska skadestånden inte jämkas enligt 6 kap. 2 § skadeståndslagen. Därtill medför omständigheterna vid aktuell brottslighet, särskilt det planerade och systematiska förfarandet, att skäl föreligger att inte jämka skadeståndet.

Sammanfattningsvis ska skadestånden, i förekommande fall, inte jämkas.

Åtalspunkt 1 (Mikael Sackleen, Lena Lindqvist och Lennart Rylander)

Tingsrätten har funnit att åtalet rörande trolöshet mot huvudman, grovt brott och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, enligt åtalspunkt 1 ska bifallas när det gäller Mikael Sackleen och Lennart Rylander, men ogillas beträffande Lena Lindqvist. Tingsrätten har funnit att SFV därvid lidit skada om sammanlagt i vart fall 840 000 kr.

Tingsrätten har ogillat åtalet mot Lena Lindqvist. Med hänsyn till utgången ska skadeståndsyrkandet mot henne ogillas.

Mikael Sackleen och Lennart Rylander har orsakat skadan genom brott och de är skyldiga att solidariskt ersätta SFV med 840 000 kr. På beloppet ska de betala yrkad ränta, vilket följer av lag.

Åtalspunkt 3 (Mikael Sackleen och Ingemar Bodin)

Tingsrätten har funnit att Mikael Sackleen ska dömas för ett fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, och att Ingemar Bodin ska dömas för ett fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Tingsrätten har funnit att SFV därvid lidit skada om 64 850 kr.

Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har orsakat skadan genom brott och de är skyldiga att solidariskt ersätta SFV med 64 850 kr. På beloppet ska de betala yrkad ränta, vilket följer av lag.

Åtalspunkt 4 (Mikael Sackleen och Lennart Rylander)

Tingsrätten har funnit att Mikael Sackleen ska dömas för två fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, och att Lennart Rylander ska dömas för två fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Tingsrätten har funnit att SFV därvid lidit skada om 126 652 kr.

Mikael Sackleen och Lennart Rylander har orsakat skadan genom brott och de är skyldiga att solidariskt ersätta SFV med 126 652 kr. På beloppet ska de betala yrkad ränta, vilket följer av lag.

Åtalspunkt 5 (Mikael Sackleen och Göran Löfgren)

Tingsrätten har ogillat åtalet om trolöshetsbrott. Med hänsyn till utgången ska skadeståndsyrkandet ogillas.

Åtalspunkt 6 (Mikael Sackleen och Ingemar Bodin)

Tingsrätten har funnit att Mikael Sackleen ska dömas för fyra fall av trolöshet mot huvudman, grovt brott, och att Ingemar Bodin ska dömas för fyra fall av medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Tingsrätten har funnit att SFV därvid lidit skada om 76 366 kr.

Mikael Sackleen och Ingemar Bodin har orsakat skadan genom brott och de är skyldiga att solidariskt ersätta SFV med 76 366 kr. På beloppet ska de betala yrkad ränta, vilket följer av lag.

Åtalspunkt 8 (Mikael Sackleen och Ingemar Bodin)

Tingsrätten har ogillat åtalet om trolöshetsbrott. Med hänsyn till utgången ska skadeståndsyrkandet ogillas.

Åtalspunkt 10 (Mikael Sackleen)

Tingsrätten har funnit att Mikael Sackleen ska dömas för olovligt förfogande. Det är ostridigt att mattas värde uppgått till 130 000 kr. Tingsrätten finner det därmed styrkt att SFV har lidit en skada om 130 000 kr. Skadan har orsakats av Mikael Sackleens brott. Mikael Sackleen ska därför utge skadestånd till SFV med 130 000 kr. På beloppet ska han betala yrkad ränta, vilket följer av lag.

KOSTNADER FÖR OFFENTLIGA FÖRSVARARE**Ersättning till offentliga försvarare**

Målet har varit omfattande och förundersökningen pågick från hösten 2016 till omkring årsskiftet 2019/2020. Förundersökningsprotokollen omfattar totalt cirka

10 000 sidor. Åtal väcktes i januari 2020. I tingsrätten har utöver huvudförhandlingen ett förberedande sammanträde hållits med parterna för att planera rättegången. Huvudförhandlingen har pågått i 19 dagar.

Samtliga tilltalade har haft offentliga försvarare. Ersättningen för dessa bestäms enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken och ska utgå av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av en timkostnadsnorm. Respektive försvarare har lagt ned ett omfattande arbete i målet och kostnadsräkningarna uppgår till betydande belopp. Åklagaren har yttrat sig över kostnadsräkningarna och anför att det inte finns någon erinran emot dessa. Mot bakgrund av det anförda bedömer tingsrätten den av de offentliga försvararna begärda ersättningen för arbete, tidsspillan och övriga kostnader vara skälig, vilken de således ska tillerkännas.

Återbetalningsskyldighet

Med hänsyn till de fängelsestraff som Mikael Sackleen, Lennart Rylander och Ingemar Bodin döms till ska kostnaden för deras respektive försvar stanna på staten. Påföljden för Göran Löfgren har däremot bestämts till villkorlig dom och böter. Kostnaden för hans försvar har uppgått till 1 026 084 kr. Med hänsyn till Göran Löfgrens ekonomiska förhållanden ska han förpliktas att till staten betala 200 000 kr av kostnaden för försvaret.

ÖVRIGA FRÅGOR**Beslag**

Yrkandena om bevisbeslag – som de berörda tilltalade inte haft någon erinran emot – har stöd i lag och ska därför bifallas.

Brottsofferfond

Mikael Sackleen, Göran Löfgren, Lennart Rylander och Ingemar Bodin ska var och en betala föreskriven avgift till brottsofferfonden. För Lennart Rylander, vars brott uteslutande har begåtts före den 1 februari 2015, uppgår avgiften till 500 kr. För övriga tilltalade, vilka även döms för brott begångna efter nämnda tidpunkt, är avgiften 800 kr.

Sekretess

Det föreligger skäl att förordna om sekretess rörande Mikael Sackleen i enlighet med vad som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 8 (TR-01)

Ett överklagande ställs till Svea hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 24 februari 2021.

Erland Koch

I avgörandet har deltagit rådmannen Erland Koch samt nämnd. Rätten är enig.

AVRÄKNINGSUNDERLAG, se nästa sida

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19560807-2533	Datum för dom/beslut 2021-02-03
Efternamn Sackleen	Förnamn Lars MIKAEL Alexander

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-01-26	2017-01-27
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Scheelegatan 7
Telefon
08-561 652 10

Öppettider
måndag - fredag
08:00-16:00

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

E-post
stockholms.tingsratt.avdelning2@dom.se
Webbplats
www.stockholmstingsratt.se

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19581120-0137	Datum för dom/beslut 2021-02-03
Efternamn Anderson	Förnamn BJÖRN Håkan

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-01-25	2017-01-27
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Bilaga 1 (åtalspunkt 1)

Underleverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms (respektive i Euro)	Sidhänvisning fup.
F:MA Kaj-Erik Wessman	1270	111111	58 136 (6 510)	sid. 674-675 / 691-692 / 695- 696
"	1297	120228	121 727 (13 622)	sid. 705-707 / 702
"	1301 (1)	120319	90 986 (10 220)	sid. 799-800 / 822-823
"	1301 (2)	120416	117 493 (12 946)	sid. 808-810 / 849 / 885
"	1317	120507	220 332 (24 800)	sid. 887-889 / 892 / 920
"	1330	120711	79 225 (9 541)	sid. 957 – 959 / 961 / 1020
"	1368	121227	40 936 (4 691)	sid. 1032-1034 / 1051-1053
Holmberg J-E Oy Ab	1000696	120605	3 767 (430)	sid. 1031
F:MA Kaj-Erik Wessman	1379	130313	83 906 (9 921)	sid. 1060-1062 / 1058-1059 / 1077
"	1394	130513	64 288 (7 486)	sid. 1095-1097 / 1090 / 1100 / 1117
"	1405	130617	84 758 (9 818)	sid. 1146-1148 / 1176
"	1414	130719	72 434 (8 231)	sid. 1181-1183 / 1157
Eget arbete 8 dagar om 6 timmar kring den 15- 18 juni 2012*	20120051 och 20120060		17 664	sid. 596 (610) och 627 (650)
Totalt belopp SEK			1 055 652	

*Räknat på 368 kr/tim enligt lägsta pris som framgår av fakturor.

Bilaga 2 (åtalspunkt 3)

Underleverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
Widriksson Transport & Combibilar AB	383591	120608	73 440*	sid. 395
"	383593	120620	33 320	sid. 396
"	383595	120801	128 876**	sid. 397
"	383001	121003	72 958	sid. 401
"	383004	121022	66 829	sid. 402
JL Fastighetsservice	121002	121024	42 532	sid. 394
Materialinköp leverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
Dreamhouse (Estland)	20120125	120125	11 390 (1 250 Euro)	sid. 381 och 409
"	20120319	120319	252 562 (28 175 Euro)	sid. 379 och 409
"	20120522	120522	211 075 (23 178 Euro)	sid. 374 och 409
Beijer Bygg	80184480913	120726	49 081	sid. 387
"	80185424712	121012	23 498	sid. 388-390
"	80185464114	121013	5 876	sid. 391
J Bodin Snickeri	27207	120913	28 750	sid. 382
Eget arbete/hyra kranbil etc.	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
Ingemar Bodin Bygg och Måleri	120312-10- 148	120604	67 200***	sid. 311
"	120617-10- 150	120624	18 550***	sid. 312
"	120617-10- 151	120624	81 063	sid. 139 (tp. 4)

”	120617-10-156	120803	72 800***	sid. 313
”	120617-10-164	121004	38 850***	sid. 314
”	120617-10-169	121024	24 500*	sid. 315
Totalt belopp SEK			1 303 150	

* Delbelopp av faktura när Mattias Vässblad och Leif Widriksson varit i Finland (120526-120604). 9 dagar, 12 tim/dag, 2 personer, 340 kr/tim.

** Transport, arbete och diverse, 35 020 kr + 89 760 kr + 4 096 = 128 876 kr

*** Räknat på Ingemar Bodin och Markku Nurmela när de befunnit sig i Finland med 350 kr/tim enligt lägsta pris som framgår av fakturor.

Bilaga 3 (åtalspunkt 4)

Underleverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
Rydqvist Golv AB	984140	130318	62 848	sid. 2889
Svenska Kakel Golv & Bad AB	13004	130325	33 365	sid. 2891-2892
”	13006	130325	62 160	sid. 2892-2893
Materialinköp leverantör ”	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
Beijer Bygg AB		130214	1 206	sid 2725
”		130211	10 904	sid. 2729
”		130207	2 124	sid. 2730
“		130226	2 325	sid. 2731
”		130313	18 411	sid. 2732
”		130325	2 115	sid. 2733-2734
”		130403	882	sid. 2740
”		130402	1 082	sid. 2741
Eget arbete 30 dagar om 8 timmar kring den 15 februari – 18 april 2013*			84 000	
Totalt belopp SEK			281 422	

*Räknat på 350 kr/tim enligt lägsta pris som framgår av fakturor.

Bilaga 4 (åtalspunkt 5)

Underleverantör/ material	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
AO Sverige AB	30054941	130603	76 792	sid. 1858-1859
Blästrix AB	5442	130619	9 000	sid. 1862
AO Sverige AB	30058130	130626	64 241	sid. 1865
Billefäلتs	356422	130801	48 353	sid. 1873
XL Bygg Nynäshamn	10026762210	130822	10 394	sid 1874
Billefäلتs	357232	130905	6 217	sid. 1878
XL Bygg Nynäshamn	10026812312	130905	173	sid. 1875
Billefäلتs	357423	130912	24 397	sid. 1877
Östanå vatten	2045	130701	3 160	sid. 1867
AO Sverige AB	30059077	130703	107 375	sid. 1868
”	30059296	130704	7 986	sid. 1869
”	30061284	130725	17 125	sid. 1871
Eget arbete 500 timmar kring den 27 maj – 16 augusti 2013*			160 000	sid. 1774-1775 (1793-1822)
Totalt belopp SEK			535 213	

*Räknat på 320 kr/tim enligt lägsta pris som framgår av fakturor (bl.a. på sid. 2253 och 2270).

Bilaga 5 (åtalspunkt 6)

Underleverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvis ning fup.
Anders Bengtssons Mark och Bygg	00186	130903	10 500	sid. 1709
”	00244	140406	23 800	sid. 1711
”	247	140406	7 500	sid. 1713
”	249	140428	33 950	sid. 1712
Per-Erik Bergman Måleri	Oklart vilken faktura som avser Norrtälje	120121- 121228	26 800 *	Sid. 1642- 1692
Smide & Byggnadsvård	208	120511	18 750 *	sid. 1707
”	251	130906	19 750 *	sid. 1708
Buneco	13-10064	130807	167 000	sid. 1607
JL Fastighetsservice	Oklart vilken faktura som avser Norrtälje	120507- 121120	16 750 *	sid. 1693- 1706
Materialinköp leverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvis ning fup.
AB Lundquist & Lindroth	568977	130829	62 587	sid. 1581
Beijer Byggmaterial AB	97412357929	140324	148 701	sid. 1583
Eget arbete	Datum	Uppskattad arbetstid	Uppskattat belopp utifrån 330 kr/tim	
Markku Nurmela	2012	24 tim.	7 920*	
Benny Bergström	2012-2013	200 tim.	66 000*	
Andreas Olofsson	2013	40 tim.	13 200*	
Jan Sidmalm	2014	200 tim.	66 000*	
Daniel Westlin Bengtsson	2014	24 tim.	7 920*	
Totalt belopp SEK			697 128	

*Räknat på 330 kr/tim. enligt lägsta pris som framgår av återopade fakturor utställda av RCB Entreprenad AB (enligt t. ex. hp. sid 3284 och 3301, samt tp. 1 sid 2693). När det gäller fakturor från Per-Erik Bergman och JL Fastighetsservice så har beräkningen dock gjorts utifrån ett timpris om 335 kr/tim. som framgår av återopade fakturor. På samma sätt framgår timkostnaden 375 kr/tim. resp. 395 kr/tim. av återopade fakturor från Smide och Byggnadsvård. Uppskattad arbetstid som åklagaren påstår framgår av de angivna beloppen delat på timkostnaden.

Nationella åklagaravdelningen
Riksenheten mot korruption

Vice chefsåklagare Martin Bresman
Kammaråklagare Mats Jansson

2020-10-02

Sida 23 (24)
Handling 1407
Ärende AM-140481-16
Handläggare 810-2

Bilaga 6 (åtalspunkt 7)

Underleverantör	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
Upper North /Plattsättning (Patrick Sundin)	126 (del av)	130611	20 000	sid. 3743
Fresta Plattsättning	603 (del av)	130607	12 375	sid. 3747
”	604	130607	4 081	sid. 3748
Totalt belopp SEK			36 456	

Nationella åklagaravdelningen
Riksenheten mot korruption

Vice chefsåklagare Martin Bresman
Kammaråklagare Mats Jansson

2020-10-02

Sida 24 (24)
Handling 1407
Ärende AM-140481-16
Handläggare 810-2

Bilaga 7 (åtalspunkt 8)

Faktura utställare	Faktura nr.	Datum	Belopp SEK inklusive moms	Sidhänvisning fup.
KBF Kultur Bygg och Förvaltning AB	2012 001	120712	132 175	sid. 3425
"	2012 002	120821	208 875	sid. 3426
"	12-3	121005	142 812	sid. 3427
"	2013001	130115	341 856	sid. 3428-29
"	13-01	130314	187 687	sid. 3430
"	2013-002	130506	409 675	sid. 3431
"	1303	130911	83 662	sid. 3432
"	1304	130911	104 275	sid. 3433
"	1305	130911	93 362	sid. 3434
"	1306	131001	152 894	sid. 3435
"	1307	131029	72 144	sid. 3436
"	1401	140121	260 687	sid. 3437
"	140501	140530	492 552	sid. 3438
"	14503	141201	81 250	sid. 3439
"	14504	141201	81 250	sid. 3440
"	14505	141201	243 425	sid. 3441
"	15001	150525	190 000	sid. 3442
"	15002	150525	185 000	sid. 3443
"	15003	150525	205 000	sid. 3444
"	15004	150525	109 125	sid. 3445
Totalt belopp SEK			3 777 706	

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.